J. M. SZVERDLOV

VÁLOGATOTT CIKKEK ÉS BESZÉDEK

1917—1919

SZIKRA

ELIKBAR

J. M. SZVERDLOV

VÁLOGATOTT CIKKEK ÉS BESZÉDEK

1917—1919

SZIKRA

BUDAPEST 1950

Az orosz eredeti címe:

ИЗБРАННЫЕ СТАТЬИ И РЕЧИ

1917—1919

ОГИЗ, 1944

Fordította

JAKABFI ISTVÁN

Felelős kiadó a Szikra Könyvkiadó vezérigazgatója

LENIN ÉS SZTÁLIN

SZVERDLOVRÓL

LENIN — SZVERDLOVRÓL

EMLÉKBESZÉD J. M. SZVERDLOVRÓL AZ ÖSSZOROSZORSZÁGI KÖZPONTI VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG RENDKÍVÜLI ÜLÉSÉN*

1919 március 18.

Elvtársak! Azon a napon, amikor a munkások világszerte a Párizsi Kommün hősies nekilendülését és tragikus végét ünneplik, nekünk Jákov Mihájlovics Szverdlovot kell temetnünk. Szverdlov elvtárs a forradalom során, a forradalom győzelmei során mindenki másnál teljesebben és élesebben tudta kidomborítani a proletárforradalom leglényegesebb vonásait, s éppen ez az, ami még a forradalom ügye iránti határtalan odaadásánál is nagyobb mértékben adja meg a proletárforradalom e vezérének jelentőségét.

Elvtársak! Felületesen ítélő emberek szerint, forradalmunk nagyszámú ellenségének vagy azoknak nézete szerint, akik még máig is ingadoznak a forradalom ellenfelei között — az ilyen emberek szerint a forradalomnak az a vonása a legszembeötlőbb, amely a kizsákmányolókkal és a dolgozó nép ellenségeivel való könyörtelen kemény leszámolásban fejeződik ki. Kétségtelen, hogy e vonás nélkül — forradalmi erőszak nélkül — a proletariátus nem győzhetett volna, de nem férhet kétség ahhoz sem, hogy a forradalmi erőszak a forradalom fejlődésének csak bizonyos pillanataiban,

---

* *Lenin* Művei, XXIV. köt. 79—83. old. (oroszul).

csak bizonyos körülmények között volt a forradalom szükségszerű és jogos módszere, addig viszont e forradalmak sokkal, de sokkal mélyebb és állandóbb sajátsága és győzelmeinek sokkal mélyebb és állandóbb feltétele volt és marad a proletártömegek, a dolgozók megszervezése. Ebben, a dolgozó milliók megszervezésében van a forradalom legkedvezőbb feltétele, győzelmeinek legmélyebb forrása. A proletárforradalomnak éppen ez a vonása emelt ki a harc folyamán olyan vezéreket, akik a legjobban testesítették meg ezt, a forradalomban azelőtt ismeretlen sajátosságot — a tömegek megszervezését. A proletárforradalomnak ez a vonása emelte ki az olyan embert is, mint J. M. Szverdlov, aki mindenekelőtt és mindennél inkább szervező volt.

Elvtársak! Nekünk, oroszoknak, különösen a forradalom oly súlyos szakaszában, a forradalom oly hosszantartó, olykor gyötrelmes és mérhetetlenül hosszadalmas előkészítése idején, a legtöbb szenvedést az okozta, hogy az elmélet, az elv, a program oly messze esett a gyakorlattól. Gyakran szenvedtünk attól, hogy túlságosan belemerültünk a közvetlen cselekvéstől elszakadt elméletbe.

Az orosz forradalmi mozgalom hosszú évtizedeinek történetén végigvonul a vértanúk sora, akik a forradalomért éltek és haltak, akiknek azonban nem volt módjuk arra, hogy forradalmi eszményeiket a gyakorlatban megvalósíthassák. És e tekintetben a proletárforradalom először adta meg a forradalmi harc azelőtt magános hőseinek azt az igazán megfelelő talajt, igazi bázist, igazán megfelelő helyzetet, igazi hallgatóságot és igazi proletárhadsereget, ahol ezek a vezérek megmutathatták mit tudnak. Ebben a tekintetben a legjobban azok a vezérek emelkednek ki, akik, mint gyakorlatilag tevékeny szervezők, oly kivételesen kimagasló helyet tudtak maguknak kivívni, amilyet joggal vívott ki és töltött be J. M. Szverdlov.

Ha egy pillantást vetünk a proletárforradalom e vezérének életpályájára, legott észrevesszük, hogy nagyszerű szervező tehetsége hosszú harc során fejlődött ki, hogy a proletárforradalomnak ez a vezére minden egyes, nagy foradalmárra valló kiváló tulajdonságát maga kovácsolta ki, míg átélt és kitapasztalt különböző korokat a forradalmi tevékenység szempontjából legsúlyosabb viszonyok között. Működésének első időszakában, amikor még egészen fiatal ember volt, elig hogy politikai öntudatra ébredt, rögtön és teljesen a forradalom ügyének szentelte magát. Ebben a korszakban, a XX. század legelső éveiben, Szverdlov elvtárs úgy állott előttünk, mint a hivatásos forradalmár legélesebben kiformálódott típusa, mint olyan ember, aki szakított családjával és a régi burzsoá társadalom minden kényelmével és szokásával, mint olyan ember, aki mindenestől és fenntartás nélkül odaadta magát a forradalomnak és hosszú éveken, sőt évtizedeken át, miközben hol a börtönt száműzetéssel, hol a száműzetést börtönnel cserélgette, kikovácsolta magában azokat a tulajdonságokat, amelyek a forradalmárt hosszú-hosszú évekre megedzik.

De ez a hivatásos forradalmár soha, egy pillanatra sem szakadt el a tömegektől. Jóllehet a cárizmus viszonyai őt is, mint ama kor valamennyi forradalmárát, arra kényszerítették, hogy túlnyomórészt földalatti, illegális tevékenységet fejtsen ki, Szverdlov elvtárs e földalatti, illegális munkában is mindig vállvetve, kéz a kézben haladt azokkal az élenjáró munkásokkal, akik éppen a XX. század elején kezdték felváltani az értelmiség köreiből származó korábbi forradalmárnemzedéket.

Éppen ezekben az években kezdtek működni tízével és százával az élenjáró munkások, ekkor szerezték meg azt az edzettséget a forradalmi harcban, amely

a tömegekkel való legszorosabb kapcsolattal együtt szükségszerű előfeltétele volt az oroszországi proletariátus sikeres forradalmának. Az illegális munkában megtett hosszú út, éppen ez különösen jellemző az olyan emberre, aki állandóan résztvett a harcban, sohasem szakadt el a tömegektől, sohasem hagyta el Oroszországot, mindíg együttműködött a munkások legjobbjaival és mindazoknak a korlátoknak ellenére, amelyeket az üldözések szabtak a forradalmárok elé — nemcsak a munkások szeretett vezérévé tudott válni, nemcsak a gyakorlati munkát legjobban ismerő vezérré, hanem az élenjáró munkások szervezőjévé is. És ha egyesek úgy vélték — a leggyakrabban ellenfeleink vagy az ingadozók vélekedtek így — hogy ez a teljes felolvadás az illegális munkában, a hivatásos forradalmárnak ez a vonása elszakítja a forradalmárt a tömegektől — J. M. Szverdlov forradalmi tevékenysége példa arra, hogy mily mélységesen téves ez a nézet. Éppen ellenkezőleg, éppen az a határtalan odaadás a forradalom ügye iránt, amely a börtönökben és a legtávolabbi szibériai száműzetésben megedzett embereink életét jellemzi, éppen ez hozott létre ilyen vezéreket — akikben proletariátusunk virágát látjuk. És csakis ez a teljes felolvadás az illegális munkában — ha emberismerettel és szervezőtehetséggel párosult — hozta létre és edzette meg az igazán nagyszabású szervezőket. Az illegális csoportokon, a földalatti forradalmi munkán át, az illegális párton keresztül — mely senkiben sem testesült meg és fejeződött ki olyan teljesen, mint J. M. Szverdlovban — csakis miután végigjárta ezt a gyakorlati iskolát, csakis ezen az úton juthatott J. M. Szverdlov az első szocialista Szovjet Köztársaság legelső emberének posztjára, csakis így válhatott a nagy proletártömegek legkiválóbb szervezőjévé.

Elvtársak! Aki, mint én, nap mint nap együtt dolgozott Szverdlov elvtárssal, az különösen világosan láthatta, hogy csakis ennek az embernek kivételes szervezőtehetsége biztosította számunkra azt, amivel mindmáig büszkélkedtünk és jogosan büszkélkedtünk. Szverdlov biztosította számunkra teljes mértékben az összetartó, célszerű, valóban szervezett munkát, az olyan munkát, amely méltó a szervezett proletártömegekhez és megfelel a proletárforradalom kívánalmainak, azt az összeforrott és összeforrasztó szervezőmunkát, amely nélkül egyetlen sikerünket sem érhettük volna el, nem küzdhettünk volna le egyetlen egyet sem azokból a hallatlan nehézségekből, nem állottunk volna ki egyetlen egyet sem azokból a súlyos megpróbáltatásokból, amelyeken keresztülmentünk s amelyeken most is keresztül kell mennünk.

Abban a lázas harcban, amit a forradalom jelent, azon a különleges őrhelyen, amelyen minden forradalmár áll, amikor még kicsiny testületek munkáját is megbéníthatja a fölös okoskodás, óriási jelentősége van a nagy, a harcban kivívott, vitathatatlanul kifogástalan erkölcsi tekintélynek, persze az olyan tekintélynek, amely erejét nem holmi elvont morálból, hanem a forradalom harcosának moráljából, a forradalmi tömegek sorainak és seregének moráljából meríti.

Ha sikerült nekünk immár több mint egy esztendőn át megbírkózni azokkal a mérhetetlen nehézségekkel, amelyek az önfeláldozó forradalmárok szűk körének vállára nehezedtek, ha vezető csoportjaink oly szilárdan, oly gyorsan, oly egyöntetűen tudták eldönteni a legnehezebb kérdéseket, ez csak azért volt lehetséges, mert olyan kivételesen tehetséges szervező volt köztük, mint Jákov Mihájlovics Szverdlov.

Senki rajta kívül nem ismerte oly sokoldalúan, oly tökéletesen személy szerint a proletármozgalom

vezető kádereit, csak ő tudta a hosszú harcos évek során — melyekről itt csak egészen röviden beszélek — kifejleszteni magában azt a finom gyakorlati érzéket, azt a szervezőtehetséget és tudta megszerezni azt a kétségbevonhatatlan tekintélyt, amely lehetővé tette, hogy az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottságnak igen kiterjedt ágazatait, amelyeknek ellátásához különben testületek, csoportok kellettek volna, Jákov Mihájlovics Szverdlov teljesen és kizárólag egymaga látta el. Csakis ő tett szert olyan tekintélyre, hogy a legnagyobb és legfontosabb gyakorlati szervezeti kérdésekben elegendő volt egyetlen szava és a kérdés el volt intézve — véglegesen, vitathatatlanul, mindenféle tanácskozás nélkül, mindenféle formális szavazás nélkül, és mindenki meg volt győződve arról, hogy a kérdést oly óriási gyakorlati tapasztalat alapján és oly finom szervezőérzék segítségével döntötték el, hogy a döntést, nemcsak az élenjáró munkások százai és ezrei, hanem a tömegek is véglegesnek fogják tekinteni.

A történelem már régen megmutatta, hogy a nagy forradalmak harcai kiemelnek nagy embereket és olyan tehetségeket fejlesztenek ki, amilyenekre azelőtt még csak nem is gondoltunk volna. Ki hitte volna, hogy illegális körök földalatti munkájának iskolájából, hogy egy kicsiny üldözött párt és a turuhánszki börtön iskolájából olyan szervező kerül ki, aki feltétlen, kétségbevonhatatlan tekintélyt vív ki magának: a Szovjethatalom megszervezője Oroszországban, a legszélesebbkörű és a leggazdagabb ismeretekkel bíró szervezője ama párt munkájának, amely megteremtette a Szovjeteket és a gyakorlatban megvalósította a szovjet hatalmat, azt a hatalmat, amely most nehéz, gyötrelmes, vérrel áztatott úton, de győzelmesen tör magának utat minden néphez, a világ minden országában.

Ezt az embert, aki ilyen kivételes szervezőtehetsé-

get fejlesztett ki magában, soha nem pótolhatjuk, ha a pótlást úgy fogjuk fel, hogy egyetlen olyan embert kell találnunk, egy olyan elvtársat, aki egyesítené magában Szverdlov elvtárs minden tehetségét. Azok közül, akik közelről ismerték és figyelték meg Jákov Mihájlovics állandó munkáját, senki sem kételkedhetik abban, hogy ebben az értelemben Jákov Mihájlovics pótolhatatlan. Azt a munkát, amit ő a szervezés terén egymaga végzett el — az emberek megválogatását, kinevezését, a legkülönfélébb szakmákban szükséges felelős munkákra, állásokba — ezt a munkát mi most csak abban az esetben tudjuk majd elvégezni, ha önök mindazoknak a nagy ágazatoknak élére, amelyeket eddig Szverdlov elvtárs személyesen, egymaga vezetett, egész csoportokat állítanak, amelyeknek tagjai, Szverdlov elvtárs nyomdokában haladva, megközelítőleg elvégzik a munkát úgy, ahogy azt ő egymaga végezte el.

A proletárforradalomnak azonban megvan éppen az a nagy ereje, hogy mélyből fakadó, bőséges forrásai vannak. Tudjuk, hogy azoknak az embereknek helyébe, akik neki áldozták életüket és a csatasorból kidőltek, a forradalom seregestül állít új embereket, akik talán kevésbbé tapasztaltak, kevesebbet tudnak és kezdetben kevésbbé jártasak, de olyan emberek, akiket széleskörű kapcsolatok fűznek össze a tömegekkel és az eltávozott rendkívüli, legnagyobb tehetségek helyébe ki lehet válogatni belőlük olyan csoportokat, amelyek folytatják a nagyok művét, nyomdokaikba lépnek, betetőzik azt, amit ők elkezdtek. És ebben az értelemben mi mélységesen meg vagyunk győződve arról, hogy a proletárforradalom Oroszországban s az egész világon kiemel majd a proletariátusból, a dolgozó parasztokból nagy számmal embereket, egész csoportokat, rétegeket, és ezekben lesz elegendő gyakorlati életismeret, és lesz, ha nem is egyéni, de kollektív szervezőtehetség, amely

nélkül a proletárok milliós hadseregei nem vívhatják ki a győzelmet.

J. M. Szverdlov alakja nemcsak a forradalmár odaadásának, önfeláldozásának lesz örök szimbóluma, nemcsak mintaképe a gyakorlati józanság és a gyakorlati jártasság egyesítésének, a tömegekkel való szoros kapcsolat és a tömegeket irányító tehetség egyesítésének — de egyben annak is záloga, hogy a proletárok egyre nagyobb tömegei menetelnek majd előre — előre a kommunista világforradalom teljes győzelme felé.

„Právda" 60. sz.
1919 március 20.

BESZÉD J. M. SZVERDLOV TEMETÉSÉN*

Napi sajtóból

1919 március 18.

Olyan proletárvezért temettünk el, aki mindennél többet tett a munkásosztály megszervezése és győzelme érdekében. Most, amikor az egész világon terjed a Szovjethatalom, és amikor villámsebességgel fut szét annak a híre: hogyan harcol a Szovjetekbe szervezett proletariátus eszméinek megvalósításáért; mi a proletariátus kiváló képviselőjét temetjük, azt, aki saját példájával mutatta meg, hogyan kell harcolni ezekért az eszmékért.

A proletárok milliói ismétlik szavainkat: „Szverdlov elvtárs emléke örökké élni fog közöttünk, sírjánál ünnepélyesen esküszünk, hogy még keményebben harcolunk a kapitalizmus megdöntéséért, a dolgozók teljes felszabadításáért."

A VIII. PÁRTKONGRESSZUS MEGNYITÓ BESZÉDÉBŐL**

1919 március 18.

Elvtársak! Kongresszusunkon első szavunkat Jákov Mihájlovics Szverdlov elvtársnak kell szentelnünk. Elvtársak, ha Jákov Mihájlovics Szverdlov legfőbb szer

---

* *Lenin* Művei, XXIV. köt. 84. old. (oroszul).

** U. o. 113. old.

vezője volt az egész pártnak és a Szovjet Köztársaságnak, ahogy ezt a mai temetésen több elvtárs is mondta, úgy a pártkongresszus számára még sokkal értékesebb és közelebbálló volt. Benne olyan elvtársat vesztettünk el, aki végső napjait teljesen a kongresszusnak szentelte. Távolléte itt rányomja majd bélyegét egész munkánkra, s távollétét a kongresszus különösen élesen meg fogja érezni. Elvtársak, javasolom, hogy felállással adózzunk emlékének. *(Mindenki feláll.)*

A KÖZPONTI BIZOTTSÁGNAK A VIII. PÁRTKONGRESSZUSON TARTOTT BESZÁMOLÓJÁBÓL*

1919 március 18.

Most egészen röviden rá kell térnem a Központi Bizottságtól kapott megbízatásom második részére, a Központi Bizottság szervezési beszámolójára. Ezt a feladatot kellő módon csak Jákov Mihájlovics Szverdlov tudná elvégezni, akit a Központi Bizottság e kérdés előadójául megbízott. Óriási, hihetetlen emlékezőtehetsége segítségével fejben tartotta beszámolója nagy részét, s minthogy sokhelyütt személyes értesülései voltak a szervezési munkáról, ez alkalmassá tette volna őt a beszámoló megtartására. Én századrésznyire sem tudom helyettesíteni őt, mert ebben a munkában teljesen Szverdlov elvtársra kellett támaszkodnunk és minden okunk meg is volt ő reá támaszkodni, aki többízben teljesen önállóan készített határozati javaslatokat.

Én itt csak kis szemelvényeket adhatok abból, ami az írásbeli beszámolóból elkészült. De a Központi Bizottság Titkársága, amely eddig még nem volt képes a munkát befejezni, leghatározottabban megígérte, hogy

---

* *Lenin* Művei, XXIV. köt. 127—128 old. (oroszul).

a következő héten a beszámolókat sajtó alá adja, sokszorosíttatja és a kongresszus minden tagjának rendelkezésére bocsátja. Azok majd kiegészítik azt a futólagos és szemelvényes beszámolót, amit én itt adhatok. A beszámoló azon részében, amely most írásban a rendelkezésünkre áll, mindenekelőtt a beérkezett ügyiratokról találunk adatokat, melyek száma 1918 decemberében 1483, 1919 januárjában 1537, és februárban 1840. Adott ezeknek az ügyiratoknak a százalékos eloszlása is, de ezt most nem részletezem. Azok az elvtársak, akiket érdekel, meg fogják látni a beszámolóból, melyet szét fogunk osztani, hogy pl.: november havában a Titkárságot 940-en keresték fel. És azok az elvtársak, akik nekem ezt a beszámolót átadták, azt mondják, hogy az alig tartalmazhatja a felét annak a számnak, amelyről a Titkárságnak tudomása van. Szverdlov elvtárs t. i. minden nap tucatjával fogadta a küldötteket, kiknek nagyobb része valószínűleg nem szovjet hivatalos személy, hanem pártmunkás volt.

Fel kell hívnom figyelmüket a külföldi csoportok föderációjának munkájáról szóló beszámolóra is. A munkának ez a része annyiban ismeretes előttem, amennyiben módomban állott futólag átnézni a külföldi csoportok anyagát. Előbb 7, most 9 ilyen működik. Azok az elvtársak, akik tiszta nagyorosz területen élnek és nincs meg a lehetőségük arra, hogy közvetlenül megismerjék ezeket a csoportokat, s akik az újságok beszámolóit sem látták, szívesen fogják áttekinteni ezeket az újságkivonatokat, melyeket nem tartok olyan fontosnak, hogy mindet felolvassam. Meg kell mondanom, hogy itt látszik meg az alapja annak, amit a III. Internacionále érdekében tettünk. A III. Internacionále alapjait Moszkvában, rövid kongresszuson raktuk le... Azt, hogy a kommunisták moszkvai kongresszusának rövid ideje alatt annyit tudtunk végezni, annak köszönhetjük,

hogy a hatalmas előkészítő munkát pártunk Központi Bizottsága és Szverdlov elvtárs, a kongresszus szervezője, elvégezte.

AZ ÖSSZOROSZORSZÁGI KÖZPONTI VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG ELNÖKÉNEK, J. M. SZVERDLOV ELVTÁRSNAK EMLÉKÉRE*

1919 március vége.

Aki nap mint nap együtt dolgozott Szverdlov elvtárssal, annak különösen világosan látszik, hogy az ő kivételes szervezőképessége biztosította számunkra azt, amivel teljes joggal büszkélkedhetünk. Ő biztosította nekünk a baráti, céltudatos szervezőmunka lehetőségét, olyan munkáét, amely méltó volt a megszervezett proletártömegekhez, olyan munkáét, amely nélkül nem érhettünk volna el sikereket és amely teljes egészében megfelelt a proletárforradalom követelményeinek. Jákov Mihájlovics Szverdlov elvtárs emléke nemcsak a forradalmárnak az ügy iránt tanúsított odaadása szimbóluma lesz, nemcsak a gyakorlati józanság és a gyakorlati hozzáértés párosulásának, a tömegekkel való szoros kapcsolatnak és azok vezetni tudásának lesz a jelképe — hanem zálogául fog szolgálni annak is, hogy a proletariátus mind nagyobb és nagyobb tömegei fognak egyre előrébb és előrébb haladni a kommunista forradalom teljes győzelme felé.

---

* *Lenin* Művei, XXIV. köt. 193. old. (oroszul).

AZ ÖSSZOROSZORSZÁGI KÖZPONTI VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG XII. ÜLÉSÉN ELHANGZOTT BESZÉDBŐL*

1919 március 30.

Rendkívül nehéz feladat méltó utódot találni, aki igazán pótolni tudná Jákov Mihájlovics Szverdlov elvtársat. Mert egy személyben egyesíteni a felelősségteljes pártmunkást, aki amellett a párt történetét is ismerte, s azt a férfit, aki igen jól ismerte az embereket s ki tudta választani az alkalmasokat a felelős szovjet pozíciókra — majdnem lehetetlen. Egyetlen elvtárssal betölteni mindazokat a funkciókat, melyek Szverdlov elvtárs vállaira nehezedtek, lehetetlen volna — ebben, amikor utódát tárgyaltuk, mindenki megegyezett — s ezért feltétlenül szükséges az egyes funkciók vezetésével egész bizottságokat megbízni, akik mindennap összegyűlnének és irányítanák ezeket a különböző munkaterületeket. Ami az elnök személyét illeti, úgy kell felvetnünk a kérdést, hogy az elnöknek kell megszabni a párt irányvonalát a parasztsághoz való viszony tekintetében.

J. M. SZVERDLOV EMLÉKÉRE TARTOTT ÜLÉSEN ELHANGZOTT BESZÉD**

Rövid újságbeszámoló

1920 március 16.

Lenin, amikor az elhúnyt Szverdlov elvtárs hatalmas szervezőtehetségéről beszélt, megjegyezte, hogy ez önkéntelenül is rátereli a figyelmet arra, hogy a szovjet építő munkában milyen jelentős a szervezés és a szerve-

* *Lenin* Művei, XXIV. köt. 188. old. (oroszul).
** *Lenin* Művei, XXV. köt. 87, old. (oroszul).

zők szerepe. Lenin, amikor a szervezés óriási fontosságát jellemezte, hangsúlyozta, hogy a forradalmi harcban éppen ez a munkásosztály legfőbb fegyvere. Lenin, amikor elemezte a társadalmi erőviszonyok alakulását az Októberi Forradalom óta eltelt idő különböző pillanataiban, azt mondja, hogy a proletárdiktatúra megvalósítása lehetetlen lett volna a munkásság tömörítése nélkül. Lenin arra a következtetésre jut, hogy a frontjainkon elért valamennyi sikernek, akárcsak a tönkrement gazdaság helyreállításáért vívott harcokban fokozatosan elért eredményeknek főereje éppen a szervezettség. Ebből a szempontból az elhúnyt Szverdlov elvtársnak, mint szervezőnek, munkáját méltatva Lenin rámutatott arra, hogy azért állott a szervezők ilyen kiváló élcsapata rendelkezésünkre, mert az élet kemény iskoláját ők még akkor járták ki, amikor illegalitásban kellett dolgozni. Most, Németországban, a szervezők ugyanilyen élcsapatára van különösen nagy szükség, mert ott most élik át a „kornyilovi" időket. Lenin hangsúlyozza, hogy a dolgozók között, még a pártonkívüli munkások és parasztok között is, sok szervezőtehetség van, de mi még nem tanultuk meg, hogyan kell ezeket felkutatni és a megfelelő helyre állítani. Lenin kifejezést ad azon meggyőződésének, hogy ezek közül egyre több és több szervező fog kiemelkedni, akik emlékezve Szverdlov elvtárs munkájára, szilárdan fognak az ő nyomdokain haladni.

A KÖZPONTI BIZOTTSÁGNAK A IX. PÁRTKONGRESSZUSON TARTOTT BESZÁMOLÓJÁBÓL*

1920 március 29.

Elvtársak, mielőtt beszámolómat megkezdeném, meg kell mondanom, hogy ez, éppúgy mint az előző kongresszuson, két részre oszlik: politikai és szervezeti részre. Ez a beosztás mindenekelőtt arra utal, hogy miként folyt a Központi Bizottság munkája külső szervezeti oldalát tekintve. Pártunk most egy év óta nélkülözi J. M. Szverdlovot és lehetetlen volt, hogy a Központi Bizottság egész szervezeti munkája ezt a veszteséget meg ne érezze. Úgy egyesíteni egy személyben a szervezeti és politikai munkát, ahogy ehhez Szverdlov elvtárs értett — senki sem tudta és meg kellett kísérelnünk, hogy az ő munkáját egy testület munkájával pótoljuk.

* *Lenin.* Válogatott Művek, II. köt. Szikra 1949. 656. old.

SZTÁLIN — SZVERDLOVRÓL

A BOLSEVIK SZERVEZŐ MINTAKÉPE*

Vannak emberek, vannak a proletariátusnak vezérei akikről a sajtó nem sokat beszél, mert ők maguk sem szeretnek magukról sokat beszélni, akik azonban mégis éltető nedvei és igazi vezetői a forradalmi mozgalomnak. Ez a fajta vezér volt J. M. Szverdlov.

Izig-vérig szervező, természetadta képességekkel bíró, gyakorlati tapasztalatokban gazdag, forradalmi nevelésben megedzett, fínom érzékkel megáldott, egész életében lázas tevékenységet kifejtő szervező — ez J. M. Szverdlov.

Mit jelent szervező vezérnek lenni a mi viszonyaink között, amikor a proletariátus uralmon van? Ez nem azt jelenti, hogy helyetteseket, segéderőket válogatunk össze, irodát szervezünk és ezen keresztül utasításokat adunk. Szervező vezérnek lenni a mi viszonyaink között először azt jelenti, hogy ismerni kell a munkásokat, tudnunk kell felismerni képességeiket és gyengéiket, tudnunk kell bánni velük, másodszor azt, hogy úgy kell elosztani őket,

1. hogy minden egyes munkás a neki megfelelő helyen érezze magát:

---

* Sztálin cikke „J. M. Szverdlovról", a „Proletarszkája Revoljucija" (Proletárforradalom) című folyóirat 1924. évi 11. számából.

2. hogy minden egyes munkás maximumát adhassa a forradalom szolgálatában annak, amit egyáltalán adni képes;

3. hogy a munkások ilyen elosztásának ne fennakadás legyen az eredménye, hanem összhang, egység, az egész munka általános fellendülése;

4. hogy az ilymódon megszervezett munka általános iránya szolgálja annak a politikai eszménynek érvényesítését és megvalósítását, amelynek nevében a munkásokat a különböző posztokra elosztjuk.

J. M. Szverdlov pártunknak és államunknak éppen ez a fajta vezére volt.

Az 1917—18-as évek a párt és az állam életében fordulópontot jelentettek. A párt ebben az időszakban lett uralkodó párttá. Az emberiség történelmében először jött létre a szovjetek hatalma, ez az új hatalom — a munkások és parasztok hatalma. Átvinni az eladdig illegális pártot új sínekre, az új, proletár állam szervezeti alapjait megteremteni, a párt és a szovjetek közti viszony szervezeti formáját megtalálni olymódon, hogy biztosítva legyen a párt vezető szerepe és egyben a szovjetek rendes fejlődése — ez volt az a rendkívül bonyolult szervezeti feladat, amely akkor a párt előtt állott. Nem akad senki a pártban, aki tagadni merné, hogy Szverdlov egyike volt az elsőknek, ha ugyan nem ő volt az első, aki hozzáértéssel és fennakadás nélkül megoldotta ezt a szervezeti feladatot az új Oroszország építése terén.

A burzsoázia ideológusai és ügynökei szívesen ismételgetik azt az elcsépelt frázist, hogy a bolsevikok nem tudnak építeni, ők csak rombolni tudnak. Szverdlov és az ő munkája eleven cáfolata ezeknek a dajkameséknek. Szverdlov és az ő munkája nem véletlen jelenség a mi pártunkban. Az a párt, amely ily nagy építőt hozott létre, mint J. M. Szverdlov, bátran elmondhatja, hogy

éppoly jól ért ahhoz, hogyan kell az újat építeni, mint ahhoz, hogyan kell a régit lerombolni.

Koránt sincs jogom azt állítani, hogy pártunk valamennyi szervezőjét és építőjét tökéletesen ismerem, de azt merem állítani, hogy valamennyi nem közönséges szervező közül — Leninen kívül — kettőt ismerek, akivel pártunknak joga van és kell is büszkélkednie: J. M. Dubrovszkijt, aki a turuhánszki számüzetésben veszett oda és J. M. Szverdlovot, aki a pártot és az államot építő munkájában égett el.

VÁLOGATOTT CIKKEK ÉS BESZÉDEK

BESZÁMOLÓ AZ OSZD(b)MP VII. (ÁPRILISI) ÖSSZOROSZORSZÁGI KONFERENCIÁJÁN

Harmadik ülés

1917 május 8 (április 25).

Kívánatos volna meghallgatni először a központokat — Petrográdot és Moszkvát. Beszámolóm azoknak a beszédeknek az összefoglalása lesz, amelyek április 15-én, 16-án és 17-én az Ural-területi konferencián elhangzottak. E konferencián 43 szervezet képviselője vett részt, mely szervezetek a párt tizenhatezer szervezett tagját ölelik fel. A forradalom előtt 43 helység közül csupán kilencben folyt illegális munka.

Rendkívül jellemzőek a következő tények: Ott, ahol a forradalom előtt erős illegális szervezet volt, a szovjeteket ennek az illegális szervezetnek közvetlen befolyása alatt szervezték meg; ott, ahol szervezeteinket már a szovjetek létrehozása után alakították meg, ez utóbbiaknak nagyon meghatározhatatlan és szétfolyó politikai arculata van.

Az ilyen szervezetek munkájának általános jellegét, pontos vonalát nehéz meghatározni, mert a szervezetek mind fiatalok, nemrég alakultak. Az elvtársak, akik az Ural egyes pontjait meglátogatták, nem tudták, hol kezdődik az egyik és hol végződik a másik szervezet. Munka folyik a munkások, a katonák között (katonai szervezetek még nincsenek) és valamennyire megkezdődik a parasztok közötti látogatások munkája.

Folyik a szóbeli és írásos agitáció. Az irodalmi munka nem valami nagy mértékben folyt. Ufában megszervezték a „Vperjod"* című újságot, amely kezdetben nem volt következetes, pártszerű értelemben, de a területi konferencia után a dolog rendbejött. Elhatároztuk, hogy kiadjuk az „Uralszkája Právda"** című területi lapot. Kampányokat szerveztünk a munkássajtóval és a május elsejei ünnepségekkel kapcsolatban. A május elsejei ünnep pompásan zajlott le. Miután sikerült megmagyarázni, az elvtársak nem akarták figyelembevenni Gucskov miniszter rendeletét a hadifoglyok felvonulásának betiltásáról. A május elsejei ünnepségeken résztvettek az osztrák és német hadifoglyok is.

Jelenleg a soronkövetkező feladat a területi központ létrehozásának feladata: Dél- és Észak-Ural egyesül.

Az utóbbi időben felmerült a frakciók egyesülésének kérdése. Kezdetben valamennyien, akik ismerték a programot és a szervezeti szabályzatot, a párthoz tartozónak tekintették magukat. Jelenleg határozatot hoztunk, hogy csak az internacionalistákkal lehet egyesülni, akik Zimmerwald és Kienthal álláspontján állnak.

Ha figyelembevesszük azt, hogy a pártszervezetek csak nemrég keletkeztek, a pártmunka jelenleg kielégítő. 43 szervezetben — 16 000 tag van, de e szám növekedése oly gyorsan megy végbe, hogy lehetséges, jelenleg a párt tagjainak létszáma jóval több. A pártközpont — Jekatyerinburg. A szociáldemokrata irányzat meghódította a munkásokat, katonákat és a paraszti rétegeket.

---

* *Vperjod* = Előre. — *Szerk.*

** *Uralszkája Právda* = Urali Igazság. — *Szerk.*

Az Uralban az ipari termelés növekedése figyelhető meg. Az urali munkások különleges körülmények között élnek.

Szverdlov felel a feltett kérdésekre:

Kérdés: Hol van a központ, milyen a párttagok osztályösszetétele és nem kispolgári-e a zömük?

Felelet: Az urali szervezet központja Jekatyerinburgban van. A munka a munkások és parasztok között folyik. Az Ural munkásai nemcsak a gyárakkal, de a földdel is kapcsolatban állanak.

Kérdés: Milyen helyzetben van a szakszervezeti mozgalom?

Felelet: A szakszervezetek kialakuló állapotban vannak Ufában és Jekatyerinburgban.

Kérdés: Mi van a Vörös Gárdával?

Felelet: A Vörös Gárda kérdése a területi konferencián nem merült fel.

Kérdés: Mi van a biztosítással?

Felelet: A biztosítási kérdést a konferencián szintén nem érintették.

Kérdés: Hogy áll a sajtó ügye?

Felelet: Az Uralban két pártújság jelenik meg: az „Uralszkája Právda" és a „Vperjod". Az „Uralszkája Právda" április 22-e óta jelenik meg.

Kérdés: Vannak-e az Uralban különálló internacionalista szervezetek?

Felelet: Különálló szervezetek az Uralban nincsenek. Fennállnak az internacionalisták egyesült szervezetei. Az egyesülés csak az Internacionále talaján történik. A mensevikek az Uralban mindíg együtt haladtak és együtt dolgoztak velünk. A konferencia hatvanhárom küldöttje közül ötvenhét bolsevik és hat mensevik volt, ezekből három internacionalista. A konferencián vita keletkezett a politikai kérdésekkel kapcsolatban, s e kérdéseket csupán 2—3 küldött világította meg

honvédelmi szempontból. A nézeteltérések talaján e területen a pártból való kiválást nem figyeltük meg.

Kérdés: Milyen a termelés fölött gyakorolt ellenőrzés?

Felelet: Ezzel a kérdéssel kapcsolatban van olyan vélemény, hogy a szovjeteknek kell ellenőrizniök a termelést; abban az esetben, ha a kapitalisták lemondanak az üzem vezetéséről, a munkások meghallgatása után a Munkás- és Parasztküldöttek Szovjetjein keresztül kell hozzáfogni a birtokbavételhez. Emellett szólalt fel a többség, ámbár a szóbanforgó kérdéssel kapcsolatban a konferencia határozott döntést nem hozott. A konferencián az az irányzat uralkodott, hogy ezt a kérdést a Szovjetek Összoroszországi Kongresszusának kell eldöntenie. Csaknem mindenütt bevezettük a nyolcórás munkanapot. Úgyszintén csaknem mindenütt megvalósul a termelés fölötti ellenőrzés. A gyári központokban megfigyelhető a szociáldemokraták kétségtelen befolyása, a sűrűbben lakott helyeken érezhető a szociálforradalmárok befolyása is.

Kérdés: Mi van a földdel?

Felelet: Külön véleményen vannak a föld elkobzásának célszerűségéről. Parasztbizottságokat szerveznek. Általában véve a föld kérdését a területi konferencián nem döntöttük el.

Kérdés: Bevezették-e már az önkormányzatot?

Felelet: Az önkormányzat kérdésével kapcsolatos kampányt csupán tervbevettük.

Az OSzD(b)MP VII. (áprilisi) Összoroszországi Konferenciája. Jegyzőkönyvek, 108—110. old., 1934. kiadás.

A JÚLIUS 3—6-I ESEMÉNYEK PETROGRÁDON

Május 10—15-től kezdve, az OSzD(b)MP Központi Bizottságához azzal a javaslattal fordult a „Právda" katonai klub, a Központi Bizottság mellett működő Katonai Szervezet és az egyes csapattestek képviselői, hogy szervezzük meg a katonák és munkások tüntetését. Mindannyian kijelentették, hogy a katonák hangulata a katonák jogairól szóló deklarációval kapcsolatban rendkívül emelkedett és olyan erős, hogy ösztönös tüntetésben törhet ki.

A Központi Bizottság képviselője mindannyioknak rámutatott a tüntetés számára kedvezőtlen viszonyokra, amely a szóbanforgó pillanatban a Központi Bizottság részéről fennáll. Azt javasolta, hogy ne szervezzenek semmiféle tüntetést a pártszervezetek előzetes felhívása nélkül.

Ezután három héten keresztül mind több és több jelentés érkezett a katonai egységektől a Központi Bizottsághoz. Ezek a jelentések beszámolnak a hangulat forrósodásáról, a katonák erősödő lelkesedéséről, az emelkedett hangulatról a munkáskörzetekben és így tovább . . .

A Központi Bizottság egyik, körülbelül június 2—4-i ülésén elhatározták, hogy tanácskozást tartanak

a Petrográdi Pártbizottság és a Katonai Szervezet képviselőivel. Ez a tanácskozás június 6-án folyt le. E tanácskozáson határozatot hoztak, hogy szélesebbkörű tanácskozást rendeznek a Központi Bizottság, a Petrográdi PB, a körzeti bizottságok, a Katonai Szervezet és a katonai alakulatok képviselőinek részvételével. Ezt az értekezletet június 8-án tartották meg. E tanácskozáson elhatározták a június 10-i tüntetést. Egész idő alatt arról volt szó, hogy békés tüntetés lesz a következő jelszavakkal: „Minden hatalmat a Munkás-, Katona- és Parasztküldöttek Szovjetjeinek!", „Le Kerenszkij deklarációjával!", „Le a kapitalista miniszterekkel!" stb...

Június 9-én este folyt le a Központi Bizottság, a Petrográdi PB Végrehajtó Bizottságának és a Katonai Szervezetnek az ülése, ahol a tüntetés kérdését újra megvitatták. Ennek eredményeként megerősítették a kibővített értekezlet határozatát.

Éjszaka 12 órakor vált ismeretessé, hogy a Szovjetek Kongresszusa három napig mindenféle tüntetést betiltott. A betiltást a Petrográdon „rejtőzködő ellenforradalommal" magyarázták. Éjszaka egy óra körül sikerült a Központi Bizottságnak összeülnie és úgy értékelte a helyzetet, hogy az a tüntetés megszervezésére hátrányos, s ezért a Központi Bizottság határozatban mondta ki a tüntetés lefújását. Minden erővel igyekeztünk a tömegeket visszatartani a korábban tervbevett fellépéstől. Ezt sikerült is elérnünk.

Három nap múlva a Szovjetek Kongresszusa elhatározta, hogy Petrográd munkásait és katonáit tüntetésre szólítja fel, a forradalmi demokrácia egységének nevében. A párt Központi Bizottsága határozatot hozott, hogy résztvesz a tüntetésben.* A kongresszus meg-

* A tüntetés június 18-án zajlott le. — *A szerk.*

engedte a jelszavak szabadságát. A tüntetés ismét kihangsúlyozta, hogy Petrográd forradalmi tömegei túlnyomó többségükben a párt (a bolsevikok) jelszavai mögött haladnak.

Bár a tüntetés bizonyos mértékig levezette az izgatott hangulatot, az izgalom csakhamar tovább fokozódott.

A tömegek izgatott hangulatát csak fokozta az erősödő gazdasági zűrzavar, a háború elhúzódásával és az Ideiglenes Kormány egész politikájával kapcsolatos elégedetlenség, a támadás a fronton, egész ezredek, melyek megtagadják a támadást, az ezredek feloszlatása és a kivégzések, az ellenforradalmi mozgalom nyílt megnyilvánulása a támadással kapcsolatban, az Ideiglenes Kormány tehetetlensége az ellenforradalommal szemben stb.

A hangulat napról-napra izzóbb lett. Így kb. június 23—25-én a Putyilov-gyárban majdnem gazdasági sztrájk tört ki. A Putyilov-gyári munkások, hogy tüntetésükhöz biztosítsák maguk számára a támogatást, összegyüjtötték a gyárban valamennyi petrográdi gyári bizottság képviselőit. Ezen a gyűlésen elhatározták, főképpen a Központi Bizottság képviselői érveinek eredményeképpen, hogy a Putyilov-gyári munkásoknak azt javasolják, egyelőre tartózkodjanak bármilyen tüntetéstől. A Putyilov-gyáriak tüntetése elmaradt.

Június 30-án tartották a vasmunkás szövetség küldötteinek gyűlését. Ezen a gyűlésen megtárgyalták valamennyi petrográdi vasmunkás sztrájkjának kérdését, amelyet azzal a céllal akartak megvalósítani, hogy a vállalkozók fogadják el a vezetőség által kidolgozott bérskálát.

A Központi Bizottság képviselője az ülésen az adott pillanatban, a politikai helyzet értékeléséből kiindulva, a sztrájk ellen nyilatkozott. A sztrájkról szóló határozatot nem fogadták el.

Meg kell jegyezni azt is, hogy a Petrográdi PB képviselője, valamint a Katonai Szervezet képviselője is, a Központi Bizottsággal teljes egyetértésben, az ezredek közt és a gyárakban agitációt fejtett ki az adott helyzetben való mindennemű fellépés ellen. A pártszervezetek ilyen tevékenységének köszönhető csupán, hogy a június 20. és július 2. közötti időszakban nem voltak elszórt tüntetések. Nap mint nap kaptunk jelentéseket arról a törekvésről, hogy egyik vagy másik gyár vagy ezred ki akar menni az utcára. Végül július 3-án a Központi Bizottság jelentést kapott a géppuskások tervbevett tüntetéséről. Egyidejűleg néhány üzem telefonon jelentette a munkások tüntető szándékát. A Központi Bizottság válaszában felszólította a párttagokat, hogy erőiktől telhetően tartsák vissza a tömegeket. Este 6 óra tájban a Központi Bizottság határozatot hozott, hogy a tömegeket mindennemű tüntetéstől vissza kell tartani. Ugyanakkor a Központi Bizottság nevében, a K. B. egyik tagja, a Központi Végrehajtó Bizottság ülésén felhívást intézett a tömegekhez, hogy tartózkodjanak a tüntetéstől.

Július 3-án ülést tartott pártunk városi konferenciája. A kerületekből a legjobb erőket vontuk be a konferenciába. Három órakor délután a konferencia ülésére megérkezett néhány géppuskás azzal a jelentéssel, hogy az ezred elhatározta a tüntetést. A konferencián a párttagok közé tartozó géppuskásoknak azt az irányelvet adtuk, hogy az ezredet, bármibe kerüljön is, tartsák vissza. A Petrográdi PB képviselője az elnökség nevében kijelentette, hogy „ha a géppuskások öntudatos forradalmárok, akkor a párt hivatalos szervei részéről kiinduló felhívás nélkül nem kezdenek tüntetni". Majd a gyárakkal közölték, hogy a tömegeket feltétlenül vissza kell tartani.

Este 9 óra tájban az egész géppuskás ezred teljes

fegyverzetével felvonult ahhoz az épülethez, ahol a konferencia ülésezett. A szónokok hosszú sora, a Központi Bizottság, a Petrográdi PB és a Katonai Szervezet képviselői szólaltak fel a tüntetés ellen, beszéltek az ezredhez, hogy térjen vissza a laktanyába. A szónokoknak azonban nem volt sikerük, a szónokokat „le vele!" kiáltásokkal fogadták.

Este 11 órára kiderült, hogy sem a katonákat, sem a munkásokat nem lehet többé visszatartani. Jelentés érkezett a moszkvai ezred, a gránátos ezred, a százhetvenhetedik ezred stb., a Putyilov-gyár, a „Vulkán"-gyár, a viborgi városrész gyárainak stb. tüntetéséről. Kiderült, hogy a tömegek mozgalma már kicsapott medréből. Akkor és csupán akkor, este 11.40-kor fogadott el a konferencia olyan határozatot, mely a katonákat és munkásokat szervezett, békés tüntetésre hívta fel. Hasonló határozatot hozott csaknem ugyanebben az időben a Központi Bizottság is.

Ugyanezen az estén ülésezett a Munkás és Katonaküldöttek Petrográdi Szovjetjének munkás szekciója is, ahol 15 főből álló munkásbizottságot választottak. Este 11 óratájt ez a munkásbizottság határozatot hozott, mely megegyezett a Központi Bizottság és a Petrográdi PB határozataival, s éjféltájt a Központi Bizottság, továbbá a Petrográdi PB, a Katonai Szervezet, a kerületközi bizottság és a munkásbizottság képviselőinek tanácskozásán elfogadták azt a közös röpiratot, mely kimondta, hogy a keletkezőben lévő ösztönös tüntetést *békés* és *szervezett* tüntetéssé kell átváltoztatni.

Július 4-én folyt le a tüntetés. A tüntetésen 400 000 ember, Petrográd munkásainak és katonáinak túlnyomó többsége vett részt. A pártszónokok (bolsevikok) a tömegek előtt július 4-én tartott minden felszólalásukban kihangsúlyozták a „minden hatalmat a

szovjeteknek" jelszóval való békés tüntetés szükségességét.

Már július 3-án éjjel, éjféltájban, amikor a gránátos ezred végigvonult a Nyevszkij Proszpekton, nem messze a közkönyvtártól, nem tudni honnan, lövéseket adtak le, melyeknek kétségtelenül provokatív jellegük volt. Világos volt, hogy az ellenforradalmi elemek minden erejüket megfeszítik, hogy július 4-én fegyveres összeütközéseket provokáljanak az utcákon . . .*

J. M. Szverdlovnak a Marx—Engels—Lenin Intézet irattárában őrzött kézirata.

* A kézirat itt megszakad.

AZ 1917 JÚLIUSI NAPOKKAL KAPCSOLATOS PROKLAMÁCIÓ

Az Oroszországi Szociáldemokrata Munkáspárt

Világ proletárjai egyesüljetek!

Elvtársak, július 3-án és 4-én egész Petrográdon a munkások, katonák és matrózok tüntetései zajlottak le. Valamennyi tüntetésnek, melyet anélkül kezdtek, hogy bármilyen politikai párt részéről ezirányban felhívás hangzott volna el, az volt a célja, hogy megmutassa, a munkások és katonák nagy tömegei amellett foglalnak állást, hogy az országban minden hatalom a szovjetek kezébe menjen át. Amikor már kitűnt, hogy a tüntetések a munkások és katonák nagyon széles rétegeit átfogták, hogy a tüntetések ösztönösen, elszórtan folynak le, pártunk Központi Bizottsága más pártintézményekkel együtt úgy határozott, hogy szervezettséget visz a mozgalomba és július 4-ére egynapos békés tüntetésre adott ki felhívást. A Központi Bizottság már a Právda július 5-i számában megjelentette határozatát, amely a munkásokat és katonákat felszólította, hogy térjenek vissza a gyárakba és a laktanyákba, hogy őrizzék meg nyugalmukat.

A Právda szerkesztőségi helyiségének július 5-i szétrombolása megakadályozta az újság nagyarányú terjesztését. Július 6-án a Központi Bizottság határozatot hozott, amely megerősítette az előző estén hozott

határozatot. Emellett pártunk részéről minden intézkedést megtettünk arra, hogy a tüntetés felszámolása tökéletesen, fennakadás nélkül menjen végbe. Ha ezekben a napokban vér folyt, úgy ebben nem a mi pártunk a bűnös.

Az ellenforradalmi elemek, akik már régen készülődtek a burzsoázia kérlelhetetlen osztályellenségei, a bolsevik hangulatú tömegek elleni hadjáratra, megvalósították szándékukat. A gazdasági élet általános zűrzavara, a háború súlyos nyomása a tömegeket arra kényszerítette, hogy elszánt harcot folytassanak a burzsoázia képviselőinek a hatalomból való kiküszöbölésééért. A burzsoázia tömeges munkáselbocsátásokkal, a munkásoknak egyes elszigetelt tüntetésekre való provokálásával régen előkészítette a lövöldözést. Egy pillanatig sem kételkedünk abban, hogy a tüntetőkre leadott sortűz tisztán provokatív jellegű.

A burzsoázia az ellenségeivel viselt harcban nem veti meg sem a feljelentéseket, sem a rágalmazást, sem a bebörtönzéseket, sem a kivégzéseket, csakhogy bomlassza a munkások és katonák sorait. Pártunk vezérei ellen, a munkásosztály élenjáró harcosai ellen a kémkedés aljas, iszonyatos, ostoba vádját vetették fel. Olyan emberek ellen, akik évtizedeket töltöttek börtönökben, száműzetésben, emigrációban, rágalmazók által vezetett bitang támadásokat indítanak. Egyidejűleg megfosztják őket attól a lehetőségtől, hogy kimerítő választ adjanak erre az aljas hajszára.

A petrográdi helyőrséget, amely az első napoktól kezdve a forradalmi vívmányok felett őrködik, gyanúba fogták. A frontról csapattesteket vontak ki, amelyekhez újságaink nem jutottak el, melyeknek a bolsevikokról ellenségeink beszéltek, akik bennünket a burzsoázia és a cárizmus híveinek tüntettek fel, akik nem takarékoskodtak a hazugsággal és rágalommal.

Az ellenforradalom a forradalom teljes szétzúzására törekszik.

A munkásosztály élcsapata után a forradalom valamennyi vívmányának szétzúzása következik.

A munkásosztálynak és a forradalmi csapatoknak világosan meg kell érteniök a jelen pillanat egész komolyságát. Világosan kell látniok az ellenünk indított hajsza okait. Meg kell érteniök, hogy a hajszát azok ellen indították, akik mindvégig következetesen védték az ő érdekeiket. Meg kell érteniök, hogy a kialakult helyzetből nincs más kiút, minthogy az egész hatalmat át kell adni a Munkás-, Katona- és Parasztküldöttek Szovjetjeinek kezébe. Nincs más kiút, mint megvalósítani a termelés feletti ellenőrzést, azonnal átadni a földet a parasztok kezébe, nincs más kiút, mint a lehető legrövidebb időn belül befejezni a háborút, nincs kiút a szocialista világforradalmon kívül.

Elvtársak, bennünket mindenféle üldözésnek akarnak alávetni, ránk uszítják a sötét, öntudatlan tömegeket. A mi feladatunk az, hogy e tömegeknek megmagyarázzuk a hajsza valódi értelmét. Még szorosabban kell tömörülnünk zászlónk köré. Minden erőfeszítésünket arra kell irányítani, hogy a párt becsülettel kerüljön ki az utóbbi napokban kialakult nehéz helyzetből. A párt ügyének igazságába vetett hit és bátorság lelkesítse a párt minden tagját, mindenkit, aki a párttal együtt érez. Nem fogjuk elfelejteni, hogy maga az élet kényszeríti a tömegeket, hogy az általunk mutatott úton haladjanak. És a nem elég öntudatos tömegek, amelyeket ma még sikerül ellenünk uszítani, holnap megértik, hogy csakis mi védjük helyesen érdekeiket és követni fognak bennünket.

A párt minden tagja oly szilárdan teljesítse munkáját, mint azelőtt, a munkástömegek és a falusi szegényparasztság osztályöntudatának fejlesztésével kapcsolat-

ban, és magyarázzák meg, hogy ki a barátjuk és ki az ellenségük.

Az OSzD(b)MP Pétervári Bizottsága

A körzet illegális kézinyomdájának próbalenyomata után. A levonatot a Marx—Engels—Lenin Intézet levéltárában őrzik.

A KÖZPONTI BIZOTTSÁG SZERVEZETI BESZÁMOLÓJA A PÁRT VI. KONGRESSZUSÁN

Harmadik ülés

Augusztus 9 (július 27).

Sztálin elvtárs beszámolója teljesen megvilágította a Központi Bizottság tevékenységét. Részemre csupán annyi maradt, hogy a Központi Bizottság szervezeti tevékenységének szűk területére szorítkozzam. Szervezetünk növekedését számokban ábrázolom. Az Áprilisi Konferencián nyolcvanezer tagot számláló hetvennyolc szervezet képviseltette magát. Jelenleg 162 szervezetünk van, 200 000 párttaggal. Területek szerint az erők a következőképpen oszlanak meg: Moszkva, a moszkvai kerülettel — mintegy 50 000 fő, emellett egész sor szervezet nem képviseltette magát; Petrográdon mintegy 41 000 tag van, közülük a Petrográdi Pártbizottság szervezeteiben — 36 000, a kerületközi szervezetben — 4000, és a katonai szervezetben — mintegy 1000 fő; az Ural-vidéknek 24—25 000 párttagja van (az urali területi konferencián 22 000 párttagot képviseltek); a Donyec-medence jelenleg 16 000 tagot számlál, (a területi konferencián 14—15 000 párttag volt képviselve); Kiev a kievi járással 10 000 főt számlál. Mindezek minimális számok; Kaukázus (Baku, Tiflisz, Groznij) — összesen mintegy 9000 fő, azonban ez a szám nyilvánvalóan csökkentett; a finn körzetben 12 000 párttag van; a balti vidéken — 14 000; a Volga-

mellék 13 000 főt ölel fel; Odessza a hozzátartozó kerülettel (Herzon, Szevasztopol) — mintegy 7000-t. E kerületben a honvédelmi irányzat erősebb mint bárhol másutt és az elvtársakat a honvédelmi irányzat hívei elszigetelik. Szibériában csupán két-három ponttal van szilárd kapcsolatunk, a párt azonban ott 10 000 párttagra számít. Minszk, a minszki kerülettel mintegy 4000 főt jelent; az Oroszországi Katonai Szervezet az Össz-Katonai Szervezetek konferenciáján, amelyet kb. egy hónappal ezelőtt tartottak, mintegy 22 000 főt tett ki.* Összegezve az eredményeket, számításom szerint mintegy 240 000 párttagunk van. Az északi kerület, Arhangelszken kívül, gyönge kapcsolatban állott velünk. E kerületben 1500 párttag van. Az Áprilisi Konferencia óta eltelt idő alatt a Központi Bizottság titkársága óriási munkát végzett. Kiadott: 147 igazolványt az emigránsoknak, 55 tanusítványt a tagságról, 135 különféle tartalmú iratot; kiküldött: 171 levelet, 1138 nyomtatványt, 197 kérdőívet, amelyekre mindössze 6—7 választ kaptunk, 17 csomagot, 53 táviratot, a Központi Bizottság számlájára irodalmat 38 szervezetnek, közülük 16 katonai szervezetnek — 2071 rubel 30 kopek értékben. A Központi Bizottság kapcsolata a helyi szervezetekkel nem szakadt meg. A Központi Bizottsággal kapcsolatban álló szervezetek száma az utóbbi időben 2,5-szeresére emelkedett. E számok megmutat ák az elvtársaknak, hogy a Központi Bizottság és a helyi szervezetek között szilárd kapcsolat volt. Az Áprilisi Konferencián kiderült, hogy a szervezetek egész sora egyesült szervezet volt. Az egyesülésről

* A Katonai Szervezet tagjainak számát itt elírták, láthatólag nem teljes. Szverdlov elvtárs beszámolójáról szóló jelentésben, amelyet a „Rabocsij i Szoldat" („Munkás és Katona") című lap 1917 aug. 12-i (júl. 30) számában közöltek, 26 000-es szám áll.

szóló határozatunk teljes határozottsággal kimondta, hogy a Központi Bizottság szükségesnek tartja az egyesülést mindazokkal az internacionalistákkal, akik ténylegesen szakítottak a honvédelem híveivel. Míg az elvtársak arra mutattak rá, hogy az adott pillanatban lehetetlen szakítani a honvédőkkel, addig mi mindenképpen megmutattuk nekik annak szükségességét, hogy még a mindennapos munkában is az osztályállásponton kell maradni, és egész sor helyről intéztek hozzánk kérdést, hogy egyik vagy másik esetben mit tegyenek. Míg az elvtársak azt mondták, hogy a Központi Bizottság nem teljesítette kellő mértékben pártunk szervezeti vezetését, úgy már az általam eddig mondottakból látható, hogy a Központi Bizottság milyen nagy szervezési munkát végzett. Mikor az elvtársak Sztálin elvtársnak ellentmondva kihangsúlyozták, hogy a Központi Bizottság valójában csupán petrográdi bizottság, furcsa volt, hogy nem hallottunk egyetlen utalást sem a Právdának arról a jelentőségéről, amellyel rendelkezik. A Központi Bizottság a Právdán keresztül megvalósította az egész párt eszmei és szervezeti vezetését. A Právdában az elvtársak választ kaptak minden elméleti kérdésre. Az illegalitás idejében az utazások elkerülhetetlenek voltak. Jelenleg azonban nincs rájuk szükség. Amikor az elvtársakat megkérjük, hogy a vádra feleletet adva, mutassanak rá konkrétan, miben álljon a párt kapcsolata a Központi Bizottsággal, akkor a válasz szokás szerint abból áll, hogy a Központi Bizottságból valakinek oda kellett volna utaznia és beszámolót kellett volna tartania. A Központi Bizottságnak utazgatások céljára nagyon kevés pártmunkás állott rendelkezésére. A Központi Bizottság meghívott tekintélyes pártmunkásokat, azonban ők inkább azt választották, hogy meghatározott ponton végeznek pártmunkát. Igaz, hogy külföldről az emigráns elvtársak

tucatjai tértek haza, közülük azonban csupán 5—6 állt a Központi Bizottság rendelkezésére, amely őket elsősorban a petrográdi bizottság rendelkezésére bocsátotta. Petrográdon kevés pártmunkás van. A Végrehajtó Bizottságban csupán két ember maradt: egy részük megbetegedett, más részüket bebörtönözték. A munkát azonban egyáltalában nem végezték rosszul. A petrográdi munkában a Központi Bizottság igen élénken vett részt, nem szabad azonban elfelejteni, hogy Petrográdnak van a legnagyobb jelentősége forradalmunk fejlődésében. Meggyőződésem, hogy bármilyen összetételű és létszámú Központi Bizottságot választottunk is volna, figyelmének központja mindig Petrográd marad. Nincs igazuk azoknak az elvtársaknak, akik a Központi Bizottságot el akarják választani Petrográdtól. A Központi Bizottság a pártmunkásokat egyes helységek szerint osztotta szét. A mult konferencián csupán két terület: Észak és az Ural képviseltette magát. Jelenleg a Központi Bizottság működésének eredményeként a konferencián még egy terület — a Donyec-medence — is résztvett. A Donyec-medencébe küldtünk néhány elvtársat, elsősorban ujság létesítésére, majd a területi konferencia összehívására. Az egyes helységek egész sorába irányítottunk pártmunkásokat. Ez a szám legalább 30—40 embert tett ki. Legnagyobb részük azonban különféle, saját kiválasztásuk szerinti helységekbe utazott és csupán 10—12 ember bocsátotta magát a Központi Bizottság rendelkezésére. Természetesen ez a szám nagyon szánalmas, azonban igen kevés pártmunkás volt. A pártmunkásokban felmerülő igény óriási volt és mindazt, amit meg lehetett tenni, megtettük. A legutóbbi időben csupán hat ember dolgozott, mert a 9 főnyi összlétszámból hárman nem dolgoztak. Ha ez idő alatt mégis tömöríteni tudtuk az Oroszországi Szociáldemokrata Párt széles köreit, úgy ez ismét

mutatja a Központi Bizottság szilárd kapcsolatát a helyi szervezetekkel. Úgy gondolom, nem kell Önöket emlékeztetnem azokra a körülményekre, amelyek között munkánkat végeztük.

Az OSzD(b)MP VI. Kongresszusa.
Jegyzőkönyvek, 36—38. oldal, 1934. kiad.

BESZÉD
AZ ALKOTMÁNYOZÓ GYŰLÉS MEGNYITÁSÁN

1918 január 5.

A Munkás- és Parasztküldöttek Szovjetjeinek Végrehajtó Bizottsága megbízott az Alkotmányozó Gyűlés ülésének megnyitásával. A Munkás-, Katona- és Parasztküldöttek Szovjetjeinek Központi Végrehajtó Bizottsága abbeli reményét fejezi ki, hogy az Alkotmányozó Gyűlés teljes mértékben elismeri a Népbiztosok Tanácsának minden törvényét és rendeletét. Az Októberi Forradalom a szocialista forradalom tüzét nemcsak Oroszországban lobbantotta lángra, hanem valamennyi országban. Nem kételkedünk abban, hogy a mi tüzünkből kipattanó szikrák ellepik az egész világot és nincs messze az a nap, amikor minden ország dolgozó osztályai felkelnek kizsákmányolóik ellen úgy, ahogy októberben felkelt az orosz munkásosztály és őt követve az orosz parasztság. Nem kételkedünk abban, hogy a dolgozó nép igazi képviselői, akik az Alkotmányozó Gyűlésben foglalnak helyet, segítséget nyujtanak a Szovjeteknek abban, hogy végetvessenek az osztálykiváltságoknak. A munkások és parasztok képviselői elismerték a dolgozó nép jogát munka- és termelési eszközökre, amelyek magántulajdona az uralkodó osztályoknak mindeddig lehetőséget nyujtott, hogy mindenféleképpen kizsákmányolják a dolgozó népet. A maga idejében az 1789. évi

francia burzsoá-forradalom kihirdette az emberi és állampolgári jogokat, a jogot azon emberek szabad kizsákmányolására, akik meg vannak fosztva a munkaeszközöktől és a termelési eszközöktől. A mi orosz szocialista forradalmunknak ugyancsak nyilatkozatot kell kiadnia, azonban olyan nyilatkozatot, amely az ember ember által való mindennemű kizsákmányolásának megsemmisítését hirdeti ki.

A Központi Végrehajtó Bizottság reméli, hogy az Alkotmányozó Gyűlés, amennyiben helyesen juttatja kifejezésre a nép érdekeit, csatlakozik ahhoz a nyilatkozathoz, mely nyilatkozat kihirdetése nekem jutott megtisztelő feladatul és amelyet azonnal nyilvánosságra fogok hozni.

A Munkás-, Katona- és Parasztküldöttek Összoroszországi Végrehajtó Bizottságának nevében javaslom a nyilatkozat következő szövegének elfogadását:

„I. 1. Oroszország a Munkás-, Katona- és Parasztküldöttek Szovjetjeinek Köztársasága. Minden központi és helyi hatalom ezeké a Szovjeteké.

2. Az Oroszországi Szovjet Köztársaság szabad nemzetek szabad szövetségének alapján épül fel, mint a nemzeti Szovjet Köztársaságok szövetsége.

II. Az Alkotmányozó Gyűlés alapvető feladatául tűzi ki, hogy az ember ember által való mindennemű kizsákmányolását megszüntesse, a társadalom osztályokra oszlását teljesen kiküszöbölje, a kizsákmányolók ellenállását kíméletlenül elnyomja, a társadalom szocialista szervezetét és a szocializmus győzelmét valamennyi országban valósággá váltsa és ezért elrendeli:

1. A föld szocializálásának megvalósítására a föld magántulajdona megszűnik, az egész földalap az egész nép tulajdonává válik és mindennemű megváltás nélkül az egyenlő földhasználat alapján a dolgozók birtoka.

Minden erdő, a föld méhe és a vizek, amelyeknek

az egész államra vonatkozó jelentőségük van, valamint az egész élő és holt felszerelés, minden földbirtok és mezőgazdasági vállalat, nemzeti tulajdon.

2. A dolgozó népnek a kizsákmányolók feletti uralma biztosítása céljából és első lépésként ahhoz, hogy a gyárak és üzemek, bányák, vasutak és egyéb termelési és közlekedési eszközök a szovjet munkás-paraszt köztársaság tulajdonába menjenek át, az Alkotmányozó Gyűlés megerősíti a munkásellenőrzésről és a Legfelsőbb Népgazdasági Tanácsról szóló szovjet törvényt.

3. Az Alkotmányozó Gyűlés megerősíti az összes bankoknak a munkás-parasztállam tulajdonába való átmenetét, mint egyik legfontosabb előfeltételét annak, hogy a dolgozó tömegek felszabaduljanak a tőke igája alól.

4. A társadalom élősdi rétegeinek megszüntetése és a gazdaság megszervezése céljából bevezeti az általános munkakötelezettséget.

5. Hogy a hatalom teljessége a dolgozó tömegek számára biztosítva legyen és a kizsákmányolók uralmának helyreállítására minden lehetőség ki legyen küszöbölve — elrendeli a dolgozók felfegyverzését, a munkások és parasztok szocialista Vörös Hadseregének megalakítását és a vagyonos osztályok teljes lefegyverzését.

III. 1. Az Alkotmányozó Gyűlés, kifejezve megingathatatlan eltökéltségét, hogy kiragadja az emberiséget a finánctőke és az imperializmus karmaiból, amely — a most folyó, minden háború közt legbűnösebb háborúban — vérözönnel árasztotta el a földet — teljes mértékben hozzájárul a Szovjethatalomnak ahhoz a politikájához, hogy szakít a titkos szerződésekkel, a legszélesebb mértékben megszervezi a lövészárok-barátkozást a jelenleg egymás ellen harcoló hadseregek munkásai és parasztjai között, és mindenáron forradalmi intézkedésekkel igyekszik elérni a népek közötti demo-

kratikus, annexió és hadisarc nélküli békét, a nemzetek szabad önrendelkezési joga alapján.

2. Ugyanezen célból az Alkotmányozó Gyűlés szilárdan ragaszkodik ahhoz, hogy teljes mértékben szakít a burzsoá civilizáció barbár politikájával, amely néhány kiválasztott nemzet kizsákmányolóinak jólétét Ázsia, általában a gyarmatok és a kis országok százmilliónyi dolgozó népének leigázására építi fel.

Az Alkotmányozó Gyűlés üdvözli a Népbiztosok Tanácsának politikáját, amely proklamálta Finnország teljes függetlenségét, megkezdte a csapatok kivonását Perzsiából és elismerte Örményország szabad önrendelkezési jogát.

Az Alkotmányozó Gyűlés a cár, a földesurak és a burzsoázia kormányai által megkötött kölcsönök semmissé nyilvánításáról hozott szovjet törvényt a nemzetközi bank és finánctőke ellen irányuló első csapásnak tekinti és kifejezést ad meggyőződésének, hogy a Szovjethatalom szilárdan fog tovább haladni ezen az úton egészen a tőke igája ellen irányuló nemzetközi munkásfelkelés teljes győzelméig.

IV. Minthogy az Alkotmányozó Gyűlést az Októberi Forradalom előtt összeállított pártlisták alapján választották meg, amikor a nép még nem tudott egész tömegében a kizsákmányolók ellen felkelni, nem ismerte még annak az ellenállásnak egész erejét, amelyet a kizsákmányolók osztályelőjogaik megvédése érdekében kifejtenek, gyakorlatilag még nem fogott hozzá a szocialista társadalom megteremtéséhez — az Alkotmányozó Gyűlés még formai szempontból is gyökerében helytelennek tartaná, ha szembehelyezkednék a Szovjethatalommal.

A dolog lényegét illetően pedig az Alkotmányozó Gyűlésnek az a véleménye, hogy most, amikor a nép végső harcát vívja kizsákmányolói ellen, a kizsákmányo-

lóknak nem lehet helyük a hatalom egyetlen szervében sem. A hatalomnak teljes egészében és kizárólag a dolgozó tömegeknek, és azok teljesjogú képviseletének: a Munkás-, Katona- és Parasztküldöttek Szovjetjeinek birtokában kell lennie.

Az Alkotmányozó Gyűlés támogatja a Szovjethatalmat és a Népbiztosok Tanácsának dekrétumait, és ezért azt tartja, hogy saját feladatai a társadalom szocialista átépítésére vonatkozó legfontosabb alapelvek megállapításában kimerülnek.

Ugyanakkor az Alkotmányozó Gyűlés, amely arra törekszik, hogy Oroszország összes nemzetei dolgozó osztályainak valóban szabad és önkéntes, és éppen azért annál szorosabb és szilárdabb szövetségét megteremtse, a maga feladatát arra korlátozza, hogy az Oroszországi Szovjet Köztársaságok Föderációjának alapelveit leszögezze, minden egyes nemzet munkásaira és parasztjaira bízva, hogy teljhatalommal rendelkező Szovjetkongresszusaikon önállóan határozzák el: óhajtanak-e és milyen feltételekkel résztvenni a szövetséges kormányban és a többi szövetséges szovjet intézményben."*

A Munkás-, Katona- és Parasztküldöttek Szovjetjei Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottságának megbízásából az Alkotmányozó Gyűlést megnyitom. Indítványozom az elnök megválasztását.

Engedjék meg azon reményem kifejezését, hogy az új társadalom alapjai, amelyeket e nyilatkozat felvázol, megingathatatlanok maradnak és azután, hogy Oroszországban megszilárdultak, fokozatosan átfogják az egész világot is.

---

* A nyilatkozat tervezetét Lenin írta 1918 januárjának első napjaiban. A tervezeten Sztálin, Lenin hozzájárulásával, néhány módosítást tett. Az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság által egyhangúlag elfogadott nyilatkozatot az Alkotmányozó Gyűlés január 5-i ülésén Szverdlov olvasta fel. — *A szerk.*

A KÖZPONTI VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJA A MUNKÁS-, KATONA- ÉS PARASZTKÜLDÖTTEK SZOVJETJEINEK III. ÖSSZOROSZORSZÁGI KONGRESSZUSÁN

A Kongresszus második napja

1918. január 11.

Szverdlov elvtárs a Központi Végrehajtó Bizottság jelentését azzal kezdi, hogy emlékeztet azokra a körülményekre, amelyek között a Központi Végrehajtó Bizottságnak vállalnia kellett a dolgozó tömegek legfelsőbb végrehajtó szervének feladatát. Arról beszél, hogy a II. Kongresszus abban a pillanatban zárult, amikor Petrográd kapui előtt a Kerenszkij által félrevezetett katonák és kozákok osztagai állottak és amikor még nem volt egészen bizonyos, hogy a Szovjethatalom diadalt ül Kerenszkij felett. A fronttal fenyegettek bennünket. A hadseregbeli bizottságok azzal fenyegettek, hogy Petrográdra küldik az állítólag mögöttük álló katonatömegeket és sokaknak úgy tűnt, hogy el fognak bennünket taposni. A Központi Végrehajtó Bizottság még azután is, hogy ezek az igen fenyegető felhők szétoszlottak a forradalom egén, rendkívül súlyos helyzetben volt. A dolog úgy áll, hogy a régi Központi Végrehajtó Bizottság, amely a Kongresszust megnyitotta, a II. Kongresszust elismerte és megbízatásáról lemondott, mindennek ellenére megengedhetőnek tartotta, hogy kézbevegye az összes ügyeket, a pénzt és a jelentéseket. A mi rendelkezésünkre csupán néhány ezüstrudat bocsátott, amelyet nem tudott elvinni és még azt a pénzt

is, amely néhány nap alatt befolyt, kezdetben ez a Központi Végrehajtó Bizottság tulajdonította el. Ami mindennél súlyosabb, hogy ez a volt Központi Végrehajtó Bizottság magával vitte a Februári Forradalom áldozatai segélyeiről szóló kimutatást, és csupán egy hónappal ezelőtt, véletlenül, házkutatás alkalmával fedeztük fel ezeket az adatokat. Kezdetben a legnagyobb nehézségek tornyosultak elénk ezzel kapcsolatban. Helyzetünket csupán az a körülmény könnyítette meg, hogy az Októberi Forradalom legelején Forradalmi Katonai Bizottság alakult, amely az adott idő körülményeiből fakadó összes feladatokat magára vette. Fokozatosan tehermentesítettük a Forradalmi Katonai Bizottságot tevékenységének különféle területeitől és ezzel párhuzamosan a Központi Végrehajtó Bizottság mellett egyre újabb és újabb osztályokat szerveztünk.

A vidékkel való kapcsolat létesítésére, amely kezdetben szokatlanul gyenge volt, a vidékre vezényeltünk néhány ezer biztost, akiknek tevékenységét a központban a vidéki osztály egyesítette. E biztosok óriási szolgálatokat tettek nekünk, megvilágították a dolgok valódi helyzetét, amelyet, mint Önök előtt ismeretes, a burzsoá sajtó a legfantasztikusabb formában mutatott be, segítettek legyőzni a távíró- és postatisztviselők szabotázsát, akik visszatartották táviratainkat és jelentéseinket. A biztosok egyúttal kioktatták a Szovjethatalom helyi szerveit az ország irányításával kapcsolatban keletkezett nehézségek ellen vívott harcukban.

Szverdlov elvtárs rátér az Alkotmányozó Gyűlés választásaival foglalkozó osztály munkájára és azt mondja, hogy a választásokon való visszaélésekről szóló határozatok tucatjai és százai és az ezzel kapcsolatos gazdag anyag ezen osztály termékeny tevékenységének ténybeli bizonyítéka.

Szverdlov elvtárs kitér azokra a hibákra, amelyek

a Központi Végrehajtó Bizottság tevékenységében előfordultak és amelyek nem összetételének következményei, hanem csupán a kedvezőtlen körülményeknek kikerülhetetlen eredményei. Szverdlov elvtárs teljes meggyőződését fejezi ki, hogy az új Központi Végrehajtó Bizottság munkájában nem találkozik majd ezekkel a nehézségekkel és hogy ezek a hibák a Bizottság tevékenységében éppen ezért nem fordulnak majd elő.

Szverdlov elvtárs a továbbiakban beszél a különleges kozák-hadosztály nagy szolgálatairól a Kaljegyin és Dutov elleni harcban és e kozák-hadosztály munkájáról a Don-vidéken és Orenburgban. A napokban zajlanak le a fronton a kozák kongresszusok és meggyőződése, hogy ezeken a kongresszusokon túlnyomó többségében képviselve lesz a dolgozó kozákság. A baráti munka és a teljes összhang a Központi Végrehajtó Bizottságban mindazonáltal nem egyszerre nyilvánult meg. Kezdetben a Központi Végrehajtó Bizottságban erős megalkuvó irányzat érvényesült, amely a Vikzsel* erőteljes befolyására keletkezett. Ezt a bajt a Központi Végrehajtó Bizottság azonban rövidesen legyőzte és hozzákezdett a tisztán szovjet hatalom építéséhez, megértve, hogy az úgynevezett szocialista blokkal, egészen az „enesz"-** ekig, mindennemű megegyezés tökéletesen lehetetlen. A Központi Végrehajtó Bizottság megértette, hogy a megegyezést nem egyik, vagy másik vezető csoporttal kell megkötni, bárhogyan is nevezik magukat, hanem magukkal a dolgozó nép nagy tömegeivel. A tapasztalat azt mutatta, hogy igazunk volt, amikor megkötöttük a proletariátus legszorosabb szövetségét a dolgozó parasztsággal. Nemcsak a Rendkívüli Paraszt Kongresszus követett bennünket, hanem a II. Összoroszországi

* Összoroszországi Vasutas Szakszervezet. — *Szerk.*

** Narodnije szocialiszti (en-esz) — népi szocialisták. — *Szerk.*

Paraszt Kongresszus is. Mélységes meggyőződésünk, hogy a III. Paraszt Kongresszus is, amelyet e napokban fognak tartani, együtt halad majd velünk.

Beszéde befejezésében Szverdlov elvtárs, zajos tetszésnyilvánítások mellett, amelyek ünneplésbe mennek át, felolvassa a Központi Végrehajtó Bizottság nyilatkozatát, amelyet annakidején az Alkotmányozó Gyűlésnek terjesztett elő és azt mondja, hogy ez a nyilatkozat a világtörténelem egyik legjelentősebb ténye, mert összegezi a dolgozó ember helyzetét a szocialista társadalomban, úgy ahogy annakidején a Nagy Francia Forradalom nyilatkozata, amely az emberi és állampolgári jogokat hirdette ki, meghatározta az ember helyzetét a burzsoá-kapitalista világban.

A Munkás-, Katona- és Parasztküldöttek Szovjetjeinek III. Összoroszországi Kongresszusa. Jegyzőkönyvek, 18—20. oldal. „Priboj" kiadás, 1918.

ÜDVÖZLET AZ UKRÁN RADA* BÖRTÖNEIBEN SINYLŐDŐ FOGLYOKHOZ

1918 január.

AZ UKRÁN RADA BÖRTÖNEIBE BEBÖRTÖNZÖTT VALAMENNYI ELVTÁRSHOZ!

KIEV.

A Munkás-, Katona- és Parasztküldöttek Szovjetjeinek III. Összoroszországi Kongresszusa üdvözli az összes elvtársakat, akiket a burzsoá Rada börtönbe vetett és teljes meggyőződését fejezi ki, hogy a munkások, katonák és parasztok erős akarata és erős keze megnyitja a börtön kapuit, melyben a kapitalizmus láncaitól való felszabadítás bátor harcosai sínylődnek.

A Munkás-, Katona- és Parasztküldöttek Szovjetjeinek Összoroszországi Kongresszusa megbízásából:

Szverdlov

A Munkás-, Katona- és Parasztküldöttek Szovjetjeinek III. Összoroszországi Kongresszusa. Jegyzőkönyvek, 97. oldal.

---

* Az Ukrán Rada az ellenforradalmi belorussz burzsoá nacionalisták központi szerve volt. 1917 VIII. 18-án alakult és egészen 1920-ig ádáz harcot viselt a Nagy Októberi Szocialista Forradalom ellen. — *Szerk.*

A KÖZPONTI BIZOTTSÁG SZAKSZERVEZETI BESZÁMOLÓJA AZ OK(B)P VII. KONGRESSZUSÁN

A Kongresszus első ülése

1918 március 6.

A Központi Bizottság beszámolója két részre oszlik: szervezeti beszámolóra és politikai beszámolóra. A Központi Bizottságnak szervezeti beszámolót kell adnia a VI. és VII. Kongresszus közötti időszakról, melynek folyamán a Központi Bizottságnak óriási munkát kellett végeznie. Engedjék meg, hogy néhány számszerű adatot mondjak el. A VI. Pártkongresszuson 18 000 tag volt képviselve, a Pártban a rendelkezésre álló adatok szerint több mint 200 000 tagot számláltak. Jelenleg a párttagok összlétszámáról pontos kimutatásunk nincsen. A Párt növekedésének megítélésére az egyes pártszervezetek növekedése szolgálhat alapul. 7—8 hónapos időszak alatt a Párt óriási mértékben megnövekedett. Sok szervezet két-háromszorosára növekedett. Így a párttagok számának erős növekedését figyelhetjük meg Petrográdon és Moszkvában. A jelenlegi kongresszuson Petrográdról 36 000 tag van képviselve, azonban figyelembe kell venni, hogy sok munkást a belső és külső frontra irányítottak, másként legalább 50 000 tag volna képviselve. Ugyanakkor a mult Kongresszuson csupán mintegy 30 000 tagot képviseltek. Ilyképpen az emelkedés csaknem kétszeres. A moszkvai szervezet a mult Kongresszuson 14—16 000 tagot képviselt, jelenleg

20—21 000-et, pedig Moszkvából ugyancsak igen sok vörösgárdista kádert irányítottak el. Az urali területnek a VI. Kongresszuson 18 000 tagja volt, a jelenlegi Kongresszusra a párttagok száma e területen 40 000-re emelkedett. Általában számítani lehet arra, hogy a párttagok száma másfélszeresére emelkedett.

A mult Kongresszuskor mintegy 205 szervezetet tartottunk nyilván. Októbertől december 25-ig mintegy száz új munkás és mintegy nyolcvan új katonai szervezet létesült. Jelenleg feltehető, hogy a párttagok összlétszáma eléri a 300 000 főt.

Voltak olyan percek, különösen júliusban, augusztusban, amikor a Központi Bizottságnak a fél-illegalitás súlyos körülményei között óriási szervezési munkát kellett kifejtenie. Akkor Petrográdon csupán egy ujság jelent meg és az sem rendszeresen. A különböző helyekre való eljuttatása óriási nehézségekkel járt; burzsoá ujságok közé kellett tenni, hogy eljusson a rendeltetési helyre, alkalmilag kellett elküldeni stb. Egyidejűleg új szervezetek létesültek, növekedett a munka a régi szervezetekben is. Mindenhonnan özönlöttek az igények pártmunkások kiküldésére. A Központi Bizottságnak saját tagjait kellett kiküldenie, sok erőt kellett fordítania különböző helyeken folytatott munkára. A munka túlságosan felhalmozódott, és teljes egészében a Titkárságra nehezedett, akadályozva az egyéb alkotó, szervező munkát. A technikai munkával egyidejűleg felvetődött új területek létesítésének kérdése. Igy létesült a Volgamelléki terület, így a Doni és Feketetengeri terület. Ehhez jött még az egyesült szervezetekkel kapcsolatos munka, mert a szokásos munkásszervezetekkel egyidejűleg katonai szervezetek is fennállottak. (Pl. a Központi Bizottság mellett a Központi Katonai Szervezet.) Ez utóbbival sokat kellett vesződni, mert soraiban olyan irányzatokat vettünk észre, ame-

lyekkel semmiképpen sem lehetett megegyezni. A Központi Bizottságnak sikerült legyőznie e szervezet elkülönülési törekvéseit és beolvasztani az általános pártszervezetbe. Ezzel egyformán merült fel a központi vállalatok egyesítésének kérdése a Központi Bizottság kezében. Július előtt pl. a Párt központi sajtószerve, a „Právda", és a „Priboj" könyvkiadó, teljesen el voltak választva a Központi Bizottságtól és önálló vállalatként álltak fent. A Központi Bizottság öt főből álló szervezési irodát választott, amely rövid idő alatt végrehajtotta és befejezte az egyesítést.

Most áttérek a vállalatokról szóló beszámolókra, mindenekelőtt a központi lapról, a Právdáról szóló beszámolóra. Példányszáma július—augusztus—szeptember időszakában 60 000-ről 218—220 000-re emelkedett. Az októberi napokban a Právda példányszáma elérte a 220 000-et, az utóbbi napokban 85 000-re esett vissza. Ezt az magyarázza, hogy a vidék úgyszólván nem kapja a Právdát, miután a szállítás annyira nehéz, hogy az ujság küldése csaknem lehetetlen. Most, ha valamit küldünk, ez csakis alkalomszerűen fordul elő és ilyenkor főleg brosúrákat küldünk, nem pedig ujságot. A Právda e napokban anyagilag ténylegesen csupán Petrográdból él.

A Právda tőkéje, a megalapításkor, csekély volt. Megindításához a Kocsmárosok Szövetségétől 20 000 rubelt kellett szerezni. Ezzel a tőkével kezdte meg létezését. Jelenleg 943 000 rubellel rendelkezik, beleszámítva a tartozásokat is. 450 000 rubelnyi tartozás a pártszervezeteket terheli és ezeket elveszettnek vehetjük ; a magánszemélyek tartozásait még megkaphatjuk, azonban reménytelen dolog arra várni, hogy az adósságokat a pártszervezetek megtérítik. A készpénzállományunk jelenleg : a Právda pénztárában 500 000 rubel, a Központi Bizottság pénztárában 100 000 rubel

és a Priboj pénztárában 30 000 rubel, nem számítva a tartozásokat. A Központi Bizottság egész pénzkészlete 650 000 rubelt tesz ki. Ez a pénz kizárólagosan vagy a vállalatoktól, vagy a tagdíjakból folyt be. A Szovjethatalom a Pártnak mindeddig semmit sem adott. Igaz, hogy a Népbiztosok Tanácsa 250 000 rubel előirányzatot hagyott jóvá, de pénzhiány miatt ezt mindeddig nem kaptuk meg. Másfelől rá kell mutatni, hogy a tagdíjak nagyon pontatlanul folytak be és ilyképpen a Központi Bizottságnál rendelkezésre álló összegeket főként a vállalatoktól kaptuk. A számok mutatják, hogy a legnagyobb részt a Právda adta.

Áttérek a gyakorlati következtetésekre, amelyeket a Párt további szervezeti munkájával kapcsolatban lehet tenni. Mindeddig fennállott nálunk a felosztás munkás- és katonai szervezetekre. Most maga az élet írja elő ennek a megosztásnak a megszüntetését, a különleges katonai szervezetek felszámolását. Ezután azonban új feladat merül fel — parasztszervezetek létesítése. Az októberi napok előtt a parasztok körében a párttagok számának szokatlan növekedése volt megfigyelhető. Szervezeteink egyáltalában nem foglalkoztak a parasztság között végzett munkával. Október után paraszt újság jelent meg, de olyan külön szervezetek, amelyek a parasztok között munkát végeztek volna, mindeddig nincsenek nálunk. A kongresszusnak el kell dönteni a kérdést a katonai szervezeteknek az általános pártszervezetekkel való összeolvasztásáról és új parasztszervezetek létesítéséről. Ezeket a kérdéseket most el kell halasztani és a szervezeti kérdések között kell megtárgyalni. E kongresszuson el kell majd döntenünk a kérdést a katonai szervezetek felszámolásáról és a paraszt-szekciónak az általános pártszervezetekből való kiemeléséről.

A Központi Bizottság tevékenységéről részletesebb

beszámolót adni általános jelentésben nehéz. A Központi Bizottság tevékenységének másik részét a Kongresszuson fogjuk megvitatni, a jelentés politikai részében. Azoknak az elvtársaknak, akik részletesebben akarnak megismerkedni a Központi Bizottság pénzügyi és más beszámolójával, azt indítványozzuk, hogy forduljanak a Központi Bizottsághoz és rendelkezésükre bocsátunk minden szükséges könyvet és okmányt.

A SzUK(b)P Kongresszusainak és Konferenciáinak jegyzőkönyvei. VII. Kongresszus, 10—22. oldal. Állami Kiadó, 1923.

A BRESZTI SZERZŐDÉS RATIFIKÁLÁSÁRÓL

Az OK(b)P VII. kongresszusa 3. ülésén elmondott beszédből

1918 március 7.

Elvtársak! A főkérdés, amellyel e pillanatban foglalkoznunk kell, a következő: arra kell-e törekednie Pártunknak az előttünk álló Szovjet Kongresszuson, hogy az általunk aláírt békét ratifikálják, vagy pedig arra, hogy ne ratifikálják. Ime, ez az a kérdés, amelyre világos és pontos választ kell adni. Ahhoz, hogy pontos beszámolót adhassunk magunknak arról, alá kell-e írnunk a békét, vagy sem, mindenekelőtt, ahogy ezt sok elvtárs meg is tette, egy pillantást kell vetnünk mindazon vitákra, amelyek Pártunkban a jelenlegi kongresszusig lefolytak és figyelmet kell fordítanunk arra a vonalra, amelyet Pártunk Központi Bizottsága folytatott. Nem gondolom, hogy Önök közül bárki is komolyan mondhatná és — ami még fontosabb — bebizonyíthatná, hogy a Párt Központi Bizottságának vonala a szóbanforgó esetben nem volt következetes. És ha valamit a Központi Bizottság bűneként felróhatnánk, akkor csupán azt, hogy abban a pillanatban, amikor megkaptuk Hoffman tábornok értesítését, hogy újra beállottnak tekinti a hadiállapotot, mivel a fegyverszünet megszakadt — hogy mi, mint Központi Bizottság 17-i esti ülésünkön nem határoztuk el a béke aláírását, hanem a második napon határoztuk el, azután, hogy a támadás ténnyé vált, amikor Pszkov-ot elfoglalták, amikor a Revelj ellen irányuló támadás előtt állottunk.

úgy, hogy mindazon szemrehányások, hogy a Központi Bizottság nem folytatott helyes politikát, nem felel meg a valóságnak. Ez az egész politika helyes volt, és csak én mutattam rá egy hibára, ami valóban fontos és nagy hiba volt. Jelenleg azonban nem arról van szó, hogy a hibával foglalkozzunk — figyelmünket arra kell irányítani, amit a jelenlegi pillanatban tennünk kell. És itt felmerül most, a jelenlegi körülmények között ama forradalmi háború lehetőségéről, vagy lehetetlenségéről szóló kérdés, amelyről Lenin még 1915-ben külföldön mint olyan háborúról írt, amely bizonyos körülmények között kikerülhetetlen. Olyan háborúról, amelyről Lenin a Szovjetek I. Kongresszusán beszélt, nem látva előre, mikor fog bekövetkezni ez a forradalmi háború. Arról az idézetről beszélek, amelyet itt elferdítve idéztek, emlékeztetve Lenin elvtárs szavaira, hogy bizonyos körülmények között forradalmi háborút kell folytatnunk. Mi most is azt mondjuk, hogy bizonyos körülmények között kikerülhetetlenül forradalmi háborút kell folytatni. Nem az a kérdés, hogy lehetnek-e olyan körülmények, amelyek között a forradalmi háború kikerülhetetlen. A kérdés az, hogy lehetséges-e a jelenlegi pillanatban, vagy sem. És itt azt feleljük, hogy az adott körülmények között hadseregünk jelenlegi állapota a közlekedés, az élelmiszerellátás stb. helyzete mellett, abban a hallatlan zűrzavarban, amely jelenleg Oroszországban fennáll, semilyen forradalmi háborút, semilyen esetben nem folytathatunk. Nemcsak azért, mert nincs hadseregünk, nemcsak azért, mert rendkívüli zűrzavar időszakában vagyunk, hanem azért is, mert a nagy néptömegek nem kívánják a háborút. És teljesen hiábavalóan vetik a szemünkre, hogy tekintettel vagyunk az úgynevezett össznépi „muzsik"-pszichológiára. Ha nem akarnánk számításba venni ezt, akkor azt kellene elhitetnünk magunkkal, hogy egyedül a proletariátus

erőivel képesek vagyunk háborút viselni a német imperializmus ellen. Mivel ezt nem mondhatjuk, arrafelé kell fordulnunk, ahol az úgynevezett muzsik van. Senki se felejtse el, hogy Oroszország túlnyomóan paraszti ország. És ezt a tényt nem kell és nem szabad elfelejteni. Figyelmen kívül hagyni azt, hogy Oroszország paraszti ország — ehhez nincs jogunk. Mint a proletariátus pártja, mint a szocialista forradalom élenjáró harcosainak pártja, figyelnünk kell a nagy néptömegek hangjára. Mi több: a parasztságban, a parasztság egészében a legcsekélyebb vágy sincs a háború folytatására. A hadsereg nem más, mint a paraszttömeg része. Ez a hadsereg most szétfutott, leszerelt, ez a hadsereg nem létezik. Vitathatatlan tény, hogy a parasztság nem akar háborút. A helyi Szovjetek hangulatából meggyőződhetnek a felől, hogy a parasztság nem akar háborút. Nagy tévedés lenne azonban feltételezni azt is, hogy a munkástömegeknek kedve volna harcolni Nem beszélek a proletariátus legforradalmibb rétegeiről. Én a tömegekről beszélek. Senkisem mondhatja, hogy a proletártömegekben olyan törekvés áll fenn, hogy a jelen pillanatban ökölre menjenek, bármibe kerüljön is az. Itt Petrográdon a Forradalmi Honvédelmi Bizottság fennállásának első napjától kezdve láttam azt a munkát, mely a pártszervezetekben, szakszervezetekben stb. folyt. Láttam elvtársakat más helyekről is. És határozottan mondhatom, hogy a munkástömegek széles köreiben nincs ilyen harci hangulat. És bármennyit beszélnénk is a forradalmi háborúról, ettől még nem lobban lángra a tűz, e beszélgetésektől még semmisem történik. Ahhoz, hogy a tömegek valóban teljes lehetőséget kapjanak arra, hogy a dolgok kialakult helyzetével foglalkozzanak, meg kell győződnünk arról, hogy részükre semmiféle más kiút — a harcon kívül — nincs. Ez az, amiért az összes érveken kívül figyelembe

kell venni azt a körülményt, hogy ha nem is nyugszunk bele a felajánlott békébe — a németek által javasolt gyalázatos, szégyenletes békébe — de mégis aláírjuk ezt a békét. És ha e béke eredményeként új háború keletkezik, akkor, és csakis ilyen körülmények között fognak meggyőződni a nagy néptömegek arról, hogy részükre nincs más kiút, mint harcolni és nekünk kell a nagy tömegeket ehhez a felismeréshez elvezetni. Ha pedig most harcbavetnénk legjobb csapatainkat, úgy ez az adott pillanatban nemcsak politikai, de fizikai öngyilkosság is lenne. Ha megfigyelték, hogy milyen elemekből alakultak Petrográd osztagai, akkor meggyőződhettek arról, hogy legjobb elvtársaink voltak ott. Olyan emberek voltak ezek, akik nélkül az Októberi Forradalom sikertelen lett volna.

Alkotó, szervező, gyakorlati munkával kell foglalkoznunk, új formákat kell teremtenünk az élet minden területén. Ehhez az öntudatos elvtársak százaira, ezreire van szükségünk. És ezeket a százakat és ezreket áldozatul fogjuk odavetni a német imperializmusnak olyan pillanatban, amikor tudjuk, hogy ezek az áldozatok szükségtelenek és elkerülhetők? A legnagyobb bűntett volna Oroszország munkásosztálya és a nemzetközi proletariátus ellen, ha nem tennénk meg a legutolsó kísérleteket legjobb elvtársaink megmentésére. Amikor megfigyeltük ezekben a napokban vezérkarunk tevékenységét, amikor láttuk azt, hogy tábornokunk, Boncs-Brujevics, hogyan osztotta el a térképen egyik vagy másik csoportot és osztagot, jól megértettük, hogy az ő számára ezek csupán meghatározott harci egységek, akik íme már három és fél éve csak mint ágyútöltelék szerepelnek, hogy az ő részére semmit sem jelent 5—10 000 proletár pusztulása. Azonban nekünk éreznünk kell, kikből állnak ezek a harci egységek. Ha ezeket az osztagokat pusztulásra szánjuk, magunk

alatt vágjuk a fát. Mindezen megfontolások az utolsó lépés megtételére kényszerítenek bennünket — arra, hogy aláírjuk a békét. Ez azért kikerülhetetlen, mert csupán legjobb csapataink álltak készen arra, hogy csatába menjenek és nem kezeskedhettünk arról, hogy lehetőség nyílik szélesebb körök bevonására. Meg kellett tennünk ezt a lépést.

Hosszú lesz-e ez a béke, vagy rövid — erről sokat lehet vitatkozni. De bebizonyítani azt, hogy ez a béke rövid ideig fog tartani, senkisem képes, mint ahogy azt sem lehet bebizonyítani, hogy akárcsak néhány hónapig is fog tartani.

Ha ilyen gyalázatos helyzetbe jutottunk, készülődnünk kell a további csatákra, a tényleges építés szervezési munkájával kell foglalkoznunk — minden erő összefogásával, amelyek nemcsak szavakkal, de ténylegesen képesek a munkát elvégezni. Akkor igazán képesek leszünk forradalmi háborút folytatni és úgy gondolom, hogy pártunknak valóban ki kell hangsúlyoznia az előtte álló munka egész fontosságát, szükségességét. Rá kell mutatnunk, hogy jelen pillanatban pártunk előtt szervezetileg tökéletesen új feladatok állnak, amelyek október óta, az utóbbi idők folyamán a Szovjetek munkájában keletkeztek. Pártunk egész lelkét a Szovjetekbe helyezte, a Szovjeteken keresztül és a Szovjetekben végezte főmunkáját. Most pártunk előtt az új, óriási feladatok hosszú sora áll. Mindezen feladatokat néhány szóban lehet jellemezni: példaszerű csapatok megszervezése, megalakítása, olyan forradalmi erők létrehozása, amelyeket bármilyen adott pillanatban harcba lehet dobni Németország ellen és mindenfajta imperializmus ellen.

A SzK(b)P Kongresszusainak és Konferenciáinak jegyzőkönyvei. VI. Kongresszus, 91—92. old. Állami kiadó, 1923.

AZ OK(b)P VII. KONGRESSZUSÁNAK ZÁRSZAVA

Ötödik esti ülés

1918 március 8.

. . . És így, elvtársak, engedjék meg, hogy a kongresszus berekesztése előtt néhány szót szóljak. Először azokról a feladatokról, melyek jelenleg Pártunk előtt állanak, másodszor a Pártunkon belül kialakult válságról. Ami a Párt feladatait illeti, rendkívül szükségesnek tartom hangsúlyozni önök előtt, elvtársak, azt a szerintem igen fontos körülményt, hogy a vidéki pártszervezetekre sokkal nagyobb figyelmet kell fordítani, mint eddig. Eddig a munkában a legnagyobb figyelmet a szovjet szervekre fordítottuk. A Szovjetekben végzett munkával kellett megszilárdítani azokat a vívmányokat, amelyeket az Októberi Forradalomban kivívtunk. E vívmányok megszilárdításának, elmélyítésének ugyanezen feladatai állanak előttünk jelenleg is, azonban egész lelkünket, minden erőfeszítésünket eddig a Szovjetekben végzett munkába fektettük. Egyáltalában nem vádolhatjuk ezzel sem az egyes pártmunkásokat, sem az egész Pártot — ez a dolgok helyzetéből folyt.

Azonban jelenleg a Párt előtt új feladatok állanak. A Párt előtt az a feladat áll, hogy azt a munkát, melyet eddig a Szovjetek végeztek, jelentős részét a Párt végezze.

Vidéken egész sor olyan munkát kell folytatnunk,

amelyeket eddig a szovjet szervek, mint a hatalom szervei, teljesítettek és amelyeket most Pártunknak magára kell vállalnia. Amikor az elvtársak figyelmét a dolgoknak erre az oldalára irányítom, rá szeretnék mutatni, hogy mivel a Párt előtt ilyen új feladat áll, azért magukban a pártszervezetekben általános meg élénkülés szükséges. Szükséges, hogy azok az elvtársak, akik elhagyják ezt a kongresszust, megmagyarázzák szervezeteiknek, mi a helyzet, hogy a vidéken ezzel kapcsolatban most éppen mit és éppen hogyan kell csinálni. Például a felfegyverzés kérdése: mi a legkevésbbé sem kételkedünk abban, hogy a pártszervezetek nagymértékben, lehetséges, hogy igen nagy mértékben kivették részüket a munkások felfegyverzésében. Lehetséges, hogy egyes esetekben ezt a felfegyverzést most pontosan ugyanígy a mi pártszervezeteinken keresztül kell végrehajtanunk, lehetséges, hogy egész sor munkát a pártszervezeteken keresztül kell elvégezni. Rendkívül fontos, hogy az elvtársak világosan lássák: új, súlyos teher hárul Pártunkra.

Ami a válságot illeti, amelyet úgylátszik jelenleg Pártunk átél, itt még két lehetőség van: ez a válság a legközelebbi időben vagy kiküszöbölődik az objektív körülmények folytán, mivel maga a nézeteltéréseket szolgáló anyag eltűnik; vagy más kimenetel lehetséges — az a lélekzetvételnyi szünet, amelyről itt beszéltünk, amelyet itt rövid időre kaptunk, elhúzódhat, huzamosnak mutatkozhat. Lehetséges arra kényszerülünk, hogy fegyvereket kovácsoljunk a további harcra. Akkor a nézeteltérések alapját képező anyag megmarad.

E távlatban a vidéki elvtársaknak meg kell érteniök, hogy a Párt érdekei egészükben felette állanak minden egyes párttag érdekeinek. Veszem magamnak azt a bátorságot, hogy kifejezzem abbeli meggyőződésemet, hogy a pártszervezetek tömege, hogy a párttagok

tömege, semilyen esetben, soha nem fog olyan lépést helyeselni, mely szakadásra irányul. Ha ezen a kongresszuson mindkét részről ismételten aláhúztuk, hogy mindannyian egyetértésre törekszünk, ha láttuk, hogy az ellenzéki elvtársak részéről olyan hangok hallatszottak, hogy ők éppen úgy a szakadás ellen vannak, úgy emlékezetünkben kell tartani, hogy nemcsak beszélni kell erről, hanem kerülni kell minden szakadásra irányuló lépést, nem kell azt előidézni. Moszkvában tettek bizonyos lépéseket a szakadásra. (3) A moszkvai városi konferencia elítélte a szakadás ezen egyes eseteit.

Szeretnék minden elvtársat emlékeztetni arra, hogy sehol a szakadás semmiféle kísérletének nem szabad előfordulnia. Meggyőződésem, hogy Pártunk a legközelebbi kongresszusra egységes lesz. A következő kongresszuson valószínűleg, mint egységes család, mint egy és ugyanazon Párt — az Orosz Kommunista Párt tagjai fogunk találkozni.

Legkevésbbé sem kételkedem abban, hogy a Pártunkhoz tartozó proletártömegek széles körei híven támogatni fogják a Párt minden tagjának az egységre irányuló törekvését, amelyet a kongresszuson kimondtunk. Nem kételkedem abban, hogy a szakadásra irányuló kísérletet minden esetben a kezdet kezdetén meghiúsítják.

Engedjék meg, hogy ezzel bezárjam kongresszusunkat. *(Taps.)*

A SzK(b)P Kongresszusainak és Konferenciáinak jegyzőkönyvei. VII. Kongresszus, 194—196. old. Állami kiadó. 1923.

BESZÉD A MUNKÁS-, KATONA-, PARASZT- ÉS KOZÁKKÜLDÖTTEK SZOVJETJEI IV. RENDKIVÜLI KONGRESSZUSÁNAK MEGNYITÁSÁN

A Kongresszus első napja

1918 március 15.

Elvtársak! Mielőtt a kongresszust megnyitnám, rá szeretnék néhány szóban mutatni a Munkás-, Katona-, Paraszt- és Kozákküldöttek Szovjetjei Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottsága nevében arra, hogy milyen nagyfontosságúnak kell lennie a jelenlegi kongresszusnak.

A jelenlegi kongresszust az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság, mint rendkívüli kongresszust nyitja meg. Azok a rendkívüli körülmények, amelyeket országunk átél, arra kényszerítettek bennünket, hogy a kérdés végleges megoldásáért, amelyet a Központi Végrehajtó Bizottság előzetesen eldöntött, a békeszerződés ratifikálása kérdésének eldöntéséért, szovjet szocialista hazánk legfelsőbb szervéhez, a Szovjetek Kongresszusához forduljunk. Ilyen fontos kérdést csak maga a Szovjetek Kongresszusa dönthet el. Nem számítottunk arra, hogy a jelenlegi kongresszus ilyen nagylétszámú lesz. Nem gondoltuk volna, hogy az elvtársaknak a jelenlegi súlyos körülmények között sikerül Oroszország minden részéből eljönni az orosz élet gyökeres és főkérdésének megoldására. Úgy gondoltuk, hogy a kongresszus jelentősen kisebb lesz és csak örülhetünk, hogy ilyen fontos kérdést ilyen nagylétszámú,

ilyen teljes erejű gyűlés dönti el, olyan gyűlés, amely a nagy proletár- és paraszttömegek igazi képviselőiből áll.

A jelenlegi kongresszus munkájának óriási jelentőségére rámutatva, a Központi Végrehajtó Bizottság nevében üdvözlöm a jelenlegi kongresszust és eléje terjesztem mindazt a felhatalmazást, amelyet eddig kaptunk azért, hogy a kongresszus eldöntse: helyesen, vagy helytelenül folytatjuk azt a politikát, amelyet folytatnunk kell. A kongresszusnak kell eldöntenie: igaza volt-e vagy sem a Végrehajtó Bizottságnak, amikor elhatározta, hogy aláírja a békeszerződést. A jelenlegi kongresszuson elsősorban ezt a kérdést kell megvitatnunk.

Engedjék meg, hogy szilárd meggyőződésemet fejezzem ki, hogy a kongresszus, felismerve a reáháramló egész súlyos felelősséget, teljes tudatossággal azt a döntést hozza, amely legjobban megfelel azon tömegek érdekeinek, amelyek bennünket erre a kongresszusra küldöttek. Engedjék meg, hogy az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság nevében mégegyszer üdvözöljem a kongresszust. *(Taps.)*

A Munkás-, Katona-, Paraszt- és Kozákküldöttek Szovjetjei IV. Rendkivüli Kongresszusának gyorsirói jegyzete, 3. oldal, Állami kiadó. 1920.

A MUNKÁS-, KATONA-, PARASZT- ÉS KOZÁKKÜLDÖTTEK SZOVJETJEI IV. RENDKIVÜLI KONGRESSZUSÁNAK ZÁRSZAVA

A Kongresszus harmadik napja

1918 március 17.

. . . Elvtársak! Mielőtt berekeszteném kongresszusunkat, amelynek munkája végetért, szeretném néhány szóban kifejteni azokat a halaszthatatlan feladatokat, amelyek Önök előtt állanak. A békeszerződés ratifikálásának súlyos határozatát fogadtuk el. Hallottunk arról, hogy az egyik párt, amely egész idő alatt, de legalább is az utóbbi három hónap folyamán megosztotta velünk Szovjetoroszország megszervezésének minden munkáját, — a „baloldali"(4) szociálforradalmárok pártja most kivonult a Népbiztosok Tanácsából. Kétségtelen, hogy ez bizonyos csapást mér ránk. Azonban a legkevésbbé sem kételkedünk abban, hogy valamennyi helyi szovjet baráti és együttes munkája elég támogatást nyújt nekünk a jelenleg előttünk álló hatalmas munkában felmerülő óriási feladatok megoldására.

Elvtársak, nemcsak ma, de tegnap is, pártunk képviselői már hangsúlyozták, hogy a főmunkának, főcélunknak jelenleg arra kell irányulnia, hogy valamennyi apparátusunk segítségével minden erőt hatalmas hadsereg létesítésére, az erők összpontosítására használjunk fel. Minden erőnket meg kell feszítenünk, hogy teljesítsük az előttünk álló óriási feladatokat.

Már itt megmutatkozott, hogy ha most alá is írtuk a békeszerződést Németországgal, ha a békeszerződést itt a konferencián ratifikáltuk is, ez még egyáltalában nem jelenti azt, hogy nyugodtan lefekhetünk aludni. Világosan számot kell adni magunknak azokról a távlatokról, amelyek kirajzolódnak előttünk. Világosan számot kell adni magunknak arról, hogy a szocialista haza megvédésére irányuló új forradalmi háború lehetséges, hogy sokkal korábban kitör, mintsem azt itt feltételezhettük. Nem láthatjuk előre sem a napot, sem az órát, amikor ez a forradalmi háború bekövetkezik. És csak a legszívósabb munkával, a forradalmi erőknek a forradalmi háborúra való erőteljes előkészítésével teljesítjük szocialista hazánk iránti kötelességünket.

Elvtársak, bekövetkezett az az idő, amikor mi, akik egykor vereséget szenvedtünk, honvédők lettünk. Azonban éppen azért lettünk honvédők, mert a hatalom Oroszországban most a proletariátus és a szegényparasztság kezében van. És ha a proletariátus és a szegényparasztság hazája, a szocialista haza, veszélyben forog, közülünk mindenki, bárki legyen is az, minden erejét latbaveti, hogy megvédje e szovjet hazát minden támadással szemben, bárhonnan jöjjön is a támadás — akár a mi fehérgárdistáinktól, akár a mi burzsoáziánk követőitől, akár a nyugati burzsoáziától, akár a német, francia, angol vagy más imperializmustól indul is ki.

Elvtársak, zárószavaimban felhívom önöket a legtestvéribb, legszívósabb, legerőteljesebb munkára, hogy készüljenek föl mindenfajta támadás visszautasítására, mert ez a feladat vár ránk mint forradalmárokra, mint szocialistákra a legközelebbi napokban. Mély meggyőződésem, hogy nincs messze az az óra, amikor lesz erőnk ahhoz, hogy győzelmi menetben

haladjunk a nemzetközi szocialista forradalom győzelme felé, amikor előremehetünk azon az úton, amelyen eddig jártunk és amelyen remélem, a jövőben is haladni fogunk. *(Taps. A kongresszus az Internacionále elénekelése után feloszlik.)*

A Munkás-, Katona-, Paraszt- és Kozákküldöttek Szovjetjei IV. Rendkívüli Kongresszusának gyorsírói jegyzete. 76—77. old. Állami kiadó. 1920.

A SZOVJET KÖZTÁRSASÁG ALKOTMÁNYÁT KIDOLGOZÓ BIZOTTSÁG VÁLASZTÁSAIRÓL

Az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság IV. ülésszakának ülésén tartott beszámolóból

1918 április 1.

Még a Szovjetek II. Kongresszusán felmerült a Szovjet Alkotmány kidolgozásának kérdése és bizonyos általános határozatokat hoztak, amelyek egyrészt a Központi Végrehajtó Bizottságnak, másrészt a Népbiztosok Tanácsának a II. Kongresszus általi létrehozását érintették. Később a III. Kongresszuson ugyanez a kérdés volt napirenden, azonban a II. és III. Kongresszus közötti időszakban elkészítettük a KVB és a Népbiztosok Tanácsa létrehozásának egyszerűbb tervét. Azok az elvtársak, akik akkoriban a KVB-ban voltak, emlékeznek, amikor a parasztokkal és a paraszt végrehajtó bizottságokkal véleményt cseréltünk. Olyan vázlatot készítettünk, amely kimondta, hogy a KVB bármely időben beszámolót követelhet mind a Népbiztosok Tanácsa képviselőitől, mind az egész Népbiztosok Tanácsától: a KVB-nak joga van elmozdítani és újra választani a Népbiztosok Tanácsát mind részeiben, mind egészében. E vázlatban bizonyos elhatárolt tevékenységi területeket állapítottak meg a Népbiztosok Tanácsa és a KVB részére. Ennek a lényege az, hogy minden elvi jelentőségű törvényt a KVB hoz és csak nem elvi, nem általános jelentőségű törvényeket, egyes

rendeletet adhat ki a Népbiztosok Tanácsa. A III. Kongresszuson megjelölték a Szovjet Alkotmány valamiféle általános alapjait.

A Szovjetek III. Kongresszusa rámutatott arra, hogy a legfelsőbb szerv a Szovjetek Kongresszusa. Két kongresszus közötti időben pedig — a KVB. A Népbiztosok Tanácsát a KVB mozdítja el és választja újra. A Szovjetek III. Kongresszusa egész sor általános alapvető tételre mutatott rá, azonban ezek az általános alapvető tételek részünkre csupán abban az időszakban voltak elégségesek, amikor általános támadó politikát folytattunk burzsoáziánk ellen, abban az időszakban, amikor Oroszország egyik részét a másik után hódítottuk el tőle. A III. Kongresszus idejére nem fejeződött be a harc Kaljegyin ellen.

Szovjet életünk első időszaka többé-kevésbbé befejezettnek tekinthető. Új időszakba léptünk át, az építés szakaszába, és egész sor kérdést kell megtárgyalnunk, annak következtében, hogy a fennálló szervek egész sora közötti kölcsönös kapcsolatokról szóló pontos rendeleteink nincsenek, ami bennünket a Szovjet Köztársaság részletesebb alkotmányának kidolgozására késztet. Rá kell mutatnom, hogy a Szovjetek III. Kongresszusa az elfogadott határozatok egyikében utasítást adott arra, hogy a KVB-nak foglalkoznia kell a Szovjet Köztársaság részletes alkotmányának kidolgozásával és azt a Szovjetek legközelebbi Kongresszusa elé kell terjeszteni. Ebben a vonatkozásban semmit sem tettünk, mert más munkával voltunk elfoglalva. A IV. Kongresszus nem változtatta meg a Szovjetek III. Kongresszusának rendeleteit és a III. Kongresszus rendeletének teljesítéseként egyfelől, és másfelől az élet követelményének megfelelően, fel kell vetnünk ezt a kérdést annál is inkább, mert ha figyelmesen megvizsgálják, miként folyik a munka, észre fogják

venni, hogy mintha bizonyos ellentmondások lennének a jelenleg fennálló Szovjethatalom felépítésében.

Érintettem a parlamentarizmus rendkívül lényeges kérdését. Emlékezzenek, hogyan oszlattuk fel az Alkotmányozó Gyűlést, hogyan utasítottuk vissza a parlamentarizmus bevezetését az Orosz Köztársaságban. Az előző harc folyamán ismételten rámutattunk az Alkotmányozó Gyűlés szükségességére, azonban bekövetkezett az az idő, amikor elismertük, hogy ilyen intézmény fennállása Oroszország katonáinak és munkásainak pusztulását idézheti elő. Az olyan intézményt, mint az Alkotmányozó Gyűlés, a lakosság dolgozó osztályainak érdekében fel kellett oszlatni.

Nem vontuk le a logikus következtetéseket a hatalom felépítéséről, azonban a KVB szószékéről sokszor és ismételten beszéltek arról, hogy a KVB-t törvényhozó szervnek, a Népbiztosok Tanácsát pedig végrehajtó szervnek tekintik. És önök közül valamennyien, ha figyelmesen követték a Szovjethatalom tevékenységét láthatták, hogy a hatalom ilyen felosztása végrehajtó és törvényhozó hatalomra, nem felel meg a Szovjet Köztársaság tevékenységének. A Népbiztosok Tanácsa — a hatalomnak, mint olyannak, közvetlen szerve: mind törvényhozó, mind végrehajtó, mind közigazgatási. Ha közelebbről megvizsgálják a Központi Végrehajtó Bizottság munkáját, úgy ott is megtalálják a hatalom elemét.

Ezenkívül meg kell jegyezni azt a körülményt, hogy hasonló kérdéseket döntenek el a Népbiztosok Tanácsában is, a KVB-ban is. Gyakran előfordul, hogy a KVB-hoz fordulnak olyan kérdések eldöntésével, amelyeket a Népbiztosok Tanácsának kell eldöntenie. E kérdéseket a KVB-nak át kellene adnia a Népbiztosok Tanácsának. Azonban ezt nem mindíg teszi meg. Ha abban a helyzetben van, hogy egyik-másik kérdés

eldöntésére illetékesnek tartja magát, úgy el is dönti. Ugyanezt teszi a Népbiztosok Tanácsa is.

A Népbiztosok Tanácsa egész sor rendeletet hoz; amennyiben a KVB részéről nincs kifogás, a rendelet törvénnyé válik. Szükséges, hogy többé vagy kevésbbé pontosan elhatároljuk a szervezési munkát és a plénum tevékenységét. Ez nemcsak a központra vonatkozik, hanem teljes mértékben vonatkozik a helyi Szovjetekre is. Önök, elvtársak, akik a helyi Szovjetekben dolgoztak, nagyszerűen tudják, hogy ott összekeverik a munkásszervezet és a Szovjet plénumának tevékenységét. Mindaddig, amíg nem teremtünk valamiféle lerögzített helyzetet, hogy elhatároljuk a munkásszerv és a Szovjetek plénumának tevékenységét, állandóan abba fogunk ütközni, hogy két intézmény, amelyek feladataik szerint rokonok, a kérdéseket eldöntik itt is, ott is. E mellett, ha mindkét intézmény egy és ugyanazon kérdést dönti el, még nem jelenti azt, hogy a kérdést azonos módon döntik is el. Egyik vagy másik gyakorlati kérdés eldöntésében nézeteltérések, ellentmondások keletkezhetnek. Ez kétségkívül nem kívánatos.

Ilyen jelenségek kiküszöbölésére feltétlenül szükségünk van pontosabban lerögzített, kidolgozott alkotmányra.

Végül vegyünk olyan kérdést, mint a Szovjethatalom különféle szerveinek illetékességi területéről szóló kérdés. Nálunk van központi Szovjethatalom, területi hatalom, fennáll a helyi Szovjethatalom és pontosan el kell határolni a hatalom e különálló szerveit — a központi, területi és helyi hatalom szervei tevékenységének területét. Lépten-nyomon olyan jelenségeket figyelhetünk meg, hogy a kormányzóságok egész sora területben egyesül és olyan intézményeket létesít, amelyek tökéletesen azonosak, párhuzamosak azokkal, amelyeket a központi Szovjethatalom létesít.

Lépten-nyomon láthatjuk, hogy ezek az intézmények egymással versengő munkát folytatnak. Vegyük például az élelmiszer kérdését, s meglátjuk, hogy léteznek nálunk területi szovjet egyesülések, mint például az Urali Egyesülés, a Központi Iparvidéki Egyesülés, a Moszkvai Egyesülés, az Északi Járás most területi minőségben kiválik, egész sor más járás területi élelmezési szerveket, területi élelmezési biztosságokat létesít. S mindezt a fennálló Központi Élelmezési Biztossággal egyidejűleg, amely gondoskodik a fogyasztási cikkek helyes elosztásáról egész Oroszországban, amely a fogyasztási cikkek egész rendelkezésre álló készletéről számadást vezet az egész országban, amely a készleteket az általános tervnek megfelelően osztja el egész Oroszországban és amely megbizottait egyik vagy másik pontra kiküldi, ahol egy vagy más fogyasztási cikket meg lehet szerezni. A területekkel kapcsolatban ugyanezt a munkát végzik a területi biztosságok és lépten-nyomon a következő képet találjuk: egyes pontokon — Szibériában, mint gabonakörzetben, vagy Délen — találkozunk olyan megbizottakkal, akiket egyrészt a központi hatalom, másrészt a helyi szervek küldtek ki. Minden megbizott arra törekszik, hogy a többiekkel szemben, saját járása számára nagyobb mennyiségű terméket vásároljon, mint amennyit a többieknek sikerült vásárolni. A helyzet teljesen kibírhatatlan. Valamiképpen határt kell vonni az egyes területi szervek funkciója, tevékenysége, illetékessége között. Csak ilyen körülmények között létesítünk valami egészet. Ha kidolgozzuk, lerögzítjük a hatalom egyes szerveinek funkcióiról szóló pontos rendeletet, megsemmisítjük azt a zűrzavart, amely munkánkban fennáll.

Itt rá kell mutatni arra a körülményre, hogy a jelenlegi helyzet következtében lépten-nyomon sokkal több energiát, emberi erőt, emberanyagot kell fel-

használni bármiféle munka teljesítésére. Fennállnak például párhuzamosan bizonyos intézmények, amelyek egy és ugyanazt a munkát teljesítik, ezen intézmények mindegyike a tevékeny, igazi pártmunkások hiánya miatt siránkozik; párhuzamosan velük fennáll egy másik intézmény, amely ugyanúgy kiabál az emberhiány miatt, a munkások bevonásának szükségességéről stb., stb.... Pedig, ha ezeket az intézményeket egyesítjük, lehetőséget nyernénk teljesértékű, erősen egybeforrott intézmény létesítésére, amelyben valószínűleg elegendő mennyiségű pártmunkás is lenne. Ha csupán a párhuzamosan fennálló intézmények egy általános intézménybe olvadnának, amely azt a munkát teljesíti, amelyet egy intézménynek kell folytatnia, amennyiben nem lennének más intézmények, amelyek párhuzamosan ugyanazt a munkát folytatják, úgy óriási megtakarításra tennénk szert. Itt pontosan ugyanilyen szigorúan el kell határolni a tevékenységi területet és csupán ebben az esetben takaríthatunk meg emberanyagot. Ezenkívül rá kell mutatni még egy rendkívül fontos körülményre, amely bennünket most arra kényszerít, hogy sürgetően vessük fel ilyen alkotmány kidolgozásának kérdését. Mindannyian tökéletesen beismerjük, hogy csupán a munkások és parasztok nagy tömegeivel tartott legszorosabb kapcsolatnak köszönhetjük, hogy sikerül keresztülvinnünk mindazokat az intézkedéseket, melyeket tervbeveszünk: csupán akkor, ha sikerül kiválasztanunk a tömegekből kellő mennyiségű aktív, öntudatos munkást, akik képesek gyakorlatilag az életben megvalósítani a tervbevett intézkedéseket, amennyiben rendelkezünk az ilyen elvtársak kádereivel, mondhatjuk, hogy az ügy biztosítva van.

Ahhoz azonban, hogy a tevékeny munkára, az ország igazgatására ilyen képzett káderekkel rendel-

kezzünk, jelentősen szélesebb rétegeket kell bevonni munkánkba, az ország igazgatásának ügyébe, az általános állami munkába mint jelenleg. Ezért azon elvtársak figyelmét, akiket az alkotmány kidolgozásával megbízunk, arra a körülményre kell felhívni, hogy az alkotmány kidolgozásakor a Szovjethatalmat úgy kell felépíteni, hogy a Szovjethatalom necsak a munkalehetőséget adja meg, hanem, hogy a dolgozó nép jelentősen szélesebb köreit vonja be az ország közvetlen igazgatásába. Ezt csupán abban az esetben lehet elérni, ha általános elvként, általános tételként a következőt fogadjuk el: a Szovjet minden tagja, a Végrehajtó Bizottság minden tagja, akár a KVB, akár a helyi hatalom esetében, bizonyos meghatározott szovjet munkát kell hogy folytasson és e munkáért felelnie kell.

Emlékszem, hogy nálunk a bolsevikok frakciójában megvalósítottuk ezeket az elveket. A szervezet minden egyes tagja, a frakció minden egyes tagja pártmunkát végez és az, aki nem vesz tevékenyen részt a pártmunkával kapcsolatos egyik vagy másik kötelezettség teljesítésében, nem lehet a párt tagja. És nálunk a szabályzatnak van egy olyan pontja, amely minden tagot kötelez a pártban végzett munkára. A Szovjet és a Végrehajtó Bizottság tekintetében ugyanezeket az elveket kell elfogadni. Tekintsék meg, mi megy végbe a KVB-ban. A KVB-t minden három hónapban újraválasztják. Az alapvető mag (a KVB tagjai) változatlan marad, de a KVB tagjainak száma változik. Amennyiben a Végrehajtó Bizottság minden egyes tagját kötelezi, hogy résztvegyen az ország irányításának közvetlen munkájában, úgy minden három hónap után kádereket bocsáthatunk a vidék rendelkezésére. A Központi Végrehajtó Bizottság minden egyes tagja, aki felelősségteljes munkát folytat, amikor megérkezik valamely helyre, a három hónap folyamán

elsajátított tapasztalat által vezetve, a munkát sokkal helyesebben végezheti, visszatértekor összekötő kapocsul szolgálhat a helyi és központi hatalom között.

Olyan káderek kinevelése, akik tudással rendelkeznek, hozzáértők, akik a gyakorlatban alkalmasak az ország igazgatására, óriási nyereséget jelent.

Ezeknek az alapvető tételeknek kell anyagul szolgálniok azon alkotmány kidolgozásához, amelyre szükségünk van.

Nálunk nincs vita arról, hogy szükséges-e, vagy sem az alkotmány kidolgozása. Miután a III. Kongresszus határozatait a IV. Kongresszus nem változtatta meg, tehát a határozatok kötelezőek reánk nézve és meg kell azokat valósítanunk, miután utasították azt a szervet, amelynek ki kell dolgoznia az alkotmányt. E tekintetben nem lehet vita... Lehetséges, hogy nem fogunk semmiféle alapvető tételt elfogadni, hanem véleménycserére szorítkozunk, amely anyagot szolgáltat a bizottság munkájához.

Az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság 1918 április 1-i III. ülése. Az ÖKVB üléseinek jegyzőkönyvei. Gyorsírói jegyzet, 66—70. old. Állami kiadó 1920.

AZ 1918. ÉVI MÁJUS 1-I JELSZAVAK

Távirat

MOSZKVÁBÓL, A KREMLBŐL 116. SZ. TOVÁBBÍTVA RÁDIÓN IV/26. 22 ÓRA 40 PERCKOR

AZ OROSZORSZÁGI KOMMUNISTA PÁRT VALAMENNYI BIZOTTSÁGÁNAK, A KÜLDÖTTEK SZOVJETJEIBEN LÉVŐ BOLSEVIK FRAKCIÓKNAK

Az Oroszországi Kommunista Párt Központi Bizottsága közli a következő május 1-i jelszavakat:

1. Éljen a Szovjethatalom — a munkások és szegényparasztok diktatúrája a burzsoázia felett.

2. Az imperialista háború ellen a békéért és minden nemzet dolgozóinak testvéri szövetségéért!

3. Az imperialista erőszak hívei ellen, a szocializmus fegyveres védelméért!

4. A Szovjet Köztársaság megvédése fegyverrel a kézben — minden munkás és paraszt szent kötelessége!

5. Aki nem dolgozik — ne is egyék!

6. Éljen a munkások, a falu szegényei és a dolgozó kozákság felbonthatatlan szövetsége!

7. Le a megalkuvókkal — a forradalom árulóival! A kommunizmus — a munkások világforradalmának zászlaja!

8. Legyőztük a kapitalistákat, le kell győznünk

saját szervezetlenségünket — csak így menekülhetünk meg az éhségtől és munkanélküliségtől!

9. Az öntudatos munkások vaskézzel védelmezik a munkarendet és a forradalmi fegyelmet!

10. Éljen az Oroszországi Kommunista Párt!

A KVB elnöke

J. Szverdlov

Moszkva, 1918 április 26.

J. M. SZVERDLOV ZÁRSZAVA LENINNEK AZ ADOTT HELYZETRŐL SZÓLÓ BESZÁMOLÓJÁVAL KAPCSOLATBAN

Az ÖKVB, a Munkásküldöttek Moszkvai Szovjetje és a Szakszervezetek képviselőinek egyesített ülésén

1918 május 14.

Elvtársak! Feltételezem, hogy valamennyiük előtt kellő mértékben világos azon ellenvetések üressége, amelyek mind a megszokott kritikusok, mondhatnám a Szovjethatalom megszokott ócsárolói részéről, mind a „baloldali" eszerektől kiindultak. Önök közül mindenki, aki átgondolja, hogy mi az alapvető értelme mai gyűlésünknek, világosan kell hogy lássa, milyen kérdés áll ma előttünk. Kétségkívül, ma úgynevezett nagy napunk van. Ma a nemzetközi politika kérdéseit vitattuk meg. Azonban kiáll ide Kamkov és Martov s az összes többiek és egyhangulag kijelentik — ebben valamennyien megegyeznek — hogy a Szovjethatalom képviselője, Lenin elvtárs, a nemzetközi politikáról semmi konkrétumot nem mondott. Bátorkodom azt mondani, hogy ez teljes megnemértése annak, amit nemzetközi politikának neveznek. Emlékeztetem Önöket azokra az alapokra, amelyeket politikánkban leraktunk, amikor aláírtuk a breszti szerződést. Emlékeztetem Önöket néhány pontra, amelyeket tézisekként fogadtunk el. E téziseket az ÖKVB kommunista, bolsevik frakciója nevében Lenin elvtárs mindössze két héttel ezelőtt javasolta. Ezekben a tézisekben, és előtte a breszti szerződés aláírásának indokaiban, határozott utalás volt arra, hogy milyen alapokra támaszkodunk akkor, amikor lehetségesnek és

kikerülhetetlennek tartjuk magunkra nézve a jövőben is annak a politikának a folytatását, amelyet részünkre a Szovjetek IV. Összoroszországi Rendkívüli Kongresszusa szigorúan körvonalazott. Politikánk alapját az a megállapítás képezte, hogy a jelenlegi pillanat objektív körülményei két ellenséges koalíciót mutatnak, a német koalíciót egyfelől, az angol-francia-amerikai koalíciót másfelől. Ezek a koalíciók egymás iránt ellenséges beállítottságúak, még egyelőre nincs lehetőségük, hogy egymással tárgyaljanak. E fő tényen alapszik helyes megállapításunk, hogy a lélekzetvételnyi szünet a jelen pillanatban lehetséges, és hogy lehetséges, ez tény. Ha valaki ellenzékieink részéről rámutatott volna, hogy ez az alapvető tétel hazug, s nem felel meg a valóságnak, hogy ez az általános előfeltétel nem igaz — akkor többékevésbbé sikerrel bírálhatta volna egész általános politikánkat. Azokon az objektív körülményeken kívül, amelyekre rámutattam, van még egy rendkívül fontos, rendkívül lényeges körülmény — az imperialista Németországban még folytatódik a két ellenséges csoport közötti harc: egyfelől az imperialista burzsoázia és másfelől a katonai csoport, a katonai párt között.

Amennyiben a harc e két csoport között mindeddig még nem fejeződött be, amennyiben a katonai párt ott még nem győzött véglegesen, mindaddig arról beszélni, hogy a lélekzetvételnyi szünet már befejeződött, hogy ezért más taktika szükséges, puszta fecsegés. Az egész ügy úgy áll, hogy amikor Önök az egyik vagy másik politikát értékelik, a magatartás egyik vagy másik irányvonalát, akkor nem fenyegető szavakat kell segítségül hívni, hanem egyszerűen számvetést kell végezni, ahogy azt a marxisták, a tanítóink tanították. Vizsgáljuk meg az objektív feltételeket, végezzünk osztályelemzést és erre az alapra építsük politikánkat. Itt néhány óra alatt különböző szónokok beszédeit hallgatva, egyetlen szót

sem hallottunk arról, milyenek az objektív feltételek, amelyek a Szovjetek politikáját előírják. Pedig éppen ez az egész kérdés sarkpontja. Ha helyesek azok a feltételezések, amelyekből mi kiindulunk, akkor belőlük kikerülhetetlen következtetésként folyik az a vonal, amelyen mi haladunk. És ha itt előállnak és arról beszélnek, hogy a lélekzetvételnyi szünetről szóló valamennyi beszéd — puszta szó és hogy valójában nincs is lehetőség rá, úgy önök közül mindenki, aki Moszkvában él, nagyon jól megérti, hogy ez nem más, mint demagóg módszer és csupán puszta frázis. Azt is tudják Önök, hogy Oroszország bizonyos részén megkaptuk ezt a lélekzetvételnyi szünetet és így lehetőségünk nyílt azon intézkedések keresztülvitelére, azon feladatok megvalósítására, amelyekre a rendkívüli kongresszus nekünk utasítást adott. Minden, teljes egészében saját magunktól függ, tömörültségünktől, szervezettségünktől, erős szövetségünktől, attól, hogy hogyan tudjuk felhasználni ezt a lélekzetvételnyi szünetet. Amikor arról beszélnek, hogy politikánkkal megfojtjuk a népi tömegek lelkesedését, úgy ez hazugság. Hazugság mindenekelőtt azért, mert sajtónkban, minden felszólalásunkban arról beszélünk, hogy milyen súlyos helyzetben vagyunk, mindig hangsúlyoztuk, hogy az összes országok imperialista rablói szoros gyűrűként fognak körül bennünket, hogy országunk rendkívül válságos helyzetben van, és emellett azt mondjuk, hogy csupán saját magunktól, hogy csupán saját munkánktól függ saját magunk megmentése. Ha valóban meggyőződésünk, hogy Szovjethatalmunk olyan államrendszer, amely a legjobban megfelel a valóban forradalmi tömeg érdekeinek — ha meg vagyunk győződve erről, akkor közülünk mindenki köteles minden erejét latbavetni proletár tömegszervezeteink felépítésére, megszilárdítására, erős katonai káderek megteremtésére magukból a széles dolgozó tömegekből.

Emlékezzenek elvtársak azokra a rendeletekre, amelyeket az utóbbi időben a KVB-ban hoztunk. Emlékeztetek az egyik rendeletre, a mindenkire nézve kötelező katonai kiképzésre — nézzék meg saját körzeteikben, saját helységeikben, végrehajtják-e? *(Felkiáltások:* „Nem, nem hajtják végre!")

Tökéletesen igaz, ezt a rendeletet nagyon gyengén ültetik át az életbe. És ezzel saját magunkat kell vádolnunk, mindenben és mindenütt magunkat kell csupán vádolnunk és azt kell mondanunk, hogy mindent elnéztünk magunknak és valóban gyöngéknek mutatkozunk a különféle burzsoá táborokból való szabotőr urakkal és követőikkel szemben. *(Taps.)*

Kétségtelen, hogy csak abban az esetben, ha az előttünk álló veszély áthat bennünket, ha megértjük, mennyire szükséges, hogy közülünk mindenki minden erejét a szervezettségre irányítsa, ha megértjük, menynyire szükséges végrehajtani az általunk hozott valamennyi rendeletet és hajthatatlanul megvalósítani azokat, ha bevezetjük a legerősebb belső fegyelmet, szervezettséget, kétségtelen, hogy akkor semmiféle burzsoá veszély nem lesz veszedelmes. Elvtársak, éppen ez a kérdés lényege. Mi egész idő alatt beszélünk azokról a veszélyekről, amelyek a Szovjethatalom előtt állanak. Állandóan hangsúlyozzuk ezeket, rámutatunk az utakra is, hogy hogyan teremtsük meg magunk körül azokat az erőket, amelyek alkalmasak lennének arra, hogy visszavágjunk mindenfajta rablónak, akik minden oldalról fenyegetnek. Nem szoritkozunk csupán panaszos szavakra, hogy itt keveset csináltak, emitt rosszul végezték munkájukat, hanem alkotó és szervező munkára szólítunk fel mindenkit. Egyidejűleg, amikor rámutatunk a veszélyre, egyáltalán nem hintjük el a pánik magvát, tudjuk, milyen határokat kell betartanunk ahhoz, hogy egyfelől rámutassunk a valóságos veszélyre

azért, hogy másfelől ne essünk hisztériába e veszéllyel kapcsolatban és hogy ne lépjük túl a határt.

Néhány példát hozok fel arra, hogy ellenfeleink miként reagálnak egyik vagy másik veszélyre. Itt Martov, a KVB tagja arról beszélt, hogy a Szovjethatalom milyen jogtalanul, milyen kegyetlenül lépett fel különféle burzsoá és nem burzsoá sajtóval szemben; arra panaszkodott, hogy most a nagy munkástömegek meg fogják tudni, hogy miféle sajtószabadság áll fenn Szovjetoroszországban. *(Zaj, felkiáltások.)* Nálunk sajtószabadság van. A sajtószabadság azonban nem arravaló, hogy a Szovjethatalom ellenségei pánikot, viszályt kelthessenek Oroszországban és megsemmisíthessék mindazt a munkát, amelyet hosszú és nehéz erőfeszítéssel kell megteremteni.

Elvtársak, utalok arra, hogy az ÖKVB elnöksége egész sor sajtószervet betiltott... E sajtószerveket hazug, szenzációt hajhászó közlések terjesztéséért tiltották be. Nem kételkedem, hogy a jövőben rövid idő alatt a Forradalmi Törvényszék dönti el, igazunk van-e, vagy sem. A Forradalmi Törvényszékben helyetfoglaló munkások mérlegelni fogják, volt-e létjogosultságuk azoknak a sajtótermékeknek, amelyek abban a súlyos időben, amelyet most átélünk, azt jelentik, mint a „Vperjod" című ujság, hogy Moszkva német megszállása már eldőlt, vagy hogy Kurszk-ot elfoglalták, vagy ami még több, hogy bejelentették a lett ezredek leszerelésére irányuló követelést és még egész sor hazug, aljas, nyugtalanító rémhírt, melyek eredményeképpen petrográdi elvtársaink megkérdeztek bennünket, igaz-e a „Vperjod"-ban megjelent közlemény, hogy Kurszk-ot elfoglalták. Túlságosan siettek ők, elvtársak. Kurszk-ot még nem foglalták el és talán nem is fogják elfoglalni. *(Zaj...)*

Elvtársak, attól az időtől kezdve, hogy az elnöki

tisztet betöltöm, de legalábbis hat hónapja, különböző ellenségeink ismételten megkísérelték meghiúsítani gyűléseinket, de ez nem sikerült nekik. Ha nem fogunk engedni a provokációnak, akkor a gyűlést rendben lefolytatjuk. Elvtársak, kérem, hogy ne nyugtalankodjanak és adjanak lehetőséget, hogy folytassam. Nincs szándékomban, hogy izgató szavakkal — bármennyire is felkorbácsolók legyenek azok — érzéseikre hivatkozzam, idegeikre hassak. Nincs szándékomban ezt tenni. Elmondok önöknek egyes tényeket. Aki úgy találja, hogy azok nem igazak, kísérelje meg cáfolásukat. Például bizonyítsa be, hogy a „Vperjod" című ujságban nem volt közlemény Kurszk elfoglalásáról akkor, amikor Kurszkot semmiféle veszély nem fenyegette. Nem kételkedem, hogy a Szovjethatalom ellenségeinek a jelenlegi körülmények között szerfölött előnyös pánikot kelteni, azonban számos adat alapján rá kell mutatnom, hogy mindezek a rémhírek nyilvánvalóan egy forrásból, egy bizonyos központból indulnak ki.

Erre mi nem beszédekkel, vagy üres szavakkal felelhetünk, hanem a proletariátusnak a burzsoázia felett gyakorolt vasdiktatúrája tényleges és következetes megvalósításával. Ha itt jobbról felkiáltások hangzottak el bizonyos köztársaság józanságáról, úgy mi kitűnően ismerjük mindezen felkiáltások értékét. Ukrajna különféle pártokat egyesített. Íme, ez a legjobb felelet az egyetértésről szóló mind e szóbeszédekre. Itt nagyszerűen megértjük, honnan jönnek ezek a provokációs támadások. Ugyancsak jól tudjuk, hogy itt sem a mensevikek, sem a jobboldali eszerek főszerepet nem játszhatnak. Ha a kadetok hatalomra kerülnek, egyesülnek velük, ahogy egyesültek Ukrajnában, és mindazon utasításokra, amelyeket a Szovjethatalom adott, az egyetlen felelet ez kell hogy legyen: Önöknek azt a határozott kérdést kell föltenniük maguknak, helyesnek

tartják-e a Szovjethatalomnak azt a politikáját, amelyet jelenleg Szovjetoroszország testesít meg, a Szovjet Köztársaság helyes politikájának tartják-e vagy ez vészthozó és hazug politika-e? Ha a „baloldali" eszerek egyenesen kijelentenék, hogy ez a politika annyira pusztító, hogy e politikáért nem viselhetik a felelősséget, mi azt mondanánk, hogy ők véglegesen összekeveredtek a jobboldali elemekkel, amelyekhez vonzódnak, azonban ők ezt a kijelentést nem teszik meg. Önöknek a kérdést határozottan kell felállítaniok: vagy „Le a Szovjethatalommal", vagy „Éljen a Szovjethatalom". Mi pompásan megértjük, mennyire fáj a lelkük, hogy Oroszországban a Szovjethatalom még fennáll és mennyire örülnének, ha bekövetkezne a Szovjethatalom összeomlása. Meg kell értenünk a Szovjethatalom megvédésének szükségességét és azt, hogy meg kell szilárdítanunk a burzsoázia elleni diktatúránkat, a burzsoázia fölötti diktatúránkat, mert csak, miután ilyen magatartással biztosítottuk megunkat a burzsoázia árulásával szemben, jutunk el a végleges győzelemhez.

Annak igazolására, mennyire igazunk van, vagy nincs igazunk, mikor arról beszélünk, hogy jelenleg még nem következett be az a pillanat, mikor azt mondhatjuk, hogy a lélekzetvételnyi szünet már befejeződött, bátorkodom bemutatni azt az okmányt, amelyet éppen most kaptunk Berlinből. Ezért rá kell mutatnom arra, hogy berlini követünk levelében arról beszél, hogy észrevétele szerint Németországban a katonai párt győzelme nem következett be és a német kormánynak egyáltalában nincs szándékában felrobbantani a breszti szerződést. *(Zaj.)* Önök okmányokat követeltek. Engedjék meg, hogy nyilvánosságra hozzam a következő okmányt. Nem kételkedem a felől, hogy a jobboldali uraknak nem érdeke meghallgatni az okmányokat. Az ő részükre csupán az fontos, hogy valamiféleképpen megugassák a Szovjet-

hatalmat, azonban a mi részünkre ezek az okmányok óriási jelentőségűek. Mi hozzászoktunk, hogy számoljunk az objektív körülményekkel, hozzászoktunk, hogy az objektív körülmények értékelésére alapozzuk taktikánkat.

Ebből az okmányból egyáltalában nem tűnik ki, hogy a német kormány jelenleg már úgy döntött, hogy felrobbantja azt a breszti békét, melyet a mult kongresszus ratifikált. Azonban magától értetődik, hogy ezeket a megítéléseket, ezeket a beszámolókat értékelve, az az ember, aki számot vet azzal, amit mond, és aki elismeri szavaiért a felelősséget, egyet mondhat, hogy ilyen válasz alapján, bármilyen legyen is az, magától értetődő. Mindezek a kérdések és válaszok azt a reális erőviszonyt tükrözik, amely a szerződő feleknél fennáll. Mennél gyengébbek leszünk, annál keményebbek lesznek a válaszok. Mennél erősebbek leszünk, annál előnyösebbek lesznek ránknézve e válaszok és a válaszok hangja. Ha felszólítjuk önöket, akkor csupán arra szólítjuk fel önöket, hogy munkahelyükön foglalkozzanak az Októberi Forradalom valamennyi vívmányának megszilárdításával, a Szocialista Vörös Hadsereg megerősítésével, az összes proletárszervezetek megerősítésével, a belső fegyelem kialakításával. A szervezettség arra kell, hogy saját kezünkkel kovácsoljuk ki azt az erőt, melyet szembeállíthatunk mindenféle ellenséggel. Ha önök ezt nem tudják megtenni, akkor nincs értelme, hogy bármilyen felelősségükre is hivatkozzunk. Ez az önök kezében van. Ha felismerik azt a felelősséget, amelyet a proletár világforradalommal szemben viselnek, akkor nem vesz erőt Önökön olyan pánik, amelyet jobboldalról keltenek. Fogjanak hozzá a Szovjethatalom politikájának végrehajtásában az alkotó, teremtő munkához.

Az ÖKVB IV. ülésszaka üléseinek jegyzőkönyvei. Gyorsírói jegyzet, Állami kiadó. 1920., 286—289. old.

A SZOVJETEK FELADATAI FALUN

Beszéd az ÖKVB IV. ülésszakának ülésén

1918 május 20.

Elvtársak! Túlzottnak tartom, hogy a falusi Szovjetek feladatairól szóló szavaimat beszámolónak nevezzem. Ahhoz, hogy a falusi Szovjetek feladatairól valódi beszámolót terjesszünk be, egész anyaghalmazt kell átvizsgálni, ami arra a falusi munkára vonatkozik, amelyet a forradalom időszakában sikerült megvalósítanunk. Ez a dolog egyik oldala. Másfelől, át kell vizsgálni azokat az anyagokat, amelyek a falvakból érkeznek, mint olyan anyagokat, amelyek a falusi Szovjetek feladatait tükrözik. Szavaimat nem nevezem beszámolónak, hanem, helyesebben, felszólalásnak. Rendkívül fontos felvetni feladataink kérdését a faluban és rá kell mutatni az alapvető elvekre, miként kell úgy felépíteni a munkát, hogy a parasztság a munkásmozgalom mögött haladjon. A városi és falusi mozgalom oly szoros összeolvadását figyeltük meg, hogy nagyon nehezen beszélhetünk a falu elmaradásáról. Tudjuk, hogy nagyon sok helyen a falu egyáltalán nem marad el a várostól és hogy e falvakban rendeleteinket nem kisebb együttérzéssel fogadják, mint a város nagy tömegei. Mielőtt megállnánk ennél a kérdésnél, meg kell állapítani azokat az alapvető elveket, amelyek alapját kell hogy képezzék a falun felmerülő feladatainknak; létre kell

hozni valamennyi forradalmi mozgalom összeolvasztását.[7]

Emlékeztetem Önöket a Parasztkongresszusra. Az elmúlt kongresszuson a meg nem alkuvó elemek jelentéktelen részt képviseltek, a kongresszus túlnyomó többségét az eszerek tették ki, azok a „baloldali" eszerek, akik nem léptek ki a pártból. Arra a kongresszusra a parasztok eszer küldötteket választottak. A bolsevikoknak úgyszólván nem voltak képviselőik, a részükre felajánlott két-három helyet a többség nem fogadta el. A régi bizottság összetétele olyan volt, hogy a KVB első ülésszaka idején, abban az időben, amikor megalkuvó nyomást gyakoroltak részben a bolsevikokra,[8] azért, hogy szolidaritást mutassanak a KVB ülésén a kadetok és a jobboldali eszerek iránt, az egyesült két Végrehajtó Bizottság úgynevezett KVB-ának ülésein olyan megalkuvó bacchanália keletkezett, amely teljes mértékben igazolta mindazon reményeket, amelyeket önök e gyűlésbe vetettek. Hosszú időn át egyáltalában nem sikerült bármiféle szilárd alapot teremteni munkánk számára a parasztság szervezeteiben. Az élet tovább haladt és amikor a második Parasztkongresszus összeült, akkor láttuk, hogy milyen kegyetlen harc ment végbe a régi és az új Végrehajtó Bizottság között. Ez azoknak az elemeknek köszönhető, akiket a parasztmozgalom az utóbbi időben kiemelt, annak, hogy e harcban a győzelem az új, forradalmi elemek osztályrésze lett, főképpen a vidéki helységekből érkezett „baloldali" eszerek pártcsoportjának. Ez az Októberi Forradalom után ment végbe.

Mi vetettük fel a KVB és a parasztküldöttek Végrehajtó Bizottsága összeolvasztásának kérdését. Abból indultunk ki, hogy a forradalmi mozgalom minden részének egységesen kell folynia. Abból indultunk ki, hogy Oroszországban az Októberi Forradalom után

meg kell teremtenünk a munkások és szegényparasztok diktatúrájának kormányát. Az Októberi Forradalom alapjainak megteremtésére végre kellett hajtanunk a legszorosabb egybeforrást a forradalmi parasztmozgalommal, azzal a parasztmozgalommal, amely a szegényparasztság érdekeit képviseli. Ezt elértük. Az októberi napokban végbement ez az összeolvadás. Kezdetben ez az összeolvadás nem volt teljes és nem volt befejezett. A Parasztküldöttek Szovjetjeinek III. Összoroszországi Kongresszusán azonban, főképpen a helyi küldöttek követelésére, ez az összeolvadás befejezett formát öltött. Jelenleg az ÖKVB-ban van parasztosztály, amely a Parasztküldöttek Végrehajtó Bizottságát képviseli. Ahogyan ez az összeolvadás végbement, egyidejűleg kitűztük magunk elé a falu nevelésének feladatait abban az irányban, hogy a falu összeolvadva a városi munkásmozgalommal, világosan kitűzze feladatait és megértse, hogy együtt kell haladnia a munkásmozgalommal. Azt a feladatot tűztük ki, hogy a faluban ugyanazokat a szovjet szervezeteket teremtsük meg, amelyek a városokban fennállnak. Ezt jelentős mértékben megvalósítottuk. Ez azonban számunkra kevés. Azokból a főfeladatokból kiindulva, amelyek az Októberi Forradalom előtt állottak, a faluban olyan szervezeteket kellett megteremtenünk, amelyek képesek a faluban elnyomni a burzsoáziát a falusi szegénység érdekében. A faluban gyakorlatilag kellett megszervezni a falusi szegénységet a falusi burzsoázia ellen.

Meg kell mondani, hogy ebben a vonatkozásban rendkívül keveset végeztünk. A Szovjetek hosszú sorának, mind a Szovjetek Kormányzósági Kongresszusainak, mind a Körzeti Kongresszusoknak beszámolói azt mutatják, hogy a falusi körzeti Szovjetekben a vezetőszerep a kulák-burzsoá elemé, amely egy vagy más pártcímkét, főleg a „baloldali" eszerek címkéjét

ragasztja fel és megkísérli, hogy bekerüljön a szovjet intézményekbe és azokon keresztül megvalósítsa a kulákok érdekeit. Ennek véget kell vetni. Mindenkinek, aki megvizsgálja a dolgok jelenlegi állását, nagyon jól meg kell értenie, hogy ha valahol jelenleg egyesíteni lehet azt az ellenséges erőt, amellyel a Szovjethatalomnak komolyan számolnia kell, ez egyedül a falusi burzsoázia. A falusi kulák elemek mindeddig még jelentős erőt képviselnek és nekünk ezzel a közeli jövőben kétségkívül nagyon is számolnunk kell. Míg a városokban már sikerült gyakorlatilag megsemmisíteni a nagyburzsoáziát, addig ezt egyelőre még nem mondhatjuk el a faluról. Míg a városokban elmondhatjuk, hogy a forradalmi Szovjethatalom elég erős ahhoz, hogy a burzsoázia részéről megnyilvánuló mindenféle támadásnak ellenálljon, addig a faluval kapcsolatban ezt semmiesetre sem mondhatjuk. Ezért a legkomolyabban fel kell vetnünk a falusi rétegeződés, a két egymással szembenálló ellenséges erő megteremtésének kérdését. Ki kell tűznünk azt a feladatot, hogy a lakosság legszegényebb rétegeit a kulák elemekkel szembeállítsuk.

Csak abban az esetben, ha a falut két kibékíthetetlenül ellenséges táborra sikerül szakítanunk, ha a faluban ugyanazt a polgárháborút lobbanthatjuk lángra, mely nem olyan régen a városokban folyt, ha sikerül felkeltenünk a falusi szegénységet a falusi burzsoázia ellen — csupán ebben az esetben mondhatjuk, hogy megtesszük a faluval kapcsolatban, amit megtehetünk a városok számára. Ahhoz, hogy világosan lássuk, mennyire fontos a jelen pillanatban határozott harcot folytatni a burzsoá-kulák elemek ellen, elegendő rámutatni a jelenlegi, szerfölött súlyos élelmezési helyzetre. Önök közül mindenki nagyon jól megérti ezt. És valószínűleg megérti azt a beszá-

molót, amelyet itt Cjurúpa elvtárs tartott. Mindenki megérti, mennyire élessé vált részünkre az élelmezési kérdés jelenleg, amikor kevés reményünk van arra, hogy gabonaszállítmányokra számítsunk azokból a járásokból, amelyek mindíg elláttak minket gabonával. Jelenleg csupán egynéhány járásra számíthatunk.

Egyidejűleg rá kell mutatnunk, hogy néhány központi kormányzóságunkban mindazonáltal kisebb-nagyobb mértékben van gabona. Ezenkívül olyan mennyiségű gabonával rendelkezünk, amely teljes lehetőséget nyujt számunkra, hogy két-három hónapon át — a közelgő aratásig — azokon a helyeken is eltengődjünk, ahol gabonahiány van. Például, az olyan kormányzóságok, mint Tula, Voronyezs, Kurszk, Orel és Tverszk, az élelmezési szakemberek számításai szerint 12—15 millió pud* felesleggel rendelkeznek. Ebből a gabonából nagyrészt alkoholt, pálinkát és csupa olyan káros dolgot állítanak elő, amelyet a lakosság között szeszesitalok formájában terjesztenek. Be kell látnunk, ha lehetőségünk volna arra, hogy e gabona elszámolását közvetlenül magával a faluval végrehajthassuk, ha lehetőségünk volna ezt a gabonát közvetlenül a faluból kapni, akkor helyzetünk sokkal könnyebb lenne. Nagyon jól tudjuk, hogy milyen óriási szerepet játszhat az éhség és milyen óriási jelentőségű olyan helységek ellátása gabonával, ahol gabonahiány van. Tudjuk, hogy ha valóban megteremtjük a falvakban szervezeteinket, a forradalmi szovjet szerveket, azokat a szerveket, amelyek a valóban forradalmi falusi szegénységet a saját burzsoáziája elleni harc elvének alapján egyesítik, a szegények szervezetét, amely világosan feltárja az összes ellentéteket, amelyek a szegénység és a burzsoá-kulák elemek érdekei között

* 1 pud = 16,38 kg. — *Szerk.*

a falvakban fennállanak, csak akkor mondhatjuk, hogy egyfelől a kulák-burzsoá elem egyesítése révén előálló minden veszélyt és másfelől az éhség veszélyét, a faluból jelentős mértékben ki fogjuk küszöbölni. Ezért olyan nagy jelentőségű, elvtársak, jelenleg a falusi Szovjetek feladatainak kérdése. Ha nem vetjük fel e kérdést a maga teljességében, ha nem adunk utasítást a helyi Szovjeteknek, ha nem vagyunk képesek a falut két kibékíthetetlenül ellenséges táborra szakítani, ha nem vagyunk képesek a falusi szegénységet a gazdagok ellen egyesíteni, akkor nagyon, de nagyon súlyos napokat kell átélnünk. A falun az a polgárháború, amelyről beszélek, kétségkívül sokkal kevesebb áldozatba fog kerülni és sokkal könnyebben fog végbemenni, ha most fogunk hozzá ehhez a szervezéshez és nem várjuk meg azt a pillanatot, amikor a falu kulák elemei elég erősen összefognak, hogy ők maguk kezdjék meg a támadást. Ha nem mi adjuk az első csapást, ha velük kapcsolatban nem foganatosítjuk a legszélesebb megtorlást, azért, mert pazarolják a gabonát és szeszt égetnek belőle, valamint azért, mert fellépnek a Szovjethatalom ellen, akkor legyünk meggyőződve arról, hogy miután egyesültek, olyan erőt fognak képviselni, amellyel természetesen megbirkózunk, de arra, hogy megbirkózzunk, sokkal több erőfeszítést kell pazarolnunk.

Ezért az az érdekünk, hogy ne húzzuk, halasszuk az ügyet, hogy most gondolkozzunk e kérdés fölött és most döntsük el, milyen határozott intézkedéseket indítványozhatunk a helyi Szovjeteknek, azon alapok megszervezése ügyében, amelyekre rámutattam. Meggyőződésem, hogy a gyakorlat az egyes paraszt végrehajtó bizottságokban, főképpen a munkás és paraszt elvtársak gyakorlata, konkrét javaslatokat terjeszt elő, rámutat azokra a gyakorlati intézkedésekre, amelye-

ket az elvtársak szükségesnek tartanak előre megmutatni a helyi Szovjetek részére, a falun jelenleg végzett munkájukhoz. Feladatomat kizárólagosan azon alapelvek bemutatására korlátoztam, amelyekből a kérdés megvitatásakor ki kell indulnunk. Szerintem ezen alapelvek a következők: először, a falusi szegénység legszélesebb köreinek meg kell magyaráznunk, méghozzá a legnépszerűbb módon, érdekeiknek a kulák-burzsoá elemek érdekeivel való teljes szembenállását. Másodszor, a falusi szegénység megszervezésének szükségessége a Szovjetek segítségével a kulák elemek elleni harcra és végül, a falusi szegénység felfegyverzése, hogy reális erőt adjunk nekik a burzsoá-kulák elemek ellen vívott harchoz. Ha valóban megteremthetjük erős szervezeteinket, amelyek egyesítik a dolgozó parasztságot, amelyek felismerik a falusi kulák elemek elnyomásában viselt egész felelősségüket, ha valóban sikerül a szegényparasztság ilyen erős, hatalmas szervezeteit megteremteni, akkor elmondhatjuk, hogy a faluval kapcsolatban ugyanúgy teljesítettük feladatainkat, mint a várossal kapcsolatban. És csak abban az esetben, amikor szervezeteink ténnyé válnak, amikor az ilyen szervezetek erődítmény formáját veszik fel, amikor erősek és hatalmasak lesznek, akkor mondhatjuk el, hogy a proletariátus és a legszegényebb parasztság azon diktatúrája, amelyről az Októberi Forradalomtól kezdve beszélünk, már nem puszta szó, hanem valóság. Ezért feltételezem, hogy ha falusi tevékenységünk alapjául a fenti elveket tesszük, akkor hosszabb vagy rövidebb idő alatt kétségtelenül megláthatjuk falun végzett munkánk eredményeit. Megláthatjuk teljes győzelmünket a kulák elemek fölött, akik az utóbbi időben felemelik fejüket és nemcsak fejüket emelik fel, de sok helyen sikerül vesztegetés útján a maguk oldalára húzni a legszegé-

nyebb rétegeket, azon az úton, hogy bevonják őket a szeszfőzésből eredő nyereségekben való részesedésbe. A kulák elemek egész falvakat, községeket, közigazgatási egységeket hódítanak meg e részeg mámorral, és hogy valamennyire megsemmisítsük a kulák elemek e bomlasztó befolyását, a városból ezekre az egyes közigazgatási helyekre különleges büntető expedíciókat, büntető osztagokat kell küldeni és fegyveres kézzel kell megsemmisíteni a szeszfőzést.

Kétségtelen, hogy ilyen úton megbirkózunk azzal a zűrzavarral, amely a faluban uralkodik. Első feladatunk a falusi szegénység megszervezése kell hogy legyen, e szegénység elszakítása a kulák elemektől. Meg kell magyarázni a falusi szegénységnek, hogy az ő útja nem a kulák elemek útja, hogy csupán ezekkel az elemekkel szemben ellenséges saját szervezeteinek megteremtésében — melyek mindenekelőtt a kulák elemek elleni harcra létesülnek — csupán ebben rejlik a falu és forradalmunk megvédésének biztosítéka. Ma azt javaslom Önöknek, hogy miután megvitatták falusi munkánk alapjainak kérdését, és megvitatták az alapelveket, végül is az ÖKVB parasztosztályán vagy az Önök által választott bizottságon keresztül, vagy bármilyen más hivatal révén, foglalkozzanak azoknak a konkrét intézkedéseknek, azoknak a konkrét feladatoknak kidolgozásával, amelyeket a helyi Szovjetek elé kell tűznünk a falun vívott harcunkban. *(Taps.)*

Az ÖKVB IV. ülésszaka üléseinek jegyzőkönyvei. Gyorsirói jegyzet, 293—296. old. Áll. kiad. 1920.

„A SZOVJETEK FELADATAI FALUN" CIMŰ BESZÁMOLÓ ZÁRSZAVA

Elvtársak, igen kevés az, amivel ki kell egészítenem az előttem szóló elvtársak által elmondottakat. Teljes meggyőződéssel állapíthatom meg, hogy ebben a kérdésben — falusi munkánk elveiről — nincsenek közöttünk nézeteltérések. Egyáltalában nem kételkedem abban, hogy a falusi munkát kellő színvonalra emelhetjük. Természetes, hogy egész sor ok folytán a városokra nagyobb figyelmet fordítottunk, mint a falvakra.

Ha úgy találjuk, hogy valóban erőteljes alkotómunkát kell kezdenünk, ez éppen azért van, mert jelentős mértékben megoldottuk a főfeladatot a városban, a Szovjethatalom megszilárdítását és fokozott figyelmet kell fordítanunk a falura. Ha valahonnan is veszély fenyegethet bennünket, ha valahol ellenséges elemek tömörülnek a Szovjethatalom ellen, úgy ez éppen a falun van.

Ahhoz, hogy a burzsoá elemeknek ne adjunk lehetőséget a szervezkedésre, ahhoz, hogy ne adjunk lehetőséget nekik arra, hogy a szegényparasztságot elvonják a közvetlen feladatoktól, be kell avatkoznunk abba, ami falun végbemegy. Éppenhogy megalapoztuk azt a munkát, amely az egyes falvakban már megkezdődött. A falvakban a szegényparasztság leválasztásának mun-

kája a burzsoá elemekről megkezdődött és folyik. Csupán az általános szervezési ösztönzés hiányzik a központból, ami után a munka tervszerűbben fog folyni. A munkát koordinálni, egyesíteni kell, másrészt pedig az ÖKVB befolyása óriási jelentőségű lesz. A helyi Szovjetekben megkezdik a megfelelő munkát, megkapva innen az irányelveket, amelyet itt helyesen megfogalmaztak. Egyáltalán nem kételkedem abban, hogy ebben a kérdésben, akárcsak sok más kérdésben is, mint minden kérdésben, az ÖKVB-on belül, két élesen ellentétes táborra oszlunk. Egyfelől — mindazok, akik az októberi napokban a Szovjethatalom kivívásáért tömörültek és akik megvédték a szovjet vívmányokat, és másfelől — azok az elemek, akik azt tartották, hogy az az ügy, amelyet mi megkezdtünk, az az ügy, amiért mi vért ontottunk, üres és szükségtelen volt. A jobboldali elemek számára minden mozgalom alfája és omegája a demokrácia egységéről, az osztályokat egyesítő képviseletről, az általános képviseletről szóló kérdés, azonban ezek az urak sohasem próbálják meg kifejteni, hogy ez mit jelent.

Ha az általános demokratikus képviselet jelszavát vesszük, úgy részünkre ez minden kétséget kizáróan azt jelenti, hogy itt egyes osztályok uralmának más osztályok uralmával való felcseréléséről van szó. Ha az októberi napokban a hatalmat a proletariátus és a parasztság kezébe adtuk át, úgy azt a munkát végeztük el, amelyet mindenekfelett szükségesnek tartottunk a szocializmus azon eszményeinek megvalósítására, amelyeket mi mindíg betartottunk. Ha jelenleg nekünk annak a Szovjethatalomnak a válságáról beszélnek, amely valóban a dolgozó tömegek hatalmának megtestesülése, ha bármiféle más demokratikus kormányról beszélnek, úgy ez nem más, mint a hatalom átadása a burzsoázia kezébe. Nem kételkedünk a felől, hogy a

jobboldali elemek sokkal gyorsabban beleélik magukat abba a burzsoá hatalomba, amelyről álmodnak, mint a munkások és parasztok hatalmába és a legkevésbbé sem ejt bennünket csodálatba, amikor itt felszólaltak, s e szószékről a régi nótát fújják: „Nem az alkalmas időben ragadták meg a hatalmat, meg kell szűnniök, át kell adnick a hatalmat az általános demokratikus intézményeknek stb., azaz a burzsoázia kezébe" — mi a legkevésbbé sem csodálkozunk ezen. Másfelől teljesen érthető számunkra, hogy amikor mellesleg fellépnek mindazon vitathatatlan tételek ellen, amelyeket a faluban végzendő munkánk elveivel kapcsolatban felállítottunk, megkísérlik arra hivatkozni, hogy itt nem vagyunk képesek megteremteni az egységes demokratikus frontot. Milyen egységes demokratikus frontról van itt szó? Számunkra világos, hogy arról a demokratikus frontról van szó, amely mindenkit egyesít, kezdve Miljukovtól egészen Csernovig, és az utóbbi időben Martovig. Így hát hadd beszéljenek a Miljukovtól Martovig, vagy még bármilyen messze jobbra terjedő általános demokratikus frontról. Bennünket mindíg kizártak ebből az általános demokratikus frontból. Mi nem léphetünk be ebbe a frontba, de nem is kívánunk belépni. Számunkra egy világos. Meg akarjuk valósítani feladatainkat nemcsak a városban, hanem falun is. Ha azt az osztálypolitikánkat fogjuk folytatni a falun és olyan következetességgel, mint amelyet a városban folytattunk, úgy számunkra nem kétséges, hogy feladatunkat megvalósítjuk. Világos, hogy az összes területeken mindezek a munkák a legszorosabban összefüggnek az alapelvekkel szembeni ilyen vagy olyan viszonnyal. Mert csupán ezen alapelvekből kiindulva tudjuk helyesen beindítani mind a földügyet, mind a pénzügyet és az élelmiszerügyet és mindazt, ami az országot, tehát a falut is érdekli.

Csupán arra akarok rámutatni, hogy a Szovjet Szocialista Köztársaság jövendő alkotmányának kidolgozásával foglalkozó bizottságban szerepel a választójog tervezete, amely határozott utasítást ad, hogy választójoggal nem rendelkezik olyan, aki bérmunkást alkalmaz. Ez világosan rámutat falusi politikánkra, arra, hogy teljes következetességgel fogjuk folytatni a felosztást azon két főcsoportra, amelyek: egyfelől a legszegényebb parasztság, másfelől pedig a mindenfajta burzsoá elem. Ami azt a cserét illeti, amit Karjelin javasol, azt kell mondanom, hogy a legszegényebb parasztság sokszor helyesebben juttatja kifejezésre azt, amit mi azokról a paraszt elemekről akarunk mondani, akik valóban velünk haladhatnak, és akik velünk haladnak. Jelenleg lényegileg nem fogjuk kifogásolni azt, hogy a falvakban kezdik szétválasztani a dolgozó parasztság rétegeit.

Mi nagyon jól tudjuk, hogy a dolgozó parasztságon a munkások a parasztok ugyanazon legszegényebb elemeit értik, akikről mi beszélünk, vagyis azokat az elemeket, akik nem alkalmaznak bérmunkást, akik saját munkájukból élnek, akik közel állnak a proletár elemekhez, akik a különféle proletár elemek iránti viszonyuk következtében a munkásérdekek mögé fognak felzárkózni, akik az utóbbi időben arra az útra kezdenek lépni, amelyre a munkásosztály már régen rálépett. Felteszem, hogy mindazok után, amit elvtársaim itt elmondottak, semmi mondanivalóm sem marad; feltételezem, hogy e tevékenységhez hozzáfogva, a legrövidebb időn belül ki fogjuk jelölni azt a munkát, amelyet a helységekben a helyi szovjeteknek folytatniok kell. Meg kell magyaráznunk sajátmagunknak és mindenkinek, hogy a falusi munka kérdése részünkre jelenleg elsőrendű jelentőségű, hogy egyidejűleg azzal, ahogyan élelmezési és pénzügyi rendeleteket fogunk

végrehajtani, a faluval sokkal közelebbi kapcsolatba kell kerülnünk, hogy megoldjuk ezt a feladatot. Erőteljes munkát kell folytatnunk, amelyet az októberi napokban kezdtünk és amelynek eredménye a föld szocializálásának tervezete, amelyet mi, bolsevikok, jelenleg pedig a kommunisták pártja, feltétlenül szükségesnek tartottunk elfogadni. Meg kell valósítanunk azt az összeolvasztást, amelyről beszéltem. A faluban meg kell teremtenünk az öntudatos kommunisták szilárd kádereit és csupán ezen az úton valósíthatjuk meg azt az összeolvasztást, amely az októberi napokban kezdődött meg.

Az ÖKVB IV. ülésszaka üléseinek jegyzőkönyvei. Gyorsírói jegyzet, 308—310. old. Áll. kiad. 1920.

TÁVIRAT

MOSZKVÁBÓL 22/109. SZ. LEADVA RÁDIÓN VI/11-ÉN 14 ÓRA 21 PERCBEN

A KUBÁNI, TYARSZKI, SZTAVROPOLI SZOVJETEKNEK, MINDEN KÖRZETI ÉS KORMÁNYZÓSÁGI SZOVJET RÉSZÉRE TÖRTÉNŐ KÖZLÉSRE, JEKATYERINODAR, VLAGYIKAVKAZ, SZTAVROPOL, BUGURUSZLÁN,
MÁSOLAT SZTÁLINNAK — CÁRICIN.

Az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság rendeletet hozott a megállapított rögzített kenyérárak felemelésének, az állami monopóliumok megsértésének tűrhetetlenségéről, az önálló gabonavásárlás, beszerzés és szállítás megengedhetetlenségéről. Valamennyi rendeletet a legszigorúbban végre kell hajtani.

Az ÖKVB Önre hárítva a rendeletekben felsorolt szabályok megszegéséért viselt egész felelősséget, a szocialista forradalom vívmányai megóvásának és megszilárdításának nevében, az ország tervszerű gabonaellátásának érdekében felszólítja Önt, hogy tegyen meg minden intézkedést a rendeletek szigorú végrehajtására és tanúsítson minden tekintetben együttműködést Sztálin népbiztos elvtárs és a Csokprod* minden meghatalmazott megbízottjával. 12 254.

J. Szverdlov
az ÖKVB elnöke

V. Avanyeszov
az ÖKVB titkára

---

* Csrezvicsájnüj Oblasztnoj Prodovolssztvennüj Komityet na juje Posszii (Csokprod) — Déloroszország Rendkívüli Területi Élelmezési Bizottsága. — *Szerk.*

A KÖZPONTI VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJA A MUNKÁS-, PARASZT-, KATONA- ÉS KOZÁKKÜLDÖTTEK V. ÖSSZOROSZORSZÁGI KONGRESSZUSÁN

1918 július 6.

Elvtársak! A KVB tevékenysége annyira szoros kapcsolatban áll a Népbiztosok Tanácsának tevékenységével, hogy az egyik beszámolót a másik nélkül elképzelni teljesen lehetetlen. A KVB, mint a Szovjet Köztársaság legfelsőbb szerve, általános utasításokat ad, kijelöli a munka irányvonalát, meghatározza az általános politikát, azonban ennek az irányvonalnak a megvalósítása, az állam irányítása, egyik vagy másik gyakorlati intézkedés kidolgozása, e szó pontos értelmében főleg a Népbiztosok Tanácsának dolga. Nekem, aki a KVB tevékenységéről számolok be, feladatom azon általános politika kifejtésére korlátozódik, amelyet a legutóbbi kongresszus óta folytattunk. Emlékeztetem Önöket, elvtársak, hogy amikor befejeztük a mult kongresszust, eléggé nehéz pillanatot kellett átélnünk. A kongresszus után úgy látszott, hogy ez a pillanat hosszú lesz, úgy tűnt számunkra, hogy az a csapás, amelyet a „baloldali" eszerek mértek reánk — azáltal, hogy kiváltak a Népbiztosok Tanácsából, lényegesen visszatükröződik gyakorlati munkánkban. Minden erőnket meg kellett feszítenünk, hogy ez a csapás tökéletesen észrevétlen maradjon a központi szovjet intézmények tevékenységét illetően az egész Szovjet Köztársaságban. Ezt teljes

sikerrel elértük. Az a csapás, amelyre úgy lehet, a „baloldali" eszerek számítottak, Szovjetoroszország egészére nézve tökéletesen észrevétlen maradt ; a szovjet munkában nem következett be semmiféle zavar, semmiféle káosz. *(Taps.)*

A dolog az ÖKVB-ban valamennyire másként állott. Itt továbbra is megmaradtak a „baloldali" eszerek és a legutóbbi napokig megosztották velünk együtt a KVB tevékenységéért viselt egész felelősséget. Itt rá kell mutatni, hogy e kongresszus utáni első pillanatokban szerfölött ritkán fordultak elő olyan esetek, amikor a KVB-ban megtárgyalt egyik vagy másik kérdésben eltértünk a „baloldali" eszerektől, de később mind ritkábbak lettek azok a kérdések, amelyekben megegyezhettünk velük. A legutóbbi időben pedig a KVB napirendjén szereplő legfontosabb kérdéseket a mi szavazatainkkal fogadták el, a „baloldali" eszerek, a jobboldali eszerek és mensevikek szavazatai ellen. Rendszerint ellenünk szavaztak a „baloldali" eszerekkel együtt más jobboldali pártok is, addig a pillanatig, amíg ki nem zárták őket a KVB soraiból. *(Hangok:* „Az anarchisták?") Az anarchisták a szavazásban általában nem vettek részt, a maximalisták gyakran velünk szavaztak. Egész munkánkban különböző oldalról jövő szerfölött kegyetlen támadásokat kellett kiállnunk. Az utóbbi időben ezek a támadások nemcsak a Szovjethatalommal szemben kétségkívül ellenséges csoportok és pártok részéről folytak, hanem a „baloldali" eszerek részéről is. Szívós harcot kellett vívnunk ellenük egész sor kérdésnél.

A továbbiakban kitérek bizonyos kérdésekre. Most arra akarok rámutatni, hogy mit tettünk a jelenlegi kongresszus előkészítésével kapcsolatban. Emlékeztetem Önöket, hogy a Szovjetek III. Kongresszusa a KVB-ot megbízta a Szovjet Köztársaság alkotmányának

kidolgozásával. Feleslegesnek tartom, hogy itt kitérjek arra, hogy mennyire szükséges részünkre jelenleg egy ilyen alkotmány. Tökéletesen feleslegesnek tartom, hogy az egyes helységekben dolgozó elvtársaknak bebizonyítsam, mennyire szükséges egész szovjet építésünkbe teljes tervszerűséget, szervezettséget, felépítettséget vinni. Önök közül mindenki előtt, aki megvizsgálta azt az alkotmánytervezetet, amelyet a Szovjetek III. Kongresszusa által adott irányelvek végrehajtásaként a KVB választotta bizottság kidolgozott — mindenki előtt világosan kell állnia, hogy ennek az alkotmánynak a kidolgozásánál, főképpen a rendezés érdekeit, a helységekben mindenütt folyó szovjet munka felépítettsége létrehozásának érdekeit tartottuk szem előtt. Ez vezetett bennünket e tervezet kidolgozásánál.

Napirendünkön az alkotmány kérdése áll. Még vissza kell térnünk rá ; rá kell mutatnom, hogy a KVB fennállásának egész időszaka alatt ismételten fel kellett vetnünk azokat a kérdéseket, amelyeknek teljes megoldását számunkra csupán az elfogadott alkotmány adhatja. Vegyük a KVB különböző osztályai fennállásának kérdését, a népbiztosságok — mint ugyanazon KVB részei, elágazásai — fennállásának kérdését, miután a Népbiztosok Tanácsa ugyanazon KVB szerve. Gondolkoznunk kellett a párhuzamos osztályok és biztosságok fennállásának kérdéséről. A Szovjetek III. Kongresszusa után az osztályok részbeni felszámolására jutottunk. Feltételeztük, hogy erőben, anyagi eszközökben fennálló szegénységünk mellett tökéletesen felesleges, megengedhetetlen fényűzés két párhuzamos szervvel rendelkezni, amelyek egy és ugyanazon munkát végzik. Valamikor fennállott az ú. n. Jogi Osztály. Röviddel a Szovjetek II. Kongresszusa után megszüntettük, miután létrehoztuk az Igazságügyi Népbiztossá-

got. Volt Gazdasági Osztályunk ; felszámoltuk, miután megteremtettük a Legfelsőbb Népgazdasági Tanácsot. A helyi Szovjetekkel fenntartandó kapcsolat céljára volt a Szovjetközi Kapcsolatok Osztálya ; ezt az osztályt áthelyeztük a Belügyi Népbiztosságba. Ez a biztosság nem más, mint a helyi Szovjetekkel fenntartott összeköttetés bizottsága. Volt egész sor más osztály is. Lépéseket tettünk végre katonai osztályunk összeolvasztására a Hadügyi Népbiztossággal.

Aki csak tanulmányozza az alkotmánytervezetet, meglátja abban, hogy olyan gépezet megteremtésére törekedünk, ahol lehetetlen két párhuzamos osztály létezése, mert valamennyi Népbiztosságot felépítése és az egész munkája tekintetében úgy tekintjük, mint a KVB osztályát. Ilyen körülmények között még egy új párhuzamos osztály létesítését tökéletesen feleslegesnek tartjuk.

Nagy munkát, nagy előkészítő munkát kellett végeznünk, hogy lehetőségünk legyen a rendelkezésünkre álló egész gazdag anyag felhasználásával Önök elé tárni az alkotmánytervezet felépítésének puszta vázlatát. Amikor e kérdést napirendre tűzik, Önök részletekbemenően fogják megtárgyalni az alkotmány kérdését. Most, elvtársak, rá szeretnék mutatni arra a főkérdésre, amely elsőként választott el bennünket élesen a KVB-ban a „baloldali" eszerektől. Egyáltalában nem érintem a breszti szerződés kérdését. E kérdést az előző Kongresszus döntötte el. Az Önök teljes joga, Önöktől függ ma, hogy újra megvitassák a béke és háború, a breszti szerződés kérdését, általában a külpolitika kérdését. Én arról beszélek, hogy mi volt a nézeteltérés köztünk és az eszerek között. Ez az élelmezési kérdés volt. Önöknek, az egyes helységekből jött elvtársaknak emlékezetesek azok a rendeletek, amelyeket a KVB hozott. Emlékeznek első felszólalásainkra a KVB-ban,

ahol rámutattunk a szegényparasztság megszervezésének szükségességére a falun és e szegényparasztoknak a városi munkásosztállyal és a dolgozók elemeivel történő tömörítésére. E felszólalások után rendeleteket hoztunk, amelyek élelmezési diktatúráról szóltak. Emlékeznek, azután következett a falusi szegényparasztság megszervezéséről szóló rendelet, amikor speciális céllal különleges bizottságot létesítettünk. E bizottságba kerültek be a legnincstelenebb elemek, a parasztság legszegényebb rétegei. Tudtuk, hogy a lakosság jómódú rétegei elfordulnak tőlünk és nemcsak elhagynak bennünket, hanem ellenünk is fordulnak. Tudtuk, hogy a falusi szegénység a lakosság nagyrészét teszi ki, és minden kezdeményezésünk alkalmával meg voltunk győződve arról, hogy velünk lesznek. Tudjuk, hogy a szegényparasztság és a munkásosztály egyetlen képviselője egyedül a mi pártunk, a kommunisták, a Bolsevikok Pártja. *(Taps balról.)* Elvtársak, Önöknek mind a mai napon, mind a következő napokon ki kell térniök az élelmezési kérdésre, és a legszegényebb rétegeknek a lakosság jómódú rétegeitől való leválasztására. Ismételten ki kell erre térniök a következő ülésen is, amikor külön az élelmezési kérdés kerül tárgyalásra.

Ki akarok térni arra a tárgyalásra, amelyről ezután valószínűleg nem lesz szó, arra, hogy elváltunk a „baloldali" eszerektől.

Elvtársak, a KVB-tól valamennyien olyan utasításokat, vagy helyesebben javaslatokat kaptunk, hogy a helyi tanácsok soraiból zárjuk ki a jobboldali eszereket és mensevikeket. *(Taps.)*

Valamennyien ismerik azt a határozatot, amelyet a KVB e kizárás kérdéséről hozott. Ez abban a pillanatban volt, amikor széleskörű ellenforradalmi összeesküvésről kaptunk híreket, amelyet egyfelől nálunk Moszkvában, másfelől más városok egész sorában:

Kazánban, Szimbirszkben szerveztek; arról az összeesküvésről, amelyet főképpen a jobboldali eszerek részvételével szerveztek. Ez abban a pillanatban volt, amikor híreket kaptunk a csehszlovákok fellépéséről és arról, hogy Szibéria jelentős részeit elfoglalták, amikor az elfoglalt városokban az ott tartózkodó jobboldali eszerek és mensevikek hatalma állott fenn. Abban a pillanatban volt, amikor értesítéseket kaptunk, melyeket az eszerek és mensevikek írtak alá, melyekben az állott, hogy Novonyikolajevszket és Omszkot elfoglalták. Abban a pillanatban volt, amikor a csehszlovákokkal együtt a jobboldali eszerek a mensevikek szemethúnyó magatartása mellett elvtársainkat, mind a bolsevikokat, mind a „baloldali" eszereket egyenként gyilkolták le. Abban a pillanatban volt, amikor híreket kaptunk arról, hogy a jobboldali eszerek és mensevikek teljes mértékben egyesültek a csehszlovákokkal.

Az ellenforradalmi pártok tevékenységének kérdését megvitatva, szükségesnek tartottuk, hogy egész Oroszország előtt kijelentsük: a mensevikeknek és a jobboldali eszereknek a szovjetekben nem lehet helyük. *(Taps.)*

A „baloldali" eszerek a szavazásnál nem támogattak bennünket. A kizárás, a kikergetés ellen szavaztak, feltételezték, hogy ez az eljárás nem célszerű. *(Hangok:* „Szégyen".)

A jobboldali eszerek és mensevikek kizárásának kérdését először abból a szempontból vizsgáljuk, mint ahogy erre már rámutattunk: hogy ezek a pártok szervezték az ellenforradalmi támadásokat. Olyan pártoknak, amelyek mindenütt, ahol csak lehetséges, fegyverrel a kézben gyilkolják a forradalmárokat, elvtársainkat — nem lehet helyük a Szovjetekben. Célszerűnek találtuk, hogy megbélyegezzük őket, mint ellenforradalmi pártokat, hogy megbélyegezzük és

Oroszország egész dolgozó tömegeinek megmutassuk, hogy ezek iránt a szocialisták iránt a munkásosztály, vagy a parasztság nagy tömegei részéről semilyen esetben sem állhat fenn a legkisebb bizalom sem.

Elvtársak, rá kell mutatni, hogy itt nem csupán ezek a megfontolások vezettek bennünket — számításba vettük azokat a tényeket, hogy a Szovjetek tucatjaiból még döntésünk előtt kizárták ezeket az ellenforradalmi pártokat. A Szovjetek tucatjaira mutathatok rá, ahonnan a mensevikeket és a jobboldali eszereket határozatunk előtt kikergették. Az egyes helységekből jött elvtársak tudnak erről. *(Hangok:* „Igaz!")

Engedjék meg, elvtársak, hogy még egy kérdésre kitérjek, amely éppen ilyen élesen elválasztott bennünket a „baloldali" eszerektől. Az ellenforradalom ellen vívott harc érdekében a KVB célszerűnek tartotta a bírói hatalom tekintélyes legfelsőbb szervének létrehozását az ellenforradalmi elemekkel való leszámolásra.

Feltételezzük, hogy az olyan kritikus pillanatban, amilyet mi átélünk, létre kell hozni azt a legnagyobb tekintéllyel rendelkező szervet, amelynek teljes lehetősége van úgy működni — miután semmi sem köti kezét — hogy gyökerében kiirtson minden ellenforradalmi megmozdulást, bárhonnan induljon is ki az. E harc érdekében a KVB létrehozta saját soraiból a Legfelsőbb Forradalmi Törvényszéket. Kezdetben e Legfelsőbb Forradalmi Törvényszékben nemcsak mi, bolsevikok foglaltunk helyet, hanem a „baloldali" eszerek is, a maximalistákkal együtt. Azonban a Legfelsőbb Törvényszék által hozott első ítélet után, amelyet egy ellenforradalmi admirális ügyében hozott, a „baloldali" eszerek kijelentették, hogy elhagyják a Törvényszéket, s ezzel leraktak magukról mindennemű felelősséget. *(Tapsok.)* Rá kell mutatnom . . . *(Taps. Felkiáltások. Csengő.)* (*Elnök:* „Csendet kérek,

ne beszéljen mindenki egyszerre. A beszámoló után minden küldött felszólalhat !)

Rá kell mutatnom, hogy a Forradalmi Törvényszék első halálos ítéletével legmélyebb meggyőződésem szerint megmutatta, hogy helyesen értékeli azt a percet, amelyet jelenleg átélünk . . . *(Taps.)*

Elvtársak, feltételezem, hogy a következő szónok aki kiegészíti a beszámolót, a KVB kisebbségének képviselője, kellő tejlességgel érvel majd, hogy a „baloldali" eszerek egyik vagy másik kérdésben miért nem tartották lehetőnek, hogy velünk szavazzanak, illetve miért tartották szükségesnek, hogy ellenünk szavazzanak. Feltételezem, hogy a frakcióból jött kommunista-bolsevik elvtársak kellő nyugalommal fognak végighallgatni minden ellentmondást, bármilyen kényes témára vonatkozzék is. *(Taps.)*

Engedjék meg elvtársak, hogy megkérjem Önöket, lehetőleg kevésbbé zavarjanak. Általában nem vagyok bőbeszédű, rövideseri befejezem, legyenek szívesek egy kissé türelemmel lenni. Ki akarok térni a halálbüntetés kérdésére. Azok a felkiáltások, amelyek itt elhangzanak, teljesen érthetők volnának számomra, hacsak a „baloldali" eszerek a halálos ítéletekkel kapcsolatos minden kérdésben ugyanúgy léptek volna fel, mint a szóbanforgó egyes esetben. Engedjék meg, hogy rámutassak, hogy nem mindíg, távolról sem mindíg történik így. Az ellenforradalmi admirális fölötti ítéletet kimondották. Az egyetlen hatóság, amelynek joga volt megváltoztatni ezt az ítéletet, a KVB elnöksége. A KVB elnökségén kívül az adott esetben egyetlen más hatóság sem tehetett semmit. Az elnökség az adott időben pedig, akárcsak az elnökség bolsevik része, teljesen feleslegesnek tartotta ezt azután, hogy a KVB által választott, tagjai soraiból összeállított Forradalmi Törvényszék, mint tekintélyes szerve is teljesen feles-

legesnek tartotta, hogy bármilyen új döntést hozzon ebben a kérdésben. A „baloldali" eszerek szükségesnek tartották, hogy az elnökségen keresztül az ítélet megváltoztatására törekedjenek. Ez jogukban állott, amennyiben azt feltételezték, hogy van értelme és célszerű.

Az Elnökséget összehívták, az Elnökség ülésén lehetőségünk nyílott az érvek felsorakoztatására, meghallgathattuk mindkét oldal érveit. Szeretném emlékeztetni a „baloldali" eszereket, hogy kezdetben egész érvelésük formális kérdésre összpontosult, arra, hogy a Szovjetek II. Kongresszusa általában megszüntette a halálbüntetést és ezért a Kongresszus külön határozata nélkül senki, egy esetben sem vezetheti be a halálbüntetést. *(Felkiáltások:* „Helyes!") Rá kell mutatnom, hogy ez a formális mozzanat, még ha fenn is állott, bennünket semmiben sem köt. *(Lárma.)* Miért nem köt? Elfogadtunk egy olyan határozatot, amely szerint a kongresszusok közötti időszakban a legfelsőbb szerv, vagy a legfelsőbb hatalom a KVB. E tekintetben a legfelsőbb szerv mindeddig semmiféle korlátozást nem tett.

Rámutattunk még egy egyedülálló körülményre, hogy a kongresszus határozatában, melyről a „baloldali" eszerek beszéltek, kimondták: a halálbüntetés a katonákra vonatkozólag a fronton megszűnik, azonban a halálbüntetés általában nem szűnik meg. Azonban elvtársak, nem ez a lényeg. Részünkre nem ez volt a főmozzanat.

A forradalom fejlődése egész sor olyan tettre kényszerít bennünket, amelyhez a békés fejlődés időszakában, a nyugodt, szerves fejlődés szakaszában, sohasem nyúlnánk. Abból indultunk ki, hogy forradalmi időszakot élünk át és hogy forradalmi időszakban csakis forradalmi eszközökkel lehet cselekednünk. Rámutattunk elvtársak, hogy a Szovjet Köztársaságban nem ez az első eset agyonlövésre, nem ez az első eset halálos

ítélet végrehajtására. Tucatjával mondtunk ki halálos ítéleteket valamennyi városban: Petrográdon is, Moszkvában is, vidéken is. És ezen ítéletek kimondásában tökéletesen egyformán, tökéletesen azonosan vettünk részt mi is, a „vérszomjas" kommunisták, és a „baloldali" eszerek is. Emlékeztetem az elvtársakat arra, hogy az ellenforradalom ellen vívott harcra létrehozott Oroszországi Rendkívüli Bizottság, amelyről Önök jól tájékozottak, valószínűnek tartom, hogy sok ítéletet mondott ki, amelyeket e Bizottság hajtott végre, ezekről általános közleményeket adnak ki, nyilvánosságra hozzák azokat. E Bizottság minden munkájában, köztük a kivégzésekben is, amelyeket a Bizottság foganatosít, egyformán részt vesznek mind a „baloldali" eszerek, mind a bolsevikok és ezekkel a kivégzésekkel kapcsolatban mintha semmiféle nézeteltérés nem lenne. A „baloldali" eszerek azonban kijelentik, hogy a halálbüntetés ellen vannak. Kijelentik, hogy ezen a téren javítást kell eszközölni: a bíróság által kimondott halálbüntetés ellen vannak, de a bíróság nélküli halálbüntetést megengedik. Részünkre, elvtársak, az ilyen tétel tökéletesen érthetetlen, ez részünkre tökéletesen következetlen. Nem vagyok híve az éles szavak használatának, azonban fontos rámutatni, hogy valamiféleképpen ennek véget kell vetni. Az egyik esetben elismerik a halálbüntetést, a másik esetben ellenzik azt. Ez lehetetlen, és ha valamennyire is komolyan beszélünk azokról az intézkedésekről, amelyekhez jelenleg folyamodnunk kell, arról, amire szándékunk van felhívni az összes Szovjeteket, arról, amit szándékunkban áll a Szovjetek Összoroszországi Kongresszusának javasolni — egyáltalában nem mutathatunk rá a terror gyengítésére a Szovjethatalom valamennyi ellenségével kapcsolatban. Egyáltalán nem gyengítésre, hanem ellenkezőleg, a Szovjethatalom ellen-

ségeivel szembeni tömegterror legélesebb fokozására van szükség. És mélységesen meg voltunk győződve arról, hogy a dolgozó Oroszország legszélesebb körei, a munkások és parasztok legszélesebb körei teljes jóváhagyást tanúsítanak az olyan rendszabályok iránt, mint az ellenforradalmi tábornokok és más ellenforradalmárok kivégzése. Nem kételkedünk ebben és én, elvtársak, feltételezem, hogy ma, miután befejeztük az Önök elé beterjesztett beszámolók megvitatását a központi szovjet hivatalok tevékenységéről, Önök határozottan rámutatnak, helyesnek vagy helytelennek tartják-e azt az egész politikát, amelyet a központi szovjet intézmények folytattak. Önök megmondják, helyesnek vagy helytelennek tartják-e az ellenforradalmárok ellen minden megengedhető eszközzel folytatott legkönyörtelenebb harcot, vagy azt tartják, hogy van olyan harci módszer, amelyet ellenségeinkkel kapcsolatban semmi esetre sem alkalmazhatunk. Önöknek rá kell mutatniok, hogy mint Szovjetoroszország legfelsőbb szerve, célszerűnek tartják-e a legkeményebb büntetések alkalmazását, egészen a halálbüntetés alkalmazásáig, valamennyi ellenforradalmárral kapcsolatban. Az Önök joga, hogy így vagy úgy nyilatkozzanak. Alávetjük magunkat az Önök határozatainak, az Önök akaratának, azonban mélységesen meg vagyunk győződve, hogy az ellenforradalom ellen vívott harcban ezideig folytatott egész tevékenységünk teljes jóváhagyásukkal találkozik.

Második ülés, 1918 július 6.
Gyorsírói jegyzet, 44—50. old.

A SZOVJETEK V. ÖSSZOROSZORSZÁGI KONGRESSZUSÁNAK ZÁRSZAVA

1918 július 10.

Engedjék meg, hogy válaszoljak néhány jegyzetre, azért, hogy az elvtársak megismerjék, hogyan áll a dolog Németországban. A német kormánytól még megközelítőleg pontos közlésünk sincs, azonban vannak megnyugtató jellegű közvetett értesüléseink. A veszély nem mult el, azonban egyelőre hivatalos értesítéseket nem kaptunk. A szükséges pontos hivatalos értesítések hiányoznak. Sok lehetőség van arra, hogy kikerüljük a háborút, azonban ezt kategórikusan nem lehet kijelenteni. Engedjék meg, hogy most, a kongresszus berekesztése előtt, összegezzem a Szovjetek V. Kongresszusának eredményeit. Senkisem kételkedik abban, hogy ez a kongresszus óriási történelmi jelentőségűvé vált. Lehetséges, hogy ezt csak a Szovjetek II. Kongresszusához lehet hasonlítani. E kongresszusnak nemcsak azért van óriási jelentősége, mert olyan nagyjelentőségű munkát végzett, mint az alkotmány megerősítése — hanem a kongresszuson lefolyt események következtében is. A Szovjetek sorában kétségkívül történt szakadás. Ez tény, amellyel számolni kell. Hosszú ideig kell gyógyítanunk azokat a sebeket, amelyeket a „baloldali" eszerek kalandja* okozott és amelyeket e kaland a szovjet intéz-

---

* A „baloldali" eszerek lázadásáról van szó. — *Szerk.*

ményeken és a szovjet munkán ejtett. Gyógyítanunk kell e sebeket, mert sorainkban sok eszer volt, akik tevékenyen résztvettek egész szovjet munkánkban. Teljes mértékben meg vagyunk győződve, hogy az intézményekben dolgozó „baloldali" eszerek óriási többsége teljes mértékben elítéli e kalandot és munkájukat úgy fogják folytatni, ahogy eddig folytatták. Mind a központban, mind pedig vidéken erőfeszítéseket kell tennünk, hogy lehetőséget adjunk a szovjet platformon álló elvtársaknak — akik elismerik a Szovjetek akaratát, akik nem kívánják felrúgni a Szovjetek döntését — hogy folytassák nehéz munkájukat. El kell vonni őket azoktól az eseményektől, amelyek végbementek, szükséges, hogy tetteik tárgyilagosabbak legyenek, mint az első forró pillanatban. Az első forró pillanatban a leghatározottabb intézkedéseket kellett végrehajtanunk, hogy elnyomjuk a kalandot és végezzünk vele.

Miután azonban e kaland már befejeződött, miután felszámoltuk, teljes lehetőségünk nyílt arra, hogy sokkal tárgyilagosabban viszonyuljunk ahhoz, ami végbement. És itt hívom fel Önöket arra, hogy munkaterületükön ne engedjék, hogy elragadja Önöket a szenvedély, legyenek a lehető legnyugodtabbak és legmegfontoltabbak és ha szabad így kifejeznem, a lehető legérettebbül és legjózanabbul ítéljék meg mindazt, amit munkaterületükön meg kell tenniök, egyfelől a lehetséges kaland megelőzésére, másfelől, hogy lehetőséget adjanak a Szovjethatalom őszinte híveinek, hogy tevékenyen dolgozzanak a Szovjetekben, nem szakítva meg azt a munkát, amelyet eddig folytattak. Tudjuk, menynyire gyengék erőink ahhoz az óriási munkához viszonyítva, amelyet a Szovjetek képviselnek és tudjuk, hogy a „baloldali" eszerek egész sorának kiválása súlyosan visszatükröződik a helyi munkán; ezért lehetőséget kell adnunk a munka folytatására a „baloldali" eszerek

közül azoknak, akik velünk akarnak dolgozni, be kell vonnunk őket a munkába és ne vezessen bennünket az a megfontolás, hogy a „baloldali" eszerek közül senkinek sem tehetjük lehetővé a munkát. Itt, a Kongresszuson kell elhatároznunk, hogy a vidéken a „baloldali" eszerek közül csupán azon elemek ellen fogjuk folytatni a harcot, akik egyenesen vagy közvetve támogatni fogják Pártjuk Központi Bizottságának kalandor politikáját. Ami azokat az eszereket illeti, akik a Kongresszus határozatai mellett foglalnak állást, számukra teljes lehetőséget nyujtunk a munka folytatására, melyet eddig becsületesen teljesítettek. Azt gondolom, elvtársak, hogy ezt azért is emlékezetünkbe kell vésnünk, mert nem szabad eltaszítani magunktól az őszinte szovjet elemeket olyan pillanatban, amikor mindenütt és mindenfelé fehérgárdista csapatok, fehérgárdista elemek emelik fel fejüket, amikor mindazokat tömörítenünk kell, akik olyan helyzetben vannak, hogy megvédjék a Szovjeteket, akik őszintén meg akarják védeni a Szovjeteket. Ezért engedjék meg, hogy azt javasoljam, fogadják el szabályként, hogy munkaterületükön a lehető legóvatosabban felszámolják a kalandot és következményeit, amelyet a „baloldali" eszerek pártjának Központi Bizottsága rendezett és engedjék meg, hogy felszólítsam Önöket baráti munkára azokkal a „baloldali" eszerekkel, akik alárendelik magukat a Szovjetek Kongresszusa döntéseinek, és akik állást foglalnak pártjuk Központi Bizottságának kalandjával szemben. Engedjék meg, hogy mielőtt véglegesen berekeszteném a jelenlegi kongresszust, kifejezzem szilárd meggyőződésemet: a következő kongresszuson szovjet szervezetünk még erősebb lesz, mint jelenleg. A következő kongresszusig terjedő időköz különbözik attól az időköztől, amely eddig eltelt. Eddig a kongresszust minden három hónap elteltével hívtuk össze,

jelenleg a következő kongresszust csupán hat hónap múlva hívjuk össze, természetesen, ha nem történik rendkívüli esemény, amely soronkívüli kongresszus összehívását tenné szükségessé.

Hat hónap igen nagy idő. Hat hónap alatt vidéken óriási munkát végezhetünk és kell is végeznünk. Hat hónap múlva ha találkozunk, meg vagyok róla győződve, hogy az eredményeket összegezve elmondhatjuk: a Szovjet Köztársaságban szó sem lehet semmiféle fehérgárdista elemről. Míg jelenleg arról kapunk híreket, hogy egyes helyeken felkelések vannak a helyi Szovjetek ellen, addig hat hónap múlva, amikor találkozni fogunk, meggyőződéssel mondhatjuk majd, hogy a Szovjethatalom annyira megerősödött, hogy semilyen csoport sem száll szembe a Szovjetek hatalmával, annyira megerősödött, hogy semmiféle kalandor csoport nem merészel kezet emelni erre az intézményre.

Meggyőződésem, elvtársak, hogy a következő kongresszus idejére messze előrehaladunk abban az átalakító munkában, melyet célul tűztünk ki. És ha rámutattunk arra, hogy a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet szakaszát éljük és még nem sikerült megteremtenünk a szocialista társadalmi rendet, akkor azt mondjuk, hogy Oroszországban a szocializmus teljes megvalósításának előestéjén állunk. Meggyőződésem, hogy hat hónap múlva elmondhatjuk, hogy a Szovjethatalom nemcsak Oroszországban, de az egész világon nagy jelentőségre tesz szert. Tudunk arról a hatalmas erőfeszítésről, amely Nyugat-Európában és Amerikában fejlődőben van és ha jelenleg nem is mondhatjuk, mely pillanatban és mikor ér el eredményeket, mikor dönti meg Nyugat-Európa és Amerika proletariátusa a burzsoáziát és veszi kezébe a hatalmat, még sem kételkedem, hogy akkorra már a Szovjet Köztársaság soraiban nem találkozunk burzsoá elemekkel;

s akkor majd elmondhatjuk, hogy a szocialista forradalom végülis átfogta az egész világot és biztos, hogy a proletariátus e mozgalma addigra annyira megerősödik, hogy hat hónap múlva látni fogjuk az eredményeket. Elvtársak, a mi jelszavunk: „Világ proletárjai egyesüljetek!" *(Taps.)* Meg vagyunk győződve, hogy jelszavunk hat hónap múlva valóban az egész világ proletariátusának nyilt, ragyogó jelszavává válik. Minden tőlünk függ, attól a munkától, amelyet végzünk. Önök közül mindenkinek minden erejét meg kell feszítenie és azért kell dolgoznia, hogy Oroszország, amely eddig nem volt szocialista ország, a következő kongresszusra az legyen.

Éljen a szocialista világforradalom!

Negyedik ülés, 1918 július 10.
Gyorsírói jegyzet, 199—201. old.

A „BALOLDALI" ESZEREK FRAKCIÓJÁNAK MEGTŰRÉSE ELLEN AZ ÖKVB-BAN

Beszéd az ÖKVB V. ülésszakának ülésén

1918 július 5.

Az ÖKVB jelenlévő tagjain kívül hozzánk, az ÖKVB volt elnökségéhez és egyúttal a Szovjetek V. Kongresszusának elnökségéhez még egy jegyzék érkezett, amelynek a „baloldali" eszer frakció tagjainak jegyzéke" a címe.

Ki kell jelentenem, elvtársak, hogy e jegyzéket nem adtam tovább, mivel ezt az Önök előzetes döntése nélkül nem tehettem meg. Ha azonban akarják, azonnal átadjuk az ideiglenes mandátumokat az ÖKVB tagjai minőségében azoknak, akiket e jegyzék felsorol. E jegyzéket visszatartva a Szovjetek V. Kongresszusának határozatából indultam ki — abból a tételből, amelyet a „baloldali" eszerek lázadásának[9] kérdésével kapcsolatban hozott határozat tartalmaz. E határozat 4. pontja így hangzik: „A «baloldali» eszerek pártjával kapcsolatban az Összoroszországi Kongresszus kijelenti, hogy amennyiben e párt egyik vagy másik része szolidárisnak mutatkozik azzal a kísérlettel, amely Oroszországnak Mirbach meggyilkolása útján háborúba való bevonására és a Szovjethatalom elleni lázadásra irányul, e szervezeteknek nem lehet helyük a Munkás- és Parasztküldöttek Szovjetjeiben."

Engem a Kongresszusnak ez a határozata vezetett

és azt tartom, hogy egyáltalán nincs jogom arra, hogy megváltoztassam azt a határozatot, amelyet a Szovjetek legfelsőbb szerve, a Szovjetek Kongresszusa mondott ki. Feltételezem, hogy ez a határozat kötelező az ÖKVB-ra is. Feltételezem, hogy ide csupán a „baloldali" eszerek frakciója azon részének képviselőit engedhetjük, akik határozottan kijelentik, hogy nem vállalnak szolidarítást pártjuk Központi Bizottságának azon fellépésével, mely összefügg azzal a kísérlettel, hogy Mirbach gróf meggyilkolása útján háborúba taszítsák Szovjetoroszországot. Mivel ezt a kalandot a „baloldali" eszerek pártjának Központi Bizottsága hajtotta végre, így magától értetődik, hogy e fellépéssel kapcsolatban álló emberek számára nem lehet hely a Szovjetekben; természetes, hogy az ÖKVB-ban sem lehet helyük. Feltételezem, hogy eljárásom teljesen megfelel az V. Kongresszuson elfogadott döntésnek. Önállóan ezt a beadványt csupán az ÖKVB első üléséig tarthattam vissza és az első ülésen kötelességem jelentést tenni erről a jegyzékről, azért, hogy az ÖKVB vagy megerősítse az általam tett lépéseket, vagy más határozatot hozzon. Azt javaslom, hogy az ÖKVB hozza a következő határozatot: „Az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság a Szovjetek V. Kongresszusa tételének végrehajtása értelmében a KVB összetételében csupán a «baloldali» eszerek frakciója azon részeinek képviselőit tekinti megtűrhetőnek, akik határozottan kijelentik, hogy nem vállalnak szolidarítást azzal a kísérlettel, amely Mirbach meggyilkolása útján a háborúba való bevonásra és a Szovjethatalom elleni lázadásra irányult és amelyre a «baloldali» eszerek pártjának Központi Bizottsága vállalkozott." Ki óhajt e kérdéshez hozzászólni?

Hangok: Milyen jegyzék? Hozza nyilvánosságra a jegyzéket!

Elnök: A jegyzék a következő: Magerovszkij, Prosjan, Szpiridonova, Izmajlovics. Elvtársak, a „baloldali" eszerek pártja Központi Bizottságának ezt a jegyzékét nyilvánosságra hozva, az a megfontolás vezet, hogy a frakció egy része a Központi Bizottság tagjait jelöli, akiket oly súlyos bűnért vonnak felelősségre, mint az a kísérlet, amely nem oly régen történt, azért:

1. hogy a német követ, Mirbach gróf meggyilkolásának útján és

2. a Szovjethatalom elleni lázadás útján megdöntse a fennálló rendszert és Oroszországot háborúba sodorja. Ennek következtében feltételeztem, hogy ilyen körülmények között e személyeknek azt a lehetőséget nyujtani, hogy bekerüljenek az ÖKVB-ba, éppúgy, mint mindazok számára, akik támogatták őket, teljesen alaptalan. Én a Szovjetek akaratát teljesítem és kitartok amellett, hogy mondják el véleményüket.

*

Több hozzászóló nincs. Mielőtt szavazásra bocsátanám azt a határozatot, amelyet javaslok, engedjék meg, hogy még egy kis magyarázatot adjak. Magától értetődik, hogy itt most nem döntjük el előre a „baloldali" eszerek pártja képviselői bekerülésének kérdését a jövőre. Ezt a kérdést nem döntjük el előre. Azt mondjuk, hogy a Szovjetek V. Kongresszusának akaratát teljesítjük. Ott csupán e párt meghatározott részéről van szó, amely szolidarítást vállal Központi Bizottságával. Ami a párt másik részét illeti, ez attól a konferenciától függ majd, amelyet a „baloldali" eszerek terveznek. Ez a konferencia hozhat olyan határozatokat, melyek eltérnek azoktól a lépésektől, amelyre az eszer párt Központi Bizottsága vállalkozott és amely határozatok elítélik a Központi Bizottság taktikáját. Akkor valamennyi hely rendelkezésükre fog állani. Ebben nem

lehet kétféle vélemény. Rámutathatunk pl. arra, hogy a szervezetek hosszú sora tett hasonló nyilatkozatot, amelyben a párt Központi Bizottságának magatartását teljes mértékben elítélték, azonban a legragyogóbb és legteljesebb az a döntés, amelyet a „baloldali" eszerek városi konferenciája Szaratovban hozott. Néhány helyet idézek belőle. *(Olvassa.)* Nem tudjuk pontosan, hogy az V. Kongresszus „baloldali" eszer frakciójának hány tagja áll a „baloldali" eszerek szaratovi szervezetének platformján, de bármennyien legyenek is, kétségkívül teljes joguk van, hogy olyan képviseletet kapjanak itt, amilyent bizonyos arányosság alapján minden párt megkap — 5000 emberre egy helyet — és nem kételkedünk abban, hogy ezen elvtársak, következetesek lévén, így is cselekszenek, így nyujtják be saját jegyzéküket. Ezt a jegyzéket feltétlenül elfogadjuk. Itt nem lehet semmiféle kétség.

Mindaddig, amíg a frakció egyes részei nem adnak magyarázatot és nem tesznek hasonló kijelentést, hasonló határozatot ahhoz, amilyent a „baloldali" eszerek szaratovi szervezete elfogadott, addig az V. Kongresszus akaratának egyenes megsértése nélkül hasonló jegyzéket, amelynek az élén a „baloldali" eszerek pártja Központi Bizottságának tagjai állanak, nem tűrhetünk meg. Mégegyszer kihirdetem a határozatot, majd választás alá bocsátom. *(Olvas.)* Aki mellette van, kérem, emelje fel a kezét; a többség mellette van. Engedjék meg, hogy ezzel az ülést berekesztettnek nyilvánítsam.

Az ÖKVB első ülése, 1918 július 15. Az ÖKVB ötödik ülésszakának gyorsírói jegyzete, 57—58. old. ÖKVB kiadás. 1919.

TÁVIRAT A BAKUI SZOVJETNEK ÉS SAUMJAN ELVTÁRSNAK

A BAKUI KÜLDÖTTEK SZOVJETJÉNEK, MÁSOLAT SAUMJAN-NAK

A Szovjetek V. Összoroszországi Kongresszusának túlnyomó többsége jóváhagyta az Összoroszországi KVB és a Népbiztosok Tanácsa politikáját, élesen elítélte minden csoport olyan kísérleteit, amelyek arra irányultak, hogy erőszakosan megtörjék Oroszország dolgozóinak a békére irányuló akaratát.

Minden fellépés, amely eltér a Szovjet Köztársaság legfelsőbb szervének döntésétől, csak az imperialisták és az ellenforradalmárok érdekeit szolgálja.

Megerősítjük Sztálin táviratát, határozottan követeljük, hogy a Bakui Szovjet, valamennyi munkás, a hadsereg és a flotta feltétlenül engedelmeskedjék a kongresszus határozatainak, az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság és a Népbiztosok Tanácsa utasításainak.

J. Szverdlov
az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság elnöke

Avanyeszov
az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság titkára

1918 július 23.

BESZÉD A MOZGÓSÍTOTT PETROGRÁDI MUNKÁSOK ÉS VÖRÖSKATONÁK KÜLDÖTTEINEK EGYÜTTES ÜLÉSÉN

1918 augusztus 1.

Elvtársak! Ma augusztus 1-e van, olyan nap, amely szerfölött emlékezetes. Emlékezetes nemcsak a mi számunkra, orosz polgárok számára, de emlékezetes az egész világ számára is. Négy esztendővel ezelőtt, augusztus elsején üzenték meg azt a világháborút, amely a dolgozó nép soraiból az áldozatok százezreit, millióit szedte. Önök közül mindenkinek, aki bármennyire is öntudatosan viszonylik az utolsó négy év folyamán végbement eseményekhez, eszébe kell hogy jusson az a milliónyi áldozat, amelyet az emberiség az egész világon elszenvedett és önök közül mindenki számot kell hogy vessen magával arról, hogy kinek a nevében pusztultak el azok a milliók, akik a legkülönbözőbb helyen vérükkel öntözték a földet. Testvér támadt a testvérre, egyik ország munkásai a másik ország munkásai ellen szálltak fegyverbe és négy éven át kíméletlenül irtották egymást. Érdekeltek-e ők ebben a háborúban, kinek az érdekeit védelmezik ebben a háborúban?

Nem, nem a saját érdekeiket, nem a saját érdekeik kedvéért harcolnak. Nem ők üzenték meg a háborút, nem ők kezdték azt. És mindeddig erőtlenek voltak, hogy végetvessenek ennek a háborúnak. A háború kezdete óta csupán a munkások kis csoportjai látták át

világosan, hogy ez a háború kizárólag a különböző országok kapitalistái érdekeinek védelmére irányul, hogy ezt a háborút a lehető leggyorsabban be kell fejezni. Csupán kis csoportok a különböző országok munkásainak soraiból merészkedtek hangjukat a háború ellen felemelni, csupán igen kis csoportok merészkedtek így kiáltani: „Le a háborúval!"

A háború azonban folytatódott és mennél tovább tartott, annál hangosabban és erősebben emelték fel hangjukat azok, akik már megértették, hogy ebben a háborúban a munkásosztály nem érdekelt, hogy ennek a háborúnak a célja meggazdagodás a kapitalisták részére, s a munkásosztály, az egész emberiség részére pedig — pusztulás.

Teltek az évek — a háború első, második éve, két és fél év telt el, és végül oly erősnek mutatkozott a munkásosztály Oroszországban, hogy országukban megdöntötték azt a cári kormányt, amely megrendezte és folytatta ezt a háborút. Kezdetben azonban nem volt elegendő erejük, hogy a cári kormány helyére saját munkáskormányukat állítsák, amely egészében és teljes mértékben megvédte volna a dolgozó tömegek érdekeit. Több idő kellett ahhoz, míg a munkásosztály és a legszegényebb parasztság Oroszországban tudatára ébredt annak, hogy az a kormány, amely a cári kormányt leváltotta, Kerenszkij, a mensevikek és jobboldali eszerek kormánya, hogy ez a kormány nem igazi népi kormány, hogy ez a kormány lényegileg tovább folytatja a burzsoázia érdekei védelmének ugyanazt a politikáját, amelyet a régi cári kormány is folytatott.

És orosz munkásosztályunk, Oroszország dolgozó tömegei csupán az októberi napokban, miután világosan felismerték saját érdekeiket, döntötték meg a burzsoáziát és a burzsoázia, a burzsoá társadalmi rend, a burzsoá kormány helyén kezdték megteremteni a dol-

gok más rendjét, saját embereiket állítva a vezetőhelyre, azokat, akik valóban mindvégig a dolgozó nép érdekeit védelmezik.

Megkötöttük a breszti szerződést. Elhatároztuk, hogy kilépünk a háborúból, ebből a borzalmas világháborúból. Elhatároztuk, hogy mind az egyik, mind a másik imperialista koalícióval kapcsolatban semlegesek maradunk. Elhatároztuk, hogy nálunk, Oroszországban megkezdjük olyan ország megteremtését, amely a többi országnak ragyogó például szolgál, amely a többi ország munkásainak szívében felgyujtja a tüzet. Elhatároztuk, hogy példával bizonyítjuk be, mi lehetséges egy nagy országban, ahol a hatalmat átadták a munkások és parasztok kezébe. Elhatároztuk, hogy olyan országot építünk, ahol nem lesz meg az, hogy az egyik osztály a másikat elnyomja, vagy egyik osztály a másik felett uralkodjék és hozzáfogtunk e munkához. A breszti szerződés súlyos volt. Tudtuk, mennyire súlyos dolog lesz azt átélni, számításba vettük ezt, feltételeztük azonban, hogy csak ezen az úton, a háborúból kikerülve, teremthetjük meg az új társadalmat és foglalkozhatunk azzal az építéssel, amelynek puszta léte az a tény, hogy akárcsak egy helyen is fennáll, minden percben fel kell majd hogy szólítsa a többi ország munkásait, hogy kövessék és hogy ugyanaz az érzés hassa át őket, amely ezt az országot áthatja. Beszéltünk: most pedig itt az idő, hogy hozzálássunk a belső szervezési munkához. Világosan számotvetettünk azzal, hogy ez a munka rendkívül nehéz és megértettük, hogy nem egy hónap alatt, hanem talán néhány év folyamán sikerül megközelíteni a szocializmus és kommunizmus azon eszményeit, amelyekről hosszú évek óta beszélünk. A nehézségek nem állítottak meg bennünket. Munkához kezdtünk és az első pillanatban erős ellenállásba ütköztünk. Ez kikerülhetetlen volt. Azoknak az osztályoknak a

tiltakozásába ütköztünk, amelyek eddig a hatalmat kezükben tartották. Minden erőt mozgósítottunk arra, hogy itt, Oroszországban elvegyük a hatalmat a burzsoáziától és a burzsoáziát annyira elnyomjuk, hogy ez a hatalom semilyen körülmények között ne kerülhessen vissza hozzá. Foglalkoztunk ezzel a munkával és a polgárháború első percében teljesen elegendőnek tekintettük erre a háborúra magát az önkéntes hadsereget. És akkor megkezdtük Vörös Hadseregünk megszervezését. Minden gyűlésen, mindenfelé és mindenhol, a szovjet intézmények és a központi helyi szervek nevében felszólítottuk Önöket, munkásokat és parasztokat, hogy lépjenek a Vörös Hadsereg soraiba, arra számítva, hogy viszonylag nem nagy hadseregre van szükség, de olyanra, amely keményen összekovácsolódott hadsereg, belső ellenségeink visszaverésére. Viszonylag nem nagy hadseregre volt szükségünk, hogy legyőzzük burzsoáziánkat, belső ellenségünket. Azonban rosszul számítottunk: nem vettük tekintetbe, hogy a régi tisztikar jelentős rétegei, hogy a régi uralkodó osztályhoz alkalmazkodó elemekből kikerülő jelentős rétegek még elég erősek ahhoz, hogy gáncsot vessenek, hogy zavarják egész munkánkat és szövetségre lépve a külföldi imperialistákkal, azok segítségével és támogatásával vagy közvetlen közreműködésével, minden erőfeszítést megtegyenek a Szovjethatalom megdöntésére, amelyet Önök bátran helytállva ragadtak el tőlük az októberi napokban.[10] Akkor azt gondoltuk, hogy elég pontosan számításba vettük mindazt a veszélyt, amelyet a régi kiváltságos osztályok maradványai képviselnek. És valóban. Nyolc hónap folyamán állandó harcot viselve ellenük, e harcot olyan szeliden viseltük, hogy a munkások és parasztok nyolchónapos uralma után még elég sok olyan elem van nálunk, amely elég merész ahhoz, hogy felemelje kezét a Szovjethatalomra, a munká-

sok és parasztok legnagyobb tömegeinek képviselőjére. Az, ami Szamarában, Szimbirszkben végbement és az, ami jelenleg Jaroszlavlban végbemegy — nem véletlen. Ez csupán azt mutatja, hogy nagyon is szelíden bántunk az uralkodóosztállyal, ez csupán azt mutatja, hogy mindeddig nem alkalmaztuk a munkások és parasztok vasdiktatúráját, amelyről ismételten beszéltünk. És ha az első pillanatban úgy tünt, hogy számunkra elégséges a munkások és parasztok soraiból kikerült önkéntes hadsereg ahhoz, hogy megbirkózzunk azzal a burzsoáziával (főképpen az orosz burzsoáziával), amely saját létét védelmezi, úgy jelenleg, amikor kiváltságos osztályaink más országok imperialistáival szoros gyűrűvé forrtak össze: az egyik fronton az angolokkal és franciákkal, a másik fronton a németekkel, feltétlenül szükségesnek tartottuk, hogy reguláris hadsereget teremtsünk, amely nem csupán az önkéntesség elvén alapul, hanem kivétel nélkül mindazon közvetlen állampolgári kötelezettségek helyes megértésén, mely kötelességekkel a dolgozók a sajátmaguk által teremtett Szovjethatalomnak tartoznak. Kezdetben azt találtuk szükségesnek, hogy a Vörös Hadsereg zászlaja alá csupán egyes korosztályokat hívjunk és csupán a legnagyobb ipari központokból. Nem teremthetünk kaotikus hadsereget. Példaszerű, ütőképes zászlóaljakat kellett teremtenünk a legforradalmibb elvtársak köréből. És itt elsősorban Moszkva és Petrográd munkásaihoz fordultunk és elsősorban moszkvai és petrográdi munkások válaszoltak felszólításunkra. Mozgósítási rendeletünk teljes mértékben és egészében nagy sikerrel járt. Moszkvában és Petrográdon a mozgósítottak ezreit és tízezreit láttuk. Valamennyiüknek ugyanaz a kívánsága, ugyanaz a törekvése, valamennyiüket ugyanaz a tűz hevíti, mert megértik, hogy annak a Szovjethatalomnak, amely soraikból nőtt ki, annak a hatalomnak, amelyet saját vérükkel terem-

tettek meg — ennek a hatalomnak megingathatatlanul és tántoríthatatlanul kell állnia, ahogy csupán akkor fog állani, ha egész életüket e hatalom támogatásának és megszilárdításának szentelik. És Moszkvában az elvtársak ezreit láttuk, akiket egységes törekvés és kívánság hevített — mennél előbb harcbaszállni a Szovjethatalom valamennyi ellenségével. Legkevésbbé sem kételkedünk, hogy a központi Szovjethatalom felhívása a petrográdi munkások szívében ugyanolyan kedvező visszhangra talál, mint a moszkvai munkások szívében. Nem kételkedünk abban, hogy itt, Petrográdon, a petrográdi munkások, akik az orosz forradalom kezdete óta a forradalmi harcosok első soraiban állottak, akiknek hangjára és példájára egész Oroszország munkásai figyeltek és hallgattak, hogy a Szovjetoroszországra nézve e súlyos órában kellő példát mutatnak, mint őszinte, forradalmi és állhatatos harcosok, akiknek azt az ügyet kell megvédeniök, amelyért oly sok vér ömlött. *(Taps.)* Nem kételkedünk abban, hogy itt is, Petrográdon, az újonnan mozgósítottak teljes mértékben felismerve azt a súlyos felelősséget, amelyet magukra vesznek akkor, amikor a Szovjethatalom kezéből átveszik a fegyvert, hogy e felelősség teljes tudatában teljesítik kötelességüket. Mozgósítjuk a petrográdi és moszkvai munkásokat, valamint az ipari kormányzóságok: Vlagyimiri és más kormányzóságok munkásait és parasztjait. Példájukkal megmutatják a nyugateurópai munkásosztálynak, hogyan kell a forradalmároknak megvédeniök azokat a vívmányokat, amelyekért hosszú éveken át börtönökben, száműzetésben és kényszermunkán kellett sínylődni. *(Taps.)* Azokért az eszmékért, amelyekért mind júliusban, mind októberben, mind az október utáni napokban, patakokban ontottuk a vért. És ha ma itt felszólalunk Önök előtt, ez csupán azért van, hogy emlékeztessük Önöket arra a nagy jelentőségre,

amellyel a Szovjethatalom az egész nemzetközi szocialista mozgalomra nézve rendelkezik, hogy emlékeztessük Önöket arra, Önök az októberi napokban magasra emelték a szocialista forradalom zászlaját, Önök az októberi napokban hatalmas fáklyát gyujtottak és ha azt akarják, hogy ez a fáklya fényesen égjen és ez a tűz. ez a láng az egész világon elterjedjen, fogjanak fegyvert. tartsák kezükben és utolsó csepp vérükig védelmezzék azokat a vívmányokat, amelyek már oly sok vérbe kerültek.

J. M. Szverdlov beszéde a Vöröskatonaküldöttek 1918 augusztus elsejei gyűlésén készült és az októberi forradalom levéltárában őrzött gyorsírói jegyzet alapján került közlésre.

FELHÍVÁS
A LENIN ELLENI MERÉNYLETTEL KAPCSOLATBAN

1918 augusztus 30.

A MUNKÁS-, PARASZT-, VÖRÖSKATONA-KÜLDÖTTEK VALAMENNYI SZOVJETJÉNEK, AZ ÖSSZES SEREGEKNEK, MINDENKINEK, MINDENKINEK, MINDENKINEK!

Néhány órával ezelőtt elvetemült merényletet követtek el Lenin elvtárs ellen. Lenin elvtárs szerepe és jelentősége Oroszország, valamint az egész világ munkásmozgalma szempontjából minden ország munkásainak legszélesebb körei előtt ismeretes.

A munkásosztály igazi vezére nem vesztette el szoros kapcsolatát azzal az osztállyal, melynek érdekeit, szükségleteit évtizedeken keresztül védelmezte.

Lenin elvtárs, aki állandóan felszólalt a munkásgyűléseken, pénteken beszédet tartott Moszkvában, a zamoszkvorecki kerületben lévő Michelson-gyár munkásai előtt. A gyűlésről távoztakor Lenin elvtársat megsebesítették. Néhány embert letartóztattak. Személyazonosságuk megállapítása folyamatban van.

Nem kételkedünk, hogy itt is megtaláljuk a jobboldali eszerek kezét, az angolok és franciák bérenceinek kezét.

Minden elvtársat a legteljesebb nyugalomra hívunk

fel és arra, hogy fokozzák munkájukat az ellenforradalmi elemek ellen vívott harcban.

A munkásosztály arra a merényletre, amely vezére ellen irányult, erői még nagyobb tömörítésével, a forradalom valamennyi ellensége elleni könyörtelen tömegterrorral válaszol.

Elvtársak! Ne feledjétek, hogy vezéreitek megóvása saját kezetekben van. Fűzzétek szorosabbra soraitokat és döntő, halálos csapást mértek a burzsoázia uralmára. A burzsoázia fölötti győzelem — az Októberi Forradalom minden vívmányának legjobb biztosítéka, legjobb megszilárdítása, a munkásosztály vezérei biztonságának legfőbb záloga.

Nyugalom és szervezettség! Mindenki maradjon szilárdan a helyén! Tömörítsétek soraitokat!

J. Szverdlov
az ÖKVB elnöke

1918 augusztus 30., este 10.40-kor
Právda, 185. szám. 1918 augusztus 31.

AZ ÖKVB VÁLASZA A FEHÉRTERRORRA

J. M. Szverdlov beszéde az ÖKVB ülésén

1918 szeptember 2.

Az ÖKVB ülését megnyitom.

Mielőtt áttérnénk mai ülésünk napirendjére, néhány szóban emlékeztetni akarok arra, amire az itt jelenlevők valamennyien jól emlékeznek. Mindenekelőtt megemlítem Urickij elvtárs Petrográdon történt meggyilkolását és indítványozom az ÖKVB-nak, hogy felállással adózzunk dicső elvtársunk emlékének. Nem beszélek arról, milyen drága számunkra Urickij elvtárs emléke, nem beszélek munkásmozgalmunknak tett óriási szolgálatairól. Mindannyian tudjuk, hogy Urickij elvtárs több mint két évtizeden át pártunk soraiban becsülettel töltött be felelős tisztségeket. Pártunkat Urickij elvtárs meggyilkolásával kétségkívül súlyos veszteség érte. Meg lehetünk győződve azonban arról, hogy a proletártömegek, amelyek soraikból mindeddig a szocializmus ügyének kiváló munkásait termelték ki, képesek azokra a helyekre, ahonnan legjobb munkásainkat ragadják el, új elvtársak tucatjait és százait állítani. Meg szeretném említeni néhány szóban azt az eseményt, amely ugyanazon a napon történt. Urickij elvtárs Petrográdon történt meggyilkolása után néhány órával merényletet követtek el itt is, Moszkvában, Lenin elvtárs, a világ munkásmozgalmának vezére ellen. Nem kell Lenin elv-

társ érdemeiről és jelentőségéről beszélnünk. Önök közül mindenki, mindenkor Lenin elvtárs vezetésével nőtt forradalmárrá és foglalkozott forradalmi munkával. Önök tudják, hogy Lenin elvtársat senkivel sem pótolhatjuk. Emlékeztetni akarok arra, hogy ha jelenleg meg is vagyunk fosztva Lenin elvtárs vezetésétől, reméljük, hogy csak rövid ideig nélkülözzük és reméljük, hogy vezérünk a legközelebbi időben elfoglalja helyét és úgy fog dolgozni, mint korábban a szocialista forradalomért, úgy, ahogy egész életén keresztül dolgozott. Indítványozom, hogy az ÖKVB fogadja el a következő határozatot: „Az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság legmélyebb felháborodását fejezi ki az ellenforradalom ügynökének aljas merényletével kapcsolatban, amelyet a munkásosztály és a szegényparasztság vezérének, Lenin elvtársnak, a jelenkori forradalmi szocializmus világszerte legkiemelkedőbb képviselőjének élete ellen elkövetett. Az ÖKVB mielőbbi felgyógyulást kíván neki. A világproletariátus számára e legdrágább élet ellen elkövetett hallatlan merényletet a szocializmus renegátjainak áruló agitációja készítette elő, a feketeszázak lelkesítették és az angol-francia imperializmus aranyával fizették meg.

Az orosz ellenforradalom, amelyet a jobboldali eszerek pártja és Alexejev tábornok vezérkara vezet, Lenin elvtárs személyében az Októberi Forradalom nagy vívmányait akarta megsemmisíteni és súlyos csapást mérni a munkásosztályra.

Az ÖKVB mély meggyőződése, hogy a burzsoázia bérenceinek bűnös merényletei nem keltenek zavart a forradalmi proletariátus soraiban és nem gyengitik a harcot, amely a szocialista rendszer megszilárdításáért és az ellenforradalom megsemmisítéséért folyik.

Az ÖKVB a dolgozó tömegeket szervezeteik megszilárdítására szólítja fel. Egyúttal az ÖKVB ünnepé-

lyesen figyelmezteti az orosz és szövetséges burzsoáziából kikerülő bérenceket, s felhívja figyelmüket, hogy a Szovjethatalom képviselői és a szocialista forradalom eszméinek hordozói ellen elkövetett minden merényletért minden ellenforradalmár és valamennyi felbujtó felel. A munkás-paraszthatalom ellenségeinek fehér terrorjára a munkások és parasztok a burzsoázia és ügynökei elleni vörös tömegterrorral felelnek."

Engedjék meg, hogy szavazásra bocsássam e határozatot. Aki mellette van, kérem emelje fel a kezét. Ki van ellene? Senki sincs ellene. A határozatot egyhangúlag elfogadtuk.

Az ÖKVB III. ülése, 1918 szeptember 2.
Az ÖKVB V. ülésszakának gyorsírói jegyzete, 87—88. old., ÖKVB kiadás, Moszkva, 1919.

ÜDVÖZLET A VÖRÖS HADSEREGNEK

VALAMENNYI FORRADALMI KATONATANÁCSNAK, AZ ÖSSZES SEREGEKNEK, A VÖRÖS HADSEREG MINDEN KATONÁJÁNAK, MINDENKINEK, MINDENKINEK!

Az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság szeptember 16-i ülésén elhatározta, hogy üdvözli a Munkás-Paraszt Vörös Hadsereget, mely hősiesen harcol valamennyi fronton az imperialista bérencek — a fehérgárdisták, a csehszlovákok s a Szovjethatalom ellen harcoló többi banda ellen.

Katona elvtársak, a szocializmus harcosai! Forró üdvözletünket küldjük nektek, Szovjetoroszország egész dolgozó népének nevében. Biztosak vagyunk, hogy az a véres harc, amelyet vívtok, a győzelemhez vezet bennünket.

A szocialista forradalom ellenségei arra törekszenek, hogy a kapitalistáknak visszaadják a bankokat, gyárakat, az üzemeket, a földesuraknak a földet. A dolgozó nép, amely vérével fizetett azért, hogy a föld, a bankok, a gyárak a dolgozók kezébe menjenek át, benneteket mint élenjáró osztagát választott ki. A dolgozó nép minden erejét hadserege sorainak megerősítésére fordítja. A dolgozó nép minden gondolata vele-

tek — a dolgozók hatalmáért harcolókkal, küzdőkkel van.

Elvtársak! Hősiesen harcolva, határtalan odaadással szenteljétek életeteket a szocializmus diadalának. Kazánt és Szimbirszket felszabadítottátok. Sok város, falu van még ragadozó rablók birtokában. Meg kell semmisítenetek uralmukat mindenütt. Növekedjék bátorságotok, győzelemre irányuló akaratotok. Fussanak szuronyotok elől a megvásárolt fehérgárdista bandák. Előre, győzelemről győzelemre!

Szverdlov,
az ÖKVB elnöke.

Avanyeszov,
az ÖKVB titkára.

Moszkva, 1918. IX. 16.

KÖRLEVÉL A FALUSI MUNKÁRÓL

AZ OROSZORSZÁGI KOMMUNISTA PÁRT BIZOTTSÁGAINAK. VALAMENNYI PÁRTTAGNAK

1918 szeptember 21.

Kedves Elvtársak!

A jelenlegi körülmények között a falusi pártmunkának óriási a jelentősége. E munka megszervezésétől függ jelentős mértékben mind az élelmezési kérdés megoldása, mind a tervbevett mozgósítás sikere.

Pártunknak olyan szervezeti apparátust kell létrehoznia, amely elég erős, hogy átfogja Szovjetoroszország legeldugottabb zugait is. Csak ilyen apparátus létezése mellett lehetünk biztosak abban, hogy a központból kiinduló intézkedéseket gyorsan és helyesen valósítják meg.

A szegényparasztság bizottságai, amelyeknek megszervezése teljes mértékben párttagjaink vezetésével folyt és folyik, szolgálhatnak első csirául a szélesebb szervezetek megteremtéséhez. Arra kell törekedni, hogy minden közigazgatási területen legyen egy eléggé megbízható, pártunkhoz tartozó elvtárs, aki kapcsolatban áll a legközelebbi (járási, városi, kormányzósági) pártközponttal. Az ilyen elvtársnak kell vezetni az egész pártmunkát körzetében, a kapott irányelvek alapján.

Pártszervezeteink eddig nagyon keveset tettek a pártépítés területén a faluban. A Központi Bizottság

számításba véve a pártmunka megszervezésének jelentőségét a falun, minden pártbizottságnak azt javasolja, hogy válassza ki a párttagok kádereit az egyes falusi települések közötti elosztásra, létesítsenek szoros szervezeti kapcsolatot minden egyes községgel és erősítsék meg pártunk befolyását a falusi szegénység legszélesebb köreiben.

Elvtársak! Szocialista építésünk, forradalmunk sorsa erősen attól függ, mennyire helyesen veszik figyelembe azokat a feladatokat, amelyeket a Központi Bizottság tűz Önök elé és attól, hogy mennyire erőteljesen fognak hozzá a feladatok megoldásához. Az idő nem vár, mindenki lásson munkához!

A Központi Bizottság meg van győződve arról, hogy a párt minden tagja legyőzi az új építés útján mutatkozó valamennyi nehézséget és Szovjetoroszországot átszövi majd a szervezetek hálózata, amelyek átfogják a sötét, legtávolabb eső zúgokat is, bevonva azokat is a kommunista alapelveken álló új társadalom megteremtésének folyamatába.

Kommunista üdvözlettel:

Az Oroszországi Kommunista Párt Központi Bizottsága.

Először megjelent a Právda 203. számában, 1918 szeptember 21-én. Közlés az eredeti példány szerint. J. M. Szverdlov másolófüzetét a Marx—Engels—Lenin Intézet levéltárában őrzik.

J. M. SZVERDLOV BESZÉDEI A HATÓSÁGKÖZI BIZOTTSÁGBAN A SZEGÉNYPARASZT-BIZOTTSÁGOK KÉRDÉSÉRŐL

1918 október 14.

J. M. Szverdlov első felszólalása

Mindenekelőtt a szegényparaszt-bizottságok feladatairól kell beszélni. Ez a kérdés már bizonyos mértékig megoldódott. A szegényparaszt-bizottságok, amelyek mint az Élelmezési Népbiztosság kisegítő szervei létesültek, az összes funkciókat kezükbe vették. Ez a folyamat kikerülhetetlen, miután a szegényparaszt-bizottságok körül azok az elemek tömörültek, amelyekre a faluban építhettünk, nekik kellett a helyi élet központjává válniok.

Összegezni kell azon feladatok teljesítésének eredményeit, melyek azelőtt a szegényparaszt-bizottságok előtt állottak és amelyekké azok jelenleg átalakultak. El kell dönteni, szükség van-e a szegényparaszt-bizottságokra, vagy sem. Vagy szegényparaszt-bizottságok, vagy községi Szovjetek. E két intézmény további fennállása nem célszerű. A szegényparaszt-bizottságok teljesítették szervezési feladatukat — rétegeződést teremtettek a falun. Most az a kérdés, hogy a jövőben hogyan szervezzük meg a hatalmat a falun. Mit kell tenni, hogy a szegényparaszt-bizottságok községi Szovjetekké alakuljanak át. Összetételükre nézve a szegényparaszt-bizottságok jobban állanak, mint a községi Szovjetek. Azon-

ban a szegényparaszt-bizottságokon és a községi Szovjeteken kívül van még egy nem állami intézmény — ez a pártbizottság. A faluban három szerv van: a községi Szovjet — a hatalom szerve, a szegényparaszt-bizottság, mint ellenőr, amelynek irányelvet ad és amelyek felett áll a pártszervezet. Általában mindegyik a másikat ellenőrzi és keveset dolgozik. Ankétot tartottak Tambov és Nyizsegorod kormányzóságokban a szegényparaszt-bizottságok tevékenységéről; kitűnt, hogy a szegényparaszt-bizottság sok helyen olyan szerv, amely a Szovjet tevékenységét ellenőrzi. Ennek véget kell vetni. Egyöntetű szervezetre van szükség, tömöríteni kell a kulákok túlereje ellen felvonuló összes elemeket. A kérdés az, hogy miként egyesítsük őket azért, hogy a munka jobban menjen? Kinek adjuk át a szegényparaszt-bizottságokat? Feltétlenül ki kell deríteni, valóban bekövetkezett-e olyan pillanat, amikor a szegényparaszt-bizottságokból a községi Szovjetekkel párhuzamos szerv lett. Ha igen, úgy természetesen vagy a szegényparaszt-bizottságokat, vagy a községi Szovjeteket kell megtartani. Amennyiben a községi Szovjeteket tartjuk meg, úgy át kell adni azokat a Belügyi Népbiztosságnak.

J. M. Szverdlov második felszólalása

Emlékeztetek a szegényparaszt-bizottságok történelmi eredetére. Önök valamennyien valószínűleg emlékeznek, hogy a szegényparaszt-bizottságok abban a pillanatban keletkeztek, amikor súlyos élelmezési válságot éltünk át, amikor nem volt apparátusunk a gabona kiszivattyúzására. A községi Szovjetek e korszakban olyan szervezetek voltak, amelyek legjobb esetben semlegesek, az esetek többségében azonban ellenségesek voltak irántunk. Ez 4—5 hónappal ezelőtt volt. A szegényparaszt-bizottságok betöltötték hivatásukat.

A központban nincs párhuzamosság. Az összes nálunk létező párhuzamos szervezeteket a KVB osztályainak és a biztosságoknak formájában egyesítettük. A szegényparaszt-bizottságoknak az egységes állami szervezet állományába kell átmenniök, amely képes feladatainkat közvetlenül végrehajtani. Hogyan számoljuk fel a szegényparaszt-bizottságokat? Úgy, ahogy a központban fennáll a KVB és az osztályok, ahogy a kormányzóságokban és kerületekben — a helyi tanácsok, a végrehajtó bizottságok és osztályok, ugyanezt a szervezést kell végrehajtani a községben is. A szegényparaszt-bizottságok összes funkcióját néhány részre osztjuk. A szegényparaszt-bizottságok néhány biztosság funkcióját teljesítették: mind a Földművelésügyi, mind az Élelmezésügyi, mind a Belügyi Népbiztosságét. Most a szegényparaszt-bizottságokat fel kell osztani. A helyi községi Szovjetek, amennyiben már a mi Szovjetjeink lettek, állományukba felveszik a szegényparaszt-bizottságokat, megfelelő osztályokra felosztva azokat: közigazgatási osztályra, földművelésügyi osztályra, községügyi alosztályra, élelmezési osztályra. Azokban a helységekben, ahol a Szovjetek összetételüket tekintve nem állanak a kellő magaslaton, újjá kell szervezni a községi Szovjeteket. Ezt a helyi kormányzósági és kerületi Szovjeteknek kell megtenniök. Mindenki előtt ismeretes, hogy pártunk az utóbbi időben nem csak számszerűleg, de szervezeti felépítése és befolyása tekintetében is megnövekedett. A községi és falusi szegényparaszt-bizottságok tambovi kongresszusa után, ahol 411-en vettek részt, akik közül 398 kommunista és 4 kommunistákkal rokonszenvező volt, kijelentették: „Minden hatalmat — pártunknak". Ez az irányzat figyelhető meg mindenütt. S ezt támogatni és lelkesíteni kell. A szervezeti pártépítés túlnőtt a kerület keretein: sok helyen a községi pártszervezők a ha-

talmat képviselik a községben, vezetik az egész községet.

Csupán egy kérdés merül fel nálunk: az a kérdés, hogy a szegényparaszt-bizottságok tevékenységét mint élelmezési szervek tevékenységét vegyük figyelembe. Egyik-másik gyüjtőhelyen megszünik a gabonaszállítás; kiderül, hogy a szegényparaszt-bizottság zavarja. Amennyiben a szegényparaszt-bizottságok nem az Élelmezési Népbiztosság kisegítő élelmezési szervei, akkor mi szükség rájuk? A szegényparaszt-bizottságok — az osztályharc szerve a falun. E feladatot nagyszerűen teljesítették és miután e feladatot teljesítették, történelmi szerepüket betöltötték. Következik a szervezeti felépítés korszaka. A szegényparaszt-bizottságok zavarják azt az alapvető szervezési munkát is, amelyet a Belügyi Népbiztosságnak kell vezetnie. Jelenleg fennállnak a szegényparaszt-bizottságok kerületi irodái. Még két hónap — és kormányzósági irodáik is lesznek. Ha egységes szervezeteket akarunk, amelyeket a központból egységes alapon vezetnek, úgy a szegényparaszt-bizottságokat meg kell szüntetni. A szegényparaszt-bizottságok egyes funkcióit a községi Szovjetek osztályainak keretei között kell elhelyezni. Mindazokat a községi Szovjeteket, amelyek továbbra is kulák Szovjetek maradnak, újra kell választani. Azokat a feladatokat, amelyeket a szegényparaszt-bizottságok elé mint rendkívüli feladatokat állítottak, megoldották. Ezért most a helyzet megváltozott és új hatalmi szervekre van szükség. Azokat a pártmunkásokat, akiket mint a szegényparaszt-bizottságok instruktorait foglalkoztatunk, beolvasztjuk a helyi Szovjetekbe; a falu nem oly gazdag erőkben, hogy jogunk lenne a fényűzésre — arra, hogy néhány párhuzamos szervezettel rendelkezzünk. Tervem megvalósítása egytípusú szervezet megvalósítására adna lehetőséget egész Oroszországban.

Ilyképpen a szegényparaszt-bizottságok egyik részecskéje csatlakozik a Földművelésügyi Népbiztossághoz, másik részecskéje az Élelmezésügyi Népbiztossághoz, harmadik része a Belügyi Népbiztossághoz és az előttünk álló kongresszus idejére egész Oroszországot egytípusú szervezetek hálózata fogja átszőni . . .

Jegyzőkönyv a hatóságközi bizottságnak a szegényparaszt-bizottságok kérdésével kapcsolatos üléséről, 1918 október 14. (II. ülés), az Élelmezésügyi Népbiztosság levéltára 1943. 4, 20. 89—93. lap.

ÜDVÖZLET KARL LIEBKNECHTNEK

Telefonogramon

BERLIN. AZ OROSZ KÖVETNEK

Azonnal adja át Karl Liebknechtnek legforróbb üdvözletünket. A német forradalmi munkások képviselőjének kiszabadulása a börtönből új korszak, a győzelmes szocializmus korszakának jelképe. Azé a korszaké, amely most Németország és az egész világ számára megnyílik.

Az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt Központi Bizottsága nevében.

Lenin, Szverdlov, Sztálin

1918. X/23.

J. M. SZVERDLOV BESZÉDE A MUNKÁS-, PARASZT-, KOZÁK- ÉS VÖRÖSKATONAKÜLDÖTTEK SZOVJETJEI VI. ÖSSZOROSZORSZÁGI RENDKÍVÜLI KONGRESSZUSÁNAK MEGNYITÁSÁN

1918 november 6.

A VI. Összoroszországi Rendkívüli Kongresszust megnyitom. Pontosan egy esztendővel ezelőtt nyílt meg a Szovjetek Kongresszusa, amely a hatalmat a munkások és parasztok kezébe adta. Az a kongresszus a harcizaj, az ágyúk sortüzének dörgése közben nyílott meg. E lövések a Téli Palota körül robbantak, ahol a petrográdi munkások és katonák rohamozták a burzsoázia ott tanyázó bérenceit. Jelenleg teljes megelégedéssel mondhatjuk, hogy a harc éve lehetővé tette részünkre, hogy kongresszust hívjunk össze azon sikerek megkoronázására, amelyek az egész évet betöltötték. Teljes megelégedéssel mondhatjuk, hogy ha akkor, amikor a munkások és katonák rohammal vették be a Téli Palotát, nem volt szilárd támaszunk Oroszországban, addig most biztonsággal elmondhatjuk, hogy a Szovjethatalom Oroszország egész földjén szilárdan és megingathatatlanul áll. A Szovjetek II. Kongresszusa 670 küldött jelenlétében nyílt meg, a III. Kongresszus megnyitásakor 654 küldött volt jelen, a IV. Kongresszuson 690 küldött, az V. Kongresszuson 625 küldött. Így volt a kongresszusok legkezdetén. Jelenleg pedig már 800 küldött érkezett meg, akik közül szavazati joggal — 680 küldött rendelkezik. A határozatképesség-

hez szükséges létszám megvan. Közülük a pártokat a következő létszámban képviselik: „baloldali" eszerek — 2, „forradalmi kommunisták" — 6, anarchisták — 1, maximalisták — 1, a kommunistákkal rokonszenvezők — 4 és 665 kommunista. *(Taps.)* Ez az első kongresszus, amelyen a maga teljességében rajzolódik ki annak a hatalmas szerepnek óriási jelentősége, amely az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt osztályrészéül jutott. Legkevésbbé sem kételkedem abban, hogy a jelenlegi képviselet a szóbanforgó kongresszuson valóban helyesen és teljesen visszatükrözi Oroszország dolgozó népe legnagyobb tömegeinek érdekeit; legkevésbbé sem kételkedem abban, hogy a kommunizmus itt jelenlévő képviselői a többi képviselőknél jobban megértik a nagy tömegek érdekeit és minden erőfeszítésüket arra összpontosítják, hogy e nagy tömegek vívmányai évszázadokra szilárdak, megingathatatlanok maradjanak. Elvtársak, engedjék meg, hogy a VI. Kongresszust ismételten megnyissam. *(Taps.)*

Elvtársak, mielőtt munkához fognánk, engedjék meg, hogy azt javasoljam Önöknek: emlékezzünk meg azokról az elhúnyt elvtársainkról, akik a szocialista forradalomért vívott harcban életüket áldozták. Engedjék meg, hogy javasoljam: felállással adózzunk elesett elvtársaink emlékének.

A Munkás-, Paraszt-, Kozák- és Vöröskatonaküldöttek Szovjetjei VI. Összoroszországi Rendkivüli Kongresszusának jegyzőkönyvei. Gyorsirói jegyzet, 23. old., 1919.

J. M. SZVERDLOV JAVASLATA: KÜLDJENEK ÜDVÖZLETET MINDEN DOLGOZÓNAK, A SZOCIALIZMUS MINDEN HARCOSÁNAK

A Szovjetek VI. Kongresszusa jóváhagyja az alábbi üdvözlő szöveget:

„A BÉKÉÉRT ÉS SZOCIALIZMUSÉRT HARCOLÓ VALAMENNYI NEMZET MINDEN MUNKÁSÁNAK, PARASZTJÁNAK, KATONÁINAK ÉS E HARC VEZÉREINEK

A Szovjetek VI. Összoroszországi Rendkívüli Kongresszusa az első szocialista köztársaság születésének évfordulóján, mely köztársaságot a munkásoknak és parasztoknak a burzsoázia fölött aratott győzelme hozta létre, testvéri üdvözletét küldi mindenkinek, aki a békéért és szocializmusért harcol, a proletár szocializmus minden munkásának, minden vezérének, akit az imperialisták börtönbe vetettek. A kongresszus szilárd meggyőződése, hogy a nagy tömegek között most kezdődő forradalmi fellendülés a világproletariátusnak valamennyi ország kizsákmányolói és imperialistái fölötti győzelméhez vezet. A munkások, parasztok, katonák és az egész világ valamennyi elnyomottja biztos lehet benne, hogy Oroszország dolgozó tömegei készek minden erejükkel segíteni a dolgozók felszabadításának ügyét. Éljen a dolgozók világgyőzelme, éljen Kongresszusunk — a győzelem záloga!”

A Kongresszus jegyzőkönyvei.
Gyorsirói jegyzet 6—7. old.

J. M. SZVERDLOV ZÁRSZAVA A SZOVJETEK VI. ÖSSZOROSZORSZÁGI RENDKÍVÜLI KONGRESSZUSÁN

1918 november 9.

Engedjék meg, hogy javaslatot tegyek a szegényparaszt-bizottságokról szóló határozatról és indítványozzam annak további vita nélküli elfogadását.

„Az Októberi Forradalom a városban a proletariátusnak a burzsoázia feletti győzelméhez vezetett, a faluban azonban az elmaradt viszonyok feltartották a forradalmi szocialista harcot. A győzedelmeskedő proletariátusnak a szocialista forradalom megszilárdítása és kiszélesítése céljából a falun különleges szervezeteket kellett létesítenie, amelyek közvetlenül összekapcsolják a falusi szegénységet a városi proletariátussal.

A falvakban és községekben fennállott Szovjetek nem voltak a falusi burzsoázia ellen vívott forradalmi harc szervei, mi több — a helységek egész sorában összetételükbe bekapcsolták a falusi burzsoáziát.

A városi proletariátusnak, mely ebben az időben súlyos élelmezési válságot élt át, e válság legyőzésére egyesítenie és szerveznie kellett a falu proletár elemeit, hogy velük együtt megtörje az éhség előidézésére spekuláló kulákok ellenállását.

A június 11-i rendelettel létesített szegényparasztbizottságokra hárították azt a feladatot, hogy megfékezzék a kulákok spekulációját és cselekvő politikai

életre hívják a falu azon rétegeit, amelyek képesek keresztülvinni a proletár szocialista forradalom feladatait. A bizottságoknak kellett kiszakítaniok a békeellenes kulákok befolyása alól a dolgozó középparasztságot és vezetni azt. A bizottságoknak. munkájukban, kikerülhetetlenül ki kellett lépniök a június 11-i rendelet keretei közül. A bizottságok egyesítették a falu legforradalmibb elemeit, a kulákság elleni általános harcba bevonták a dolgozó parasztságot és kezdtek átalakulni a falu, vagy község egész politikai, közigazgatási és gazdasági életének legfelsőbb szervévé. A falun így kettős hatalom létesült, amely az erők terméketlen szétforgácsolódásához és zűrzavarhoz vezetett.

Ezzel szemben a munkások és parasztok hatalmának megszilárdítása Oroszországban lehetetlen a Szovjetek egységes megszervezése nélkül, az Oroszországi Szocialista Föderatív Köztársaság egész területén.

A munkások és szegényparasztok diktatúráját következetesen végre kell hajtani a Szovjethatalom legfelsőbb szerveitől egészen a legalsóbb szervekig.

A szocialista építés csak azon feltétel mellett fejeződhet be, ha a szovjet szervezeteket a falvakban mindenütt a Szovjet Köztársaság Alkotmányának megfelelően szervezik meg. A szegényparasztság és a hozzá csatlakozó dolgozó középparasztság csak e feltétel mellett nyer teljes lehetőséget, hogy véglegesen megszilárdítsa a maga részére a szocialista forradalom vívmányait.

Csupán az egységes szovjet szervezet megteremtése városban és falun erősíti meg a városi proletariátus egyesítését a falu proletár és félproletár elemeivel, az elnyomás minden fajtája ellen vívott közös harcban.

A szegényparaszt-bizottságoknak, amelyek valójában egyesítették a szegényparasztságot, a legtevékenyebben részt kell venniök a községi és falusi Szovjetek

átszervezésében, átváltoztatva azokat a városi Szovjetek mintájára, a Szovjethatalom és a kommunista építés valódi szerveivé.

A Szovjetek Összoroszországi Kongresszusa abból a szükségességből kiindulva, hogy a szovjet építést a Szovjet Köztársaság egész területén a Szovjetek egységes szervezetének létrehozásával fejezze be, valamennyi kormányzósági és kerületi Szovjetnek azt javasolja, hogy késedelem nélkül kezdjen hozzá az összes községi és falusi Szovjetek újraválasztásához. Az újraválasztás közvetlen megvalósítását pedig hárítsa a szegényparaszt-bizottságokra, mint a falu kommunista építésének szerveire.

A falusi Szovjetek átszervezésének általános irányítására az ÖKVB kap megbízást, amelynek kötelességévé teszik, hogy részletes útbaigazítást dolgozzon ki."

Elvtársak, ez az a határozat, melyet a kommunisták frakciójának nevében indítványozok. Engedjék meg, hogy szavazásra tegyem fel a határozatot. Aki a javaslat mellett van, kérem, emelje fel a kezét. Ki van ellene? Senki. Ilyképpen a határozatot egyhangúlag elfogadtuk. *(Taps.)*

Engedjék meg elvtársak, mielőtt berekeszteném a kongresszust, hogy még egy kérdéssel fejezzem be, s ez — az új Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság választása. Hosszas vita nélkül bátorkodom emlékeztetni Önöket elvtársak, mult kongresszusaink gyakorlatára, és azt javasolom, hogy úgy cselekedjünk, ahogy a III., IV. és V. kongresszuson cselekedtünk. Itt a Szovjetek Kongresszusának teljes ülésén megerősítjük a küldöttek előre meghatározott létszámát, emellett ami magukat a jegyzékeket illeti, azokat a kongresszuson részvevő különböző frakciók átadják a kongresszus elnökségének. Engedjék meg, hogy most is megmaradjunk e szabály mellett. Jelenleg a kon-

gresszuson jelenlévő küldöttek összlétszáma 953 fő. Feltételezem, hogy a jegyzékek összeállítása után lesznek még kiegészítések, mint ahogy legutóbb voltak, azaz a kongresszus megnyitása után másnap folytatódik a küldöttek érkezése. Az ezres számból fogunk kiindulni — kétségkívül elérjük az ezret. A küldöttek egy része még nem mutatta be megbízólevelét. Engedjék meg, hogy indítványozzam, fogadjuk el azt a rendet, amelyet legutóbb elfogadtunk. Ellenvetés nincs? (*Hangok:* „Nincs".)

Elvtársak, amikor a mult, V. Kongresszust bezártam, kifejeztem abbeli meggyőződésemet, hogy a következő kongresszust, melyről feltételeztük, hogy januárban tartjuk meg, nem csupán megérjük, hanem, hogy az új kongresszuson sok-sok olyan elvtárssal fogunk találkozni, akik az elmult idő alatt óriási munkát végeztek. Mindegyik kongresszusunk Szovjet-oroszország fejlődésében bizonyos korszakot határoz meg, de aligha lehet eltúlozni, hogy az a szakasz, amelyet a Szovjetek VI. Kongresszusa határoz meg, nemcsak a nemzet történetében rendkívüli, de a világmozgalom történetében is.

Elvtársak, az imperializmus erődje mind jobban és jobban recseg-ropog. Önök közül mindannyian, akik ismerik a munkásosztály mozgalmának történetét, jól tudják, hogy egy ország mozgalma kikerülhetetlenül befolyást gyakorol más országok munkásmozgalmára. Egy ország munkásai a körülmények egész sora folytán bizonyos ideig elmaradhatnak a mozgalomban más országokban harcoló testvéreiktől. Mi azonban a legkevésbbé sem kételkedünk abban, hogy az egységes mozgalom kezd egyetlen folyamba összeolvadni és ez egységes szervezetet fog alkotni az egységes III. Internacionáléval az élen. A legkevésbbé sem kételkedünk abban, hogy a közeljövőben bekövetkezik az a pillanat,

hogy a régi opportunista pártok helyett szilárdan tömörült kommunista pártok lépnek fel, amelyek soraikban a munkások és az egész világ dolgozó elemeinek százmillióit egyesítik.

Mielőtt bezárnám kongresszusunkat, indítványozom: bízzák meg az elnökséget, hogy felhívással forduljon minden ország munkásaihoz és e felhívásban mutasson rá a jelenlegi helyzet fontosságára, hogy ezáltal újabb lendületet adjunk a külföldi elvtársaknak a legszívósabb, legerőteljesebb munkára mindenütt.

A VI. Összoroszországi Rendkívüli Kongresszust berekesztem.

A Munkás-, Paraszt-, Kozák- és Vörös-katonaküldöttek VI. Összoroszországi Kongresszusának jegyzőkönyvei. Gyorstrói jegyzet, 92—95. old., 1919.

J. M. SZVERDLOVNAK A MUNKÁSNŐK ÉS PARASZTASSZONYOK I. ÖSSZOROSZORSZÁGI KONGRESSZUSÁN TARTOTT ÜDVÖZLŐ-BESZÉDÉBŐL[11]

1918 november 16.

A mult év októberében önök a munkásokkal vállvetve küzdve kivívták a szabadságot. A proletárasszonyok minden forradalmi mozgalomban, szervezési munkában kéz a kézben haladtak a proletár-férfiakkal és reméljük, hogy ez a jövőben is így lesz. A mult év októberében súlyos teher jutott pártunk osztályrészéül. Erőre van szükség ahhoz, hogy kibírjuk ezt a terhet. Szükség van rá, hogy az öntudatos munkáskáderek nőjenek és egyre nőjenek, a párt feladata, hogy kinevelje őket. Eddig a lakosság nagy tömegei nem vették ki derekasan részüket a szervezési és építési munkából. A Központi Bizottság az összes rétegek egyesítésének feladatával a leggazdagabb, a legkimeríthetetlenebb forráshoz, a munkásnőkhöz fordult — mely forrást eddig kevéssé használták fel. A kommunista társadalomban a nőknek mindenféle munkába be kell kapcsolódniok. A forradalom diadalának pillanatában egyfelől és minden ország imperialistái részéről fenyegető veszély pillanatában másfelől, abban a pillanatban, amikor a veszély erős és nagy, felmerül soraink minél szorosabb tömörítésének és megszervezésének kérdése. Itt díszhelyet kell elfoglalnia a munkásasszonynak, a parasztasszonynak és meggyőződésünk,

hogy a munkásnők a drága Szovjethatalom megvédésére sietnek, amelyet mindaddig tartani kell, míg a forradalom átfogja az egész világot. Nem kételkedünk ebben és a Szovjethatalmat kétségkívül fenntartjuk.

Átvéve J. M. Szverdlov felszólalásainak jegyzőkönyvi feljegyzéseiből. a „J. M. Szverdlov" gyüjteményből, 113—114. old., Áll. kiad.

AZ ÖKVB NOVEMBER 13-I ÜLÉSÉN EGYHANGÚLAG ELFOGADOTT RENDELETE A BRESZTLITOVSZKI BÉKE ÉRVÉNYTELENÍTÉSÉRŐL

Az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság

Világ proletárjai egyesüljetek!

OROSZORSZÁG MINDEN NÉPÉNEK, VALAMENNYI MEGSZÁLLT TERÜLET ÉS FÖLD LAKOSSÁGÁNAK

Az Összoroszországi KVB ünnepélyesen kijelenti, hogy a Németországgal kötött békefeltételek, amelyeket Bresztben, 1918 március 3-án írtak alá, elvesztették erejüket és jelentőségüket. A bresztlitovszki szerződés (ugyanúgy a kiegészítő megegyezés is, amelyet Berlinben, augusztus 27-én írtak alá és amelyet az ÖKVB 1918 szeptember 16-án ratifikált) egészében és minden pontjában megszűnt.

A bresztlitovszki szerződésben felvett összes kötelezettségek, amelyek hadisarc fizetésére, illetve területekről és körzetekről való lemondásra vonatkoznak, érvénytelenek.

II. Vilmos kormányának utolsó cselekedete, amely kormány ezt az erőszakos békét az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság meggyengítése és fokozatos megfojtása céljából csikarta ki és amelynek még az volt a célja, hogy a Köztársaságot körülvevő népek kizsákmányolását semmiben se korlátozza, e

kormánynak utolsó tette az volt, hogy Berlinből kiutasította a szovjet követet azon tevékenységéért, mely a németországi burzsoá császári rendszer megdöntésére irányult. A fellázadt németországi munkások és katonák első cselekedete, akik megdöntötték a császári rendszert, a Szovjet Köztársaság követségének visszahívása volt.

A breszti béke, amely az erőszak és rablás békéje, ilyképpen a német és orosz proletárforradalmárok együttes csapásai alatt omlott össze.

Oroszország, Lettország, Esztország, Lengyelország, Litvánia, Ukrajna, Finnország, Krim és a Kaukázus dolgozó tömegei, amelyeket a német forradalom szabadított fel a német katonai körök diktálta rablószerződés nyomása alól, jelenleg maguk dönthetnek saját sorsuk felől. Az imperialista béke helyére szocialista békének kell jönnie — olyan békének, amelyet Oroszország, Németország és Ausztria-Magyarország imperialisták elnyomása alól felszabadult népeinek dolgozó tömegei kötnek egymással. Az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság Németország és a volt Ausztria-Magyarország testvéri népeinek Munkás- és Katonaküldött Tanácsai felé azt javasolja, hogy azonnal kezdjék meg azon kérdések rendezését, amelyek a breszti szerződés megsemmisítésével kapcsolatosak. A népek igazi békéjének alapját csak azok az elvek képezhetik, amelyek megfelelnek a minden ország és minden nemzet dolgozói közötti testvéri viszonynak és amelyeket az Októberi Forradalom hirdetett ki, amelyeket az orosz delegáció Bresztben védelmezett. Oroszország valamennyi megszállt területét meg fogjuk tisztítani. Az önrendelkezési jogot teljes mértékben el kell ismerni minden nép dolgozói számára. A háború okozta valamennyi veszteség a háború igazi bűnöseit — a burzsoá-osztályokat terheli.

Németország és Ausztria forradalmi katonái, akik

a megszállt területeken jelenleg Katonaküldött-Tanácsokat alakítottak, kapcsolatba léptek a helyi Munkás és Paraszt Szovjetekkel, s a dolgozók segítői és szövetségesei lesznek a feladatok megvalósításában. Oroszország parasztjaival és munkásaival testvéri szövetségben teszik jóvá azokat a sebeket, amelyeket a megszállt területek lakosságának az ellenforradalom érdekeit óvó német és osztrák tábornokok okoztak.

Az a viszony, amelyeket ezeken az alapokon Oroszország, Németország és Ausztria-Magyarország népei között kiépítenek, nemcsak békés viszony lesz. Ez valamennyi nemzet dolgozó tömegeinek szövetsége lesz harcukban, amelyet a szocialista rendszer megteremtéséért és megszilárdításáért folytatnak, a militarizmus, imperializmus és a gazdasági rabság rendszerének romjain.

Oroszország dolgozó tömegei a szovjet kormányon keresztül ezt a szövetséget javasolják Németország és Ausztria-Magyarország népeinek.

Oroszország dolgozó tömegei remélik, hogy Oroszország, Lengyelország, Finnország, Ukrajna, Lettország, a Baltikum, Krim, a Kaukázus, Németország és Ausztria-Magyarország felszabadult népeinek e hatalmas szövetségéhez csatlakoznak az összes többi országok népei, amelyek még nem rázták le az imperialisták igáját. A népek e szövetsége a perc bekövetkeztéig szembe fog szállni minden olyan kísérlettel, amely arra irányul, hogy a népekre a külföldi burzsoázia kapitalista elnyomását kényszerítse.

Oroszország népei, amelyeket a német imperializmus igája alól a német forradalom szabadított fel, még kevésbbé egyeznek bele abba, hogy az angol-amerikai vagy japán imperializmus leigázza őket. A Szovjet Köztársaság kormánya minden hatalomnak, amely háborút folytat vele, békés megegyezést ajánlott.

Addig a percig, amíg e hatalmak dolgozó tömegei kormányaikat arra kényszerítik, hogy elfogadják a békét Oroszország munkásaival, parasztjaival és katonáival — a Köztársaság kormánya, amely jelenleg egész Közép- és Kelet-Európa forradalmi erőire támaszkodik, ellenszegül minden olyan kísérletnek, amely Oroszországot ismét a külföldi és belföldi tőke rabságának igájába akarja visszadönteni.

Az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság a német imperializmus igája alól felszabadult valamennyi terület lakosságát üdvözli s e területek dolgozó tömegeit testvéri szövetségre hívja Oroszország munkásaival és parasztjaival és teljes, mindvégig kitartó támogatást ígér abban a harcukban, amelyet a munkások és parasztok szocialista hatalmának földjeiken való felállításáért folytatnak.

A bresztlitovszki erőszakos béke semmis.

Éljen az igazi béke — minden ország és nemzet dolgozóinak békés szövetsége.

J. Szverdlov
az ÖKVB elnöke.

Uljanov-Lenin
a Népbiztosok Tanácsának elnöke

V. Avanyeszov
az ÖKVB titkára

AZ OK(b)P KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK KÖRLEVELE A KOMMUNISTA IFJÚSÁGI SZÖVETSÉG MEGSZERVEZÉSÉRŐL[12]

1918 november.

Az Oroszországi Kommunista Ifjúsági Szövetség Központi Bizottsága kéri az OK(b)P Központi Bizottságát, hogy a párt helyi szervezeteinek küldjön szét körlevelet körülbelül a következő tartalommal:

A munkás- és parasztifjúság szövetségeinek építése, amely 1917 márciusában kezdődött és széles fejlődésnek indult az Októberi Forradalom után, most szervezeti formákat öltött. A munkás- és parasztifjúság szövetségeinek nemrégiben tartott Összoroszországi Kongresszusa elrendelte, hogy Oroszország dolgozó fiatalságának összes szervezeteit egységes OROSZORSZÁGI KOMMUNISTA IFJÚSÁGI SZÖVETSÉGBE kell egyesíteni és új programot dolgozott ki, amelynek alapvető tételei a következők:

Az Oroszországi Kommunista Ifjúsági Szövetség együtt halad az OK(b)P-tal a kommunizmusért folytatott harcában, terjeszti a kommunizmus eszméit Oroszország munkás- és parasztifjúsága körében, az ifjúságot a szocialista forradalom zászlaja alatt tevékeny politikai harcba vonja be, védelmezi jogi és gazdasági érdekeit. A szövetség, amely a párttal összhangban dolgozik, *önálló* szervezet, ami teljes mértékben megfelel pártunk VI. Kongresszusa határozatának. A szövet-

ség, amely feladataira és taktikájára nézve kommunista, egyesíti a dolgozó ifjúság nagy tömegeit, az ifjúságból a kommunizmus harcosainak öntudatos seregét képezi ki.

Még pártunk VI. Kongresszusa számításba vette, hogy milyen nagy befolyást gyakorol az ifjúság és annak szervezetei. Az ifjúság hű segítő a jelenben és reményünk a jövőben. Ezért a helyi pártszervezeteknek, a nélkül, hogy megsértenék az ifjúság önállóságának elvét, minden módon támogatniok kell az Oroszországi Kommunista Ifjúsági Szövetség helyi szervezeteit. Ott pedig, ahol ezek nincsenek meg, elő kell segíteni létrehozásukat, az ifjúságot támogatni kell előadói és agitátor-erőkkel, támogatni kell a munkájában felmerülő technikai akadályok leküzdésében (helyiségek rendelkezésrebocsátásában, klubok berendezésében stb.), s a népművelés helyi osztályain keresztül támogatni kell az ifjúsági szövetségek költségvetésének végrehajtását. A pártbizottságoknak mindenkor jól kell ismerniök az ifjúsági szervezetek munkáját. *Minden párttagnak, aki az Oroszországi Kommunista Ifjúsági Szövetség által meghatározott korhatárt még nem lépte túl, ajánljuk, hogy lépjen be soraiba és tevékenyen vegyen részt munkájában.*

Az Oroszországi Kommunista Ifjúsági Szövetség iskola, ahol az új, öntudatos kommunistákat képezik. A pártszervezeteknek minden erőfeszítést meg kell tenniök, hogy az ifjúsági szövetség széleskörű és sikeres tevékenységet fejthessen ki.

Az OK(b)P Központi Bizottsága

A Marx—Engels—Lenin Intézet levéltárában őrzött anyagok után.

LEVÉL N. K. KRUPSZKÁJÁHOZ, AZ IFJÚSÁGI SZÖVETSÉG ÁLTAL SZERVEZETT ISKOLA ANYAGI TÁMOGATÁSÁRÓL[13]

1918 november 7.

Kedves Nagyezsda Konsztantyinovna!

Rendkívül célszerű volna szerintem a Népművelési Népbiztosság hatáskörébe vonni az ifjúsági szövetség által szervezett iskolát; feltétlenül szükséges észszerü módon segítséget nyujtani nekik. Amennyiben teljesen lehetetlennek tartaná, hogy a Népbiztosságon keresztül valósítsák meg a kapcsolatot a szövetséggel és az iskolával, úgy a párt Központi Bizottságának, a KVB-nak kell magára vállalnia ezt. Ön nélkül semmit sem teszünk.

Kommunista üdvözlettel:

J. Szverdlov

A Marx—Engels—Lenin Intézet levéltárában őrzött eredeti levél nyomán.

KÖRLEVÉL A MUNKÁSNŐK KÖZÖTTI PROPAGANDÁT ÉS AGITÁCIÓT IRÁNYÍTÓ BIZOTTSÁGOK SZERVEZÉSÉRŐL[11]

1918 november.

Abból a célból, hogy pártunk soraiba bevonjuk a munkásnők és a szegényparasztasszonyok széles rétegeit, akik egész sor körülmény következtében kivülmaradtak a párt- és a társadalmi életen, az OK(b)P Központi Bizottsága létrehozta a Munkásnők I. Összoroszországi Kongresszusát, mely a nők közötti pártmunkánk megszervezését megjelölő egész sor határozatot hozott. Az OK(b)P Központi Bizottsága, amely teljes mértékben felismeri e munka szükségességét, minden pártbizottságnak, (városi, kerületi, kormányzósági, községi stb.) azt ajánlja, hogy a munkásnők közötti propagandára és agitációra különleges bizottságokat válasszanak, amelyek a pártbizottság segítsége és irányítása mellett működve, pártmunkát végeznek a nők között, ellátják őket a megfelelő irodalommal, pártsejteket létesítenek a túlnyomórészt nőket foglalkoztató gyárakban, a legtevékenyebb és legöntudatosabb elemeket bevonják a szovjet intézményekben folyó munkára stb. E bizottságoknak a nők közötti propaganda és agitáció terén együtt kell működniök az OK(b)P Központi Bizottsága mellett létesített Központi Bizottsággal, amely a legrövidebb időn belül részletes útmutatást dolgoz ki valamennyi helyi bizottság részére. Fel-

világositásért forduljanak az OK(b)P mellett működő, a munkásnők közötti propagandára és agitációra létesitett Bizottsághoz (Mohovaja 7. szám, 3., 12—6-ig, ünnepnapon 12—3-ig).

J. M. Szverdlov jegyzetfüzetéből. A Marx—Engels—Lenin Intézet levéltárában őrzött kézirat nyomán.

J. M. SZVERDLOV BESZÁMOLÓJA A PÁRTMUNKÁRÓL A SZAKSZERVEZETEK II. ÖSSZOROSZORSZÁGI KONGRESSZUSÁNAK KOMMUNISTA FRAKCIÓJÁBAN[15]

1919 január 16—25.

Pártunkban jelenleg a legidőszerűbb és legégetőbb kérdés a párttagok közötti szervezettség és fegyelem kérdése. A vidéken igen gyakori, hogy pártmunkások, akik különböző párt-, szovjet- és munkásszervezetekben dolgoznak, nem tárgyalnak egymással és így nem ritkán közöttük, időnként pedig egész szervezetek között félreértések keletkeznek, melyek összeütközéseket és ellenségeskedést vonnak maguk után.

Előfordul ez a szakszervezeti mozgalmon belül is, amikor az egyes szakszervezetek képviselői, vagy éppen tanácsai, jóllehet pártunk tagjai, nem folytatnak megbeszélést a helyi pártközpontokkal és saját önálló vonalukat folytatják, figyelmen kívül hagyva a helyi pártbizottságok egyik vagy másik határozatát. Ennek eredményeként a vezető pártkörökben helytelen elképzelés alakul azokról az elvtársainkról, akik a szakszervezeti mozgalom területén dolgoznak és ez elképzelés szerint azok közel állanak a szabotőrökhöz vagy ellenforradalmárokhoz. Így például Asztrahányban annak következtében, hogy a szakszervezeti funkcionáriusok elidegenedtek a helyi pártmunkától és a pártközpontok a szakszervezeti munkára kevés figyelmet fordítottak, összeütközés keletkezett. És ezt csupán akkor lehet

felszámolni, ha egyik a másikat nem ellenforradalmisággal és szabotázzsal fogja vádolni, hanem ha kölcsönös bizalom és szoros kapcsolat létesül az egyik vagy másik területen dolgozó párttagok között. Az utóbbi időben elég sok hasonló példát lehet találni és ez pártunk vezetőszerve elé az ilyen villongások leghelyesebb és legfájdalommentesebb megoldásának kérdését állítja.

Minden párttagra, bármilyen területen dolgozzék is, kötelező a legszigorúbb pártfegyelem elismerése, a pártmunkában való részvétel és a kötelező kapcsolat a pártszervezettel. Csupán ilyen helyzetben kerülhetők el az utóbbi időben létrejött félreértések és nézeteltérések.

1917 októbere után, amikor a párt legjobbjait állami munkára irányítottuk a szovjet intézményekbe, a pártban nagy hiány mutatkozott pártmunkásokban. Ezzel egyidejűleg a szovjet apparátus fokozatosan olyan emberekkel egészült ki, akik idegenek tőlünk, akik fölött felügyeletet és ellenőrzést kellett gyakorolni, ezt pedig csak a párt erőivel, a pártmunkások befolyásával lehetett megvalósítani. Ebből szükségszerűen két feladat következett: 1. Erősíteni a pártmunkát és a pártmunkások egy részét visszahívni a szovjet munkától a pártmunkára. 2. Az egész szovjet munkát alárendelni a pártközpontok határozatainak. Elismertük, hogy csak erős pártszervezet, kemény fegyelem mellett szilárdítható meg a munka a többi területeken.

A szakszervezeti mozgalommal kapcsolatban azt mondhatjuk, hogy minden kommunista szakszervezeti tag mindenekelőtt és főképpen pártunk tagja, és mint ilyen, nem feledkezhet meg a pártmunkáról. Állandóan szem előtt kell tartania, hogy párttagsága nem korlátozódik csupán tagdíjfizetésre és a párt szabályzata szerint köteles résztvenni valamelyik pártszervezet munkájában. Ha ezt felismerik és tényleg meg is való-

sítják, akkor ki fogjuk kerülni azokat a nézeteltéréseket, amelyek újra és újra arra kényszerítenek bennünket, hogy ellenőrizzük a párt szervezetének és fegyelmének kérdését.

A szakszervezeti pártmunkások részére a leghelyesebb az volna, ha elismernék az alábbi tételeket, amelyek reájuk is, a helyi pártközpontokra is egyaránt kötelezők: 1. A Szakszervezetek Összoroszországi Központi Tanácsától kiinduló valamennyi határozatnak és utasításnak kötelezőnek kell lennie a vidéken és azokat a helyi pártszervezeteknek nem kell vitatniok, miután a Szakszervezetek Összoroszországi Központi Tanácsa, amely $^{9}/_{10}$-részt kommunistákból áll, pártunk Központi Bizottságának vezetése alatt dolgozik. 2. A szakszervezetek és helyi pártszervezeti központok közötti egészséges viszony létrehozására *kölcsönös képviseletet* kell megteremteni, úgy, hogy a helyi pártbizottság tagja kötelezően bekapcsolódjék és tevékeny részt vegyen a helyi szakszervezeti munkában. Másfelől a Szakszervezetek Helyi Tanácsa kommunista frakciójának is legyen megbizottja a pártközpontban. 3. A párt erőiben fennálló hiány a pártmunkások pontos elosztását követeli meg az egyes munkaterületek között és *az elosztást a helyi pártszervezetnek kell végrehajtania*. Ez nem jelenti azt, hogy valahányszor egy szakszervezeti pártmunkást az egyik szakszervezetből a másikba áthelyeznek, mindíg meg kell kérdezni a pártközpontot. A pártközpont részére azonban megmarad a vétójog. 4. Most azonnal meg kell kezdeni *a középkáderek legszélesebb bevonását a felelős munkába*. Ezt elmondhatjuk mind a pártszervezetekkel, mind a szakszervezetekkel kapcsolatban. A régi, szakszervezeti pártmunkásokat e másfél év hihetetlenül nehéz munkájának súlya alól okvetlenül le kell váltani. A pártmunkások felső vezető rétege mindössze néhányszáz emberből

áll és ez kétségkívül kevés. Egyidejűleg a központban dolgozók elszakadnak a tömegektől, elveszítik finom érzéküket és annyira eltompulnak, hogy fennáll az a veszély, hogy ilyen helyzetben elveszítjük a régi pártmunkásokat a nélkül, hogy lenne kivel helyettesítenünk őket.

Ahhoz, hogy a középkádereket bevonjuk a munkába és a régi pártmunkásoknak pihenőt adjunk, hogy újra összekapcsoljuk őket a tömegekkel, a központban dolgozókat időről-időre vidékre kell küldeni, onnan pedig újakat kell bevonni, még az ifjú pártmunkásokat is, a központban folyó felelősségteljesebb munkára. Ezért a Szakszervezetek Összoroszországi Központi Tanácsa előtt az a feladat áll, hogy gyakorlati határozatokat dolgozzon ki, ilyen alulról felfelé és fordítva történő áthelyezésre. A pártmunkások ilyen cseréje megakadályozza elszakadásukat a tömegektől, ami a központban dolgozóknál akaratlanul kialakul és megszünteti a vidéken fennálló lehetetlen körülményeket, azt a lokálpatriotizmust, amely jelenleg vidéken előfordul, ahol a helyi feladatokat sok esetben az általános állami feladatok felett álló feladatoknak akarják tekinteni.

Ha az utóbbi időben széltében kezdtük alkalmazni ezt az áthelyezést pártvonalon, úgy ezt kell tenni a szakszervezetekben is. A munkások tízezreit kell megismertetni a gazdaság, az ország közigazgatási apparátusának irányításával. Kevés, ha a szakszervezeti pártmunkás csak pártunk tagja : a pártot támogatnia kell gyakorlatával, tapasztalatával, mert csak pártunk megszilárdításán keresztül és azon keresztül, hogy zászlaja alatt mozgósítjuk a proletariátus legjobb erőit, vezet az út a proletárállam megszilárdításához.

A fegyelemről

A központi párt- és szovjethatalom határozatai kötelezőek a helyi szervezetekre. Amennyiben ezek a határozatok nem helyesek, a párt szervezeti rendjén belül megváltoztathatók, kijavíthatók, felcserélhetők. Amíg azonban ez nem történt meg, amíg ezek a határozatok érvényben vannak, teljesíteni kell ezeket — másként semmiféle állami munka nem lehetséges.

Ezt az alapigazságot egyes helyi szervezetek elfelejtik. A központ elhatároz valamit, ők pedig saját helyi politikájukat folytatják. Így történik gyakran az élelmezés, a pénzügyek, a szállítás területén. Így történik néha a politika területén is . . .

Ez teljesen tűrhetetlen jelenség. A párt és a hatalom központi szerveinek határozatai kötelezőek a helyi szervezetekre. E határozatok nemteljesítése a párt- és szovjetfegyelem felháborító megsértése. A párt határozatait megszegő szervezetek ellen határozott intézkedéseket kell foganatosítani, egészen az ilyen szervezetek feloszlatásáig.

Právda 19. sz. 1919 január 28.

J. M. SZVERDLOV FELSZÓLALÁSA A MUNKÁS-PARASZT BELORUSSZ SZOVJET KÖZTÁRSASÁG MUNKÁS-, PARASZT- ÉS VÖRÖSKATONAKÜLDÖTTEK SZOVJETJEINEK I. KONGRESSZUSÁN

1919 február 2.

J. M. Szverdlov, miután rövid beszédet tartott, nyilvánosságra hozza az ÖKVB két nappal előbb hozott határozatát.

Az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság Elnökségének határozata

Az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság elnöksége üdvözli Belorusszia dolgozó tömegeit, melyeknek az imperialista hódítók fegyveres erői alól történő felszabadítása már csaknem befejeződött.

Az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság elnöksége minden ország dolgozó tömegeinek teljes és tényleges önrendelkezésének elvéből kiindulva, elismeri a Belorussz Szovjet Szocialista Köztársaság függetlenségét.

Az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság Elnöksége ismételten hangsúlyozza, hogy Belorussziára, akárcsak a többi, ugyanilyen helyzetben lévő más országra, a régi cári birodalomhoz való tartozása nem jelentett kapcsolatot az anyaországgal. Az Elnökség szilárd meggyőződésének ad kifejezést, hogy csak most, annak talaján, hogy elismertük az önrendelkezés teljes szabadságát és a hatalom a munkásosztály kezébe

ment át, csak most jön létre minden nemzet dolgozóinak önkéntes és megbonthatatlan szövetsége, azoké a nemzeteké, amelyek az egykori orosz birodalom területét benépesítik...

Az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság Elnöksége kinyilvánítja az OSzFSzK készségét, hogy mindennemű segítséget és támogatást megad Belorusszia dolgozó tömegeinek a kizsákmányolás és elnyomás uralma elleni harcban, szabadságuk és függetlenségük védelmében a külföldi hódítások kísérleteivel szemben.

J. M. Szverdlov
az ÖKVB elnöke

Megjelent „Az ÖKVB Hírei"-ben, 1919 II. 5.
Az „Izvesztyija" 1938 XII. 31-i számában megjelent szöveg nyomán.

AZ OK(b)P KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK LEVELE AZ OROSZORSZÁGI KOMMUNISTA PÁRT PÁRTBIZOTTSÁGAIHOZ, PÁRTSZERVEZETEIHEZ, A PÁRT MINDEN TAGJÁHOZ

Kedves Elvtársak!

Pártunkra, a forradalmi proletariátus pártjára dicsőséges, de szerfelett súlyos munka hárul. A februári forradalom óta a munkásosztály első soraiban haladtunk, az elnyomás és kizsákmányolás alóli teljes felszabadításáért, a kapitalisták uralmának megsemmisítéséért, a kommunista társadalom megteremtéséért vívott harcban.

Pártunk — mint a munkásosztály élcsapata — megmutatta a munkásosztálynak a győzelemhez vezető utat. Pártunk felhívását a fegyveres felkelésre, az imperialista rablók hódító politikája ellen, a kizsákmányolók és a velük egy húron pendülő megalkuvók — a mensevikek és eszerek, a Csernov-ok és Cereteli-k, az Avkszentyev-ek és Dan-ok, a Kerenszkij-ek és Liber-ek — hatalmának megdöntésére a munkások és parasztok milliói, tízmilliói követték.

A mult év októberében a munkások és parasztok kezükbe vették a hatalmat, megteremtették saját munkás-paraszt kormányukat. A hatalom kivívásával a munkások és parasztok teljes lehetőséget nyertek, hogy felépítsék saját államukat. Feladatukul állították az eddig őket leigázó kapitalisták és földbirtokosok osztályának teljes elnyomását és a kommunizmus alapjain

felépített új társadalom megteremtését, olyan társadalomét, amely mentes mindenféle kizsákmányolástól, elnyomástól.

A hatalmat kivívó munkásosztályra a régi kapitalista társadalom örökségként teljesen szétrombolt gazdasággal rendelkező országot hagyott hátra. A rabló kapitalisták és földesurak évről-évre mindent kifacsartak a nemzetgazdaságból. A háború évei az országot teljes zűrzavarba döntötték.

A hatalmat kezébe vevő munkásosztálynak be kellett gyógyítania azokat a sebeket, amelyeket a burzsoá osztályok rabló garázdálkodása okozott. A munkásosztály teljes energiával, teljes alkotóerővel fogott hozzá az új társadalom felépítéséhez, a végletekig szétrombolt gazdaság helyreállításához. A munkásosztálynak ezen alkotó munkával egyidejűleg az egész év folyamán el kellett nyomnia mind saját, mind a külföldi kapitalisták olyan kísérleteit, melyek arra törekedtek, hogy a munkásokat és parasztokat ismét a burzsoá uralom rabigájába döntsék.

A munkásosztálynak, a kegyetlen polgárháború körülményei között, sok erőt, sok munkát kell befektetnie a zűrzavar felszámolásába.

A munkásosztály, harcának kezdete óta felismerte, hogy nem áll egyedül, hogy minden ország munkásai szövetségesei a dolgozó tömegek uralma megteremtésének nagy ügyében. Csupán a nemzetközi munkásosztály élcsapatának tekintette magát. Példát mutatott, a nagy dolgozó tömegek megszervezésének új formáját adta más országokban élő munkástestvéreinek. Oroszország munkásosztálya hősies harcával, magasztos lelkesedésével, a kommunista társadalom létrehozásáért kifejtett alkotó munkájával harcra ösztönözte minden ország munkásait. A kommunista forradalom zászlaja, melyet felemelt, minden ország felszabadulásért harcoló mun-

kástömegeinek fénylő fáklyájává, vezércsillagává vált.

És más országok munkásai már követték példánkat. Bulgária és Magyarország, Ausztria és Németország dolgozó tömegei már magasra emelték a kommunista forradalom győzelmes zászlaját. Őket követve veszik át a harci zászlót Franciaország és Olaszország, Anglia és Amerika munkásai. A munkásosztály uralma elterjed az egész világon.

Börtönökkel és fegyházakkal, akasztófával és kivégzésekkel kísérlik meg a különböző országok kapitalistái megállítani a munkásosztálynak a felszabadulásért vívott harcát. Erőfeszítéseik azonban hiábavalók: a munkásmozgalom növekszik és szélesedik és közel az évszázados elnyomók feletti diadal órája. Nincs olyan erő, amely képes lenne a győzelem felé törő munkásosztályt megállítani.

Az oroszországi forradalom nagy nemzetközi jelentőségét helyesen értékelték valamennyi ország rabló kizsákmányolói. Minden szándékukat, minden törekvésüket a Szovjet Szocialista Köztársaság megsemmisítésére, szétrombolására irányították, mert ez a Köztársaság a dolgozó tömegek uralma megszervezésének példája, formája az egész világon.

Megvesztegetéssel és félrevezetéssel, hazugsággal és rágalommal, erőszakkal és elnyomással kényszerítik a munkások és parasztok még öntudatlan, még tanulatlan rétegeit arra, hogy háborút folytassanak Oroszország dolgozó tömegei ellen. Valamennyi ország rabló kapitalistái szoros szövetségben állanak Oroszország kapitalistáival és földesuraival, kulákjaival, fehérgárdista elemeivel és Oroszországban egyik felkelést a másik után szervezik. A Szovjet Köztársaságot bérencek és félrevezetett tömegek bandái veszik körül. Egy év óta fenyegetik Szovjetoroszország létét. Minden erejüket a Szovjethatalom megsemmisítésére vetik latba.

És Oroszország munkásosztálya arra kényszerült, hogy felkészüljön az elnyomók minden oldalról rátörő bandájának visszaverésére. A munkásoknak és parasztoknak, akik zászlajukra az „általános béke a népek között" jelszavát írták és azt, hogy minden népnek joga van saját életét saját, szabad elhatározása szerint berendezni — a munkásoknak és parasztoknak, a régi hadsereg feloszlatása után át kellett térniök az új, Munkás-Paraszt Vörös Hadsereg megteremtésére. Az önvédelem céljából, abból a célból, hogy megtartsák kezükben a hatalmat, hogy a szocialista forradalmat orosz forradalomból nemzetközi forradalommá változtassák — a Szovjet Köztársaság munkásai és parasztjai az egész országot egyetlen harci táborrá nyilvánították.

A munkások és parasztok helyesen ismerik fel, hogyha a burzsoázia kezébe visszakerül a hatalom, az tíz- és százezrek pusztulását jelenti, mert a burzsoázia győzelme esetén a munkások és parasztok vérfürdővel fizetik meg ideiglenes uralmukat. A fehérgárdisták halálos hurkot fonnak, vasszorítóba fogják a munkásokat és parasztokat, ha győznek. A földet visszaadják a földesuraknak, a gyárakat a kapitalistáknak, elveszik és a régi erőszakos gazdáknak adják át a házakat és üzleteket, amelyek már a dolgozó tömegek tulajdonává lettek.

A munkások és parasztok kimondták, hogy a szocialista haza veszélyben van. Úgy határoztak, hogy az egész országot katonai táborrá változtatják. A rablók gyűrűje által körülvéve, minden erejüket munkás-paraszt államuk védelmének szentelik. Minden erejüket, utolsó csepp vérüket, életüket adják Szovjethatalmuk megvédésére, megszilárdítására.

A munkások és parasztok feloszlatták a régi hadsereget. Arra kényszerültek, hogy új hadsereget teremt-

senek. Sok erőt és munkát fordítottak erre. Az erőfeszítések nem voltak hiábavalók. Néhány hónap alatt erős, soktízezres Vörös Hadsereget szerveztek. A Vörös Hadsereg napról-napra növekedik és erősödik. Új erők ömlenek bele. Fejlődik az öntudat és a fegyelem. Sorai szervezetté, tömörré válnak. Szívósan visszaveri az imperialista bandák támadását. Kinevelődik az új vörös parancsnokikar. A munkások és parasztok saját soraik közül emelik ki munkás-paraszt hadseregük vörös parancsnokait.

Nagy a dolgozó tömegek ereje, nagy a kitartásuk a Szovjetállamuk megvédéséért vívott harcban. A hőstettekre, hősiességre vágyó szomj hatja át a nagy tömegeket és szívósságukon megtörnek az ellenség csapásai. Törekvés a győzelemre — ez hatja át a Vörös Hadsereget. Napról-napra öntudatosabbakká válnak a dolgozók nagy tömegei. És mennél öntudatosabbakká válnak, annál szívósabb a harcuk, annál erősebb a kitartásuk. A Szovjethatalom fennállásának minden napja fokozza hatalmát és erejét. Napról-napra erősödik a Vörös Hadsereg, szaporodnak sorai, erősödik harcképessége — győzelmes hadsereggé válik.

Az imperialistáknál, az ellenfél táborában fordítva áll a dolog. Erőik napról-napra gyengülnek. A háborúba csalással bevont népi tömegek egyre tömegesebben, egyre jobban ismerik fel a háborúnak érdekeikkel szembenálló rabló, idegen céljait. Mennél inkább ismerkednek meg és kerülnek kapcsolatba a munkás-paraszt állammal, a Szovjetoroszországgal, annál gyorsabban szétfoszlik a hazugság köde, amellyel a kapitalisták elhomályosították e tömegek öntudatát. Mennél közelebb kerülnek Szovjetoroszországhoz, annál nagyobb rétegeket fog el az a törekvés, hogy sajátmaguk országában is harcoljanak a dolgozó nép uralmáért. A munkások egyre nagyobb és nagyobb tömegei sodródnak

bele az elnyomóik, kizsákmányolóik elleni forradalmi harcba. Minden országban növekedik és fejlődik a munkásosztály forradalmi harca. Mennél erősebben fejlődik a forradalmi harc, annál gyengébbé és gyengébbé válik a burzsoázia, annál közelebb van a munkásosztály győzelme a burzsoázia fölött. A munkásosztály erői napról-napra növekednek, és napról-napra gyengülnek a Szovjetoroszországra támadó rablók és leigázók erői.

Az idő a dolgozó tömegek, az általuk létrehozott munkás-paraszthatalom mellett van.

És nincs olyan erő, amely feltartóztathatja a felszabadulásáért harcoló munkásosztály diadalmenetét.

Oroszország munkásai és parasztjai a munkásosztálynak az egész világon aratott teljes győzelmébe vetett hitből merítenek új és új erőket a Szovjethatalom megvédéséért és megszilárdításáért folytatott hősies harcukhoz.

Mennél tovább jutunk, annál jobban és jobban erősödik a munkásosztály uralma, annál inkább szilárdul a Szovjethatalom és terjed el mind nagyobb és nagyobb területen. A német imperializmus veresége, a munkásosztály forradalma Németországban szovjet hatalom létrehozásához vezetett már Észtországban és Litvániában, Belorussziában és Lettországban és egyre jobban terjed Ukrajnában. A vezető helyekre a munkástömegek mindenütt kommunistákat emelnek s egyedül csak rájuk bízták hatalmuk megszilárdításának ügyét, az új társadalom felépítését.

A dolgozó tömegek súlyos feladatot bíztak az Oroszországi Kommunista Pártra. Csak minden erőnk megfeszítésével, a legerőteljesebb munkával, a legösszekovácsoltabban felépített szervezettel, szilárd fegyelem mellett, a párt előtt álló valamennyi feladat

világos megértése esetében teljesíthetjük azt a nagy munkát, amelyet az egész munkásosztály bízott pártunkra.

A Központi Bizottság egyik körlevelében rámutatott, hogy erős, összekovácsolt pártszervezetek nélkül, amelyeket egységes akarat, egységes törekvés hat át, nem birkózhatunk meg a nehézségekkel, melyek kommunista építésünk útján előttünk állanak. A Központi Bizottság rámutatott, hogy munkánk súlypontját bizonyos mértékig át kell vinni a pártszervezetekre és minden egyes párttagnak, függetlenül a szovjetapparátusban végzett munkától, közvetlenül tevékeny részt kell venni a pártmunkában . . .

Most ismét emlékeztetni kell a párt minden tagját e kötelezettségére. A pártszervezet az alapja a szovjet intézmények, valamint a szakszervezetek és egyéb szervezetek tevékenységének. A fő, a vezető erőt minden intézmény és szervezet számára a párt jelenti. Ezért a pártszervezetek munkájának kellő színvonalra emelése minden egyes párttag legfőbb kötelessége. Nem tagja a pártnak az, aki nem végzi el pártmunkáját.

Nehéz, sokoldalú feladatokat kell megoldania pártunknak. E feladatokkal csupán akkor birkózhatunk meg, ha a párttagok legszélesebb körét vonjuk be az alkotómunkában való közvetlen részvételre. Eddig még csupán jelentéktelen réteget vontunk be e munkába. Csak az egyszerű párttagok tömeges bevonása teszi lehetővé az új pártmunkás káderek kiemelését. Az Októberi Forradalom óta eltelt idő alatt sok pártmunkás dőlt ki. Sokan meghaltak a fegyveres harcban, a Vörös Hadsereg soraiban, sokan kidőltek, túlerőltették magukat az erejüket meghaladó munkában. Csupán az helyettesítheti a kidőlt pártmunkásokat, ha a párt tömegeinek soraiból friss erők ömlenek be, és ha a pártszervezetek minden erőfeszítésüket új erők kiemelésére fordítják.

Szélesebb pártrétegek közvetlen alkotó munkára történő bevonására kényszerít az a tény is, hogy magát a munkát közelebb kell hozni a munkások nagy tömegeihez. Azok az elvtársak, akiket különféle felelős tisztségekbe állítunk, néhány hónap mulva elveszítik eleven kapcsolatukat azzal a tömeggel, melyből kiemelték őket. Sok elvtársat a hosszú ideig végzett különleges munka megfoszt attól a képességtől, hogy megértse a közös feladatokat. Szűkíti politikai látókörüket, bürokráciát, helyi pszichológiát szül. Ez utóbbi jelenségekkel csupán úgy harcolhatunk, ha megszervezzük a pártmunkások eleven cserélgetését a központok és a távoli vidékek között. Valamennyi kormányzósági és városi pártbizottságnak a párt- és szovjet funkcionáriusok újraelosztásának kérdését kell maga elé tűzni, saját körzete keretei között.

Pártunk meghódította eszméivel a városi munkások nagy tömegeit, soraik közt eszmei befolyását többé-kevésbbé sikeresen megvalósította szervezetileg is. Más a helyzet a falun. Itt csupán a legutóbbi időben keletkeztek pártszervezetek. És most már elmondhatjuk, hogy párttagjainknak legalább fele nem a városra jut. E mellett valamennyire is régi, kipróbált pártmunkások a falun úgyszólván nincsenek. Ezeknek túlnyomó többsége a városban dolgozik.

A Központi Bizottság egyik körlevelében már rámutatott a falusi pártmunka óriási jelentőségére. Emlékeztetni kell arra, hogy állami életünk főkérdéseinek helyes megoldása szorosan összefügg a falusi szegénység és a falusi középréteg nagy tömegeinek hangulatával. A Vörös Hadsereg megalakítását, az élelmezés ügyét a falusi tömegek nagyfokú részvétele nélkül nem lehet megoldani.

Nagy eszmei befolyásra tettünk szert a parasztság tömegeinél. Kellő szervezeti szövetség nélkül azonban

ez a befolyás nem szilárd. El kell érni, hogy a legeldugottabb falucskában is megteremtsék a pártsejtet. Ha a párttagság fele jelenleg már a falura jut, akkor a $^{9}/_{10}$-részben városokban dolgozó pártmunkásokat is egyenletesebben kell elosztani a falu és a város között.

A kormányzósági és kerületi pártközpontokra hárul az a feladat, hogy a falusi munkára kiválasszák a párttagok csoportjait. A falusi szegényparasztság megszervezése, a középparasztok kiszakítása a kulák elemek befolyása alól, bevonásuk a szegényparasztság befolyása alá és a kulákok ellen vívott harcba, a szegényparasztság és a mögöttük haladó középparasztok bevonása az alkotómunkába — ezek a pártszervezetek feladatai.

Az előttünk álló március 10-i pártkongresszus előkészítése új lendületet ad a pártszervezeteknek. A kongresszus előkészítését a pártszervezetek megszilárdításával és azzal a széles szervezési munkával kell összekapcsolni, mely a pártmunkásokat a pártépítés ügyébe vonja be.

A Központi Bizottság biztos abban, hogy valamennyi pártszervezet helyesen mérlegeli a párt előtt álló feladatokat és teljes erővel fog e feladatok megvalósításához.

Az Oroszországi Kommunista Párt
Központi Bizottsága

Az eredeti levél után. J. M. Szverdlovnak a Marx—Engels—Lenin Intézet levéltárában őrzött jegyzetfüzete.

BESZÉDEK AZ UKRAJNAI KOMMUNISTA (bolsevik) PÁRT III. KONGRESSZUSÁN

A kongresszus első napja

1919 március 2.

ÜDVÖZLŐBESZÉD

Elvtársak, engedjék meg, hogy üdvözöljem önöket pártunk Központi Bizottsága nevében. Eszembejut, hogy néhány hónappal ezelőtt üdvözöltem azokat az ukrán elvtársakat, akik akkor illegalitásban dolgoztak és akik a párt II. Kongresszusára nálunk, Moszkvában gyűltek össze. Emlékszem, mennyire egyek voltunk abban a közös érzésben, közös kívánságban, hogy a lehető leggyorsabban következzék be az a perc, amikor Kongresszusunkat összehívhatjuk itt Ukrajnában, szabadon, legálisan, nyiltan, mint vezetőpárt, itt, valamint egész Oroszországban. Boldog vagyok, hogy itt üdvözölhetem önöket, elvtársak, szabad körülmények között. Üdvözlöm önöket elvtársak, a Központi Bizottság nevében. *(Zajos és tartós taps.)*

. . . Úgy vélem elvtársak, hogy azok a gondolatok, amelyeket pártunk Központi Bizottsága nevében az előző kongresszuson egész pártunk oszthatatlanságáról, teljességéről, egységéről mondottam, független attól, hogyan osztjuk fel országunkat, az egységes Oroszországot, független attól, hogy ilyen vagy olyan politikai, nemzetközi helyzetben az egykori Oroszországot különálló köztársaságokra: Litvániára, Lettországra, Belorussziára, Észtországra, Ukrajnára osztjuk fel. Akkor is, és most is teljes mértékben eltölt

bennünket az a felismerés, hogy mint párt, egységes Oroszországi Kommunista Párt maradunk, különböző elágazásokkal egyik vagy másik köztársaságban... *(Zajos taps)* ... mindazonáltal egységes párt, amely egységes pártkongresszusra ül össze és amely egységes Központi Bizottságot választ valamennyi kommunista szervezet számára. Nem kételkedem, hogy jelenlegi kongresszusunk teljes egyesülésünk ügyét szolgálja, ahogy ugyanezt az ügyet szolgálta az Ukrán Kommunista Párt II. Kongresszusa is. Nem kételkedem, hogy a munkának az a vonala, amelyet a Központi Bizottság nemcsak Oroszországban, de itt is, Ukrajnában, Litvániában, Belorussziában, Észtországban és Litvániában folytat, az a vonal, amelyet pártunk Központi Bizottsága az egyes helyeken lévő, megfelelő központi szervezeteken keresztül folytat, ez a vonal általános irányvonal valamennyiünk számára, akik itt jelen vagyunk, az önök számára, a vidékről jött pártmunkások számára. Nem kételkedem, hogy önök határozataikkal kihangsúlyozzák, hogy Oroszországi Kommunista Pártunk, amely hosszú évek során egységes taktikát kovácsolt ki, képes volt egysége, ereje, kívánságai, szervezetei és fegyelme által mindenhol és mindenütt uralkodni. Feltételezem, hogy jelen pillanatban pártunk — jobban mint bármikor — megszilárdítja azt az egységet, melyre oly nagy szükségünk volt mindig. Nem kételkedem, hogy önök határozataikkal kihangsúlyozzák a szoros kapcsolatot az Oroszországi Kommunista Párttal, kifejezésre juttatják teljes egyetértésüket azzal a vonallal, amelyet az egész párt egészében folytat és önök itt az általános pártvonallal teljes egyetértésben jelölik ki a további munkát. Engedjék meg, hogy eredményes munkát kívánjak önöknek ezen a kongresszuson.

Az UK(b)P Központi Bizottsága levéltárában őrzött gyorsírói jegyzet után.

J. M. SZVERDLOV FELSZÓLALÁSA AZ UK(b)P KÖZPONTI BIZOTTSÁGA BESZÁMOLÓJÁVAL KAPCSOLATOS VITÁBAN

A kongresszus esti ülése

1919 március 2.

Elvtársak! Az a vita, ami az Ukrán Kommunista Párt Központi Bizottsága beszámolója körül kifejlődött, ismételten azt bizonyítja számomra, mint az Oroszországi Kommunista Párt Központi Bizottsága képviselőjének számára, hogy itt, Ukrajnában a pártszervezetekben folyó munka ügye távolról sem áll valami előnyösen. És ahhoz, hogy a munkát valamennyire is helyes vágányokra vigyük, lehetséges, hogy sok olyan előkészítő munkát kell végrehajtani, melyekre jelenleg szemmelláthatóan nem vagyunk képesek. A beszámolókból és a hozzászólásokból, valamint a vitából teljesen nyilvánvaló, hogy itt annyira az emlékezetbe vésődtek, elvtársak, azok az elvi nézeteltérések, amelyek néhány hónappal ezelőtt az ukrán elvtársak körében még megvoltak, hogy most is, amikor ezek az elvi nézeteltérések jelentős mértékben, legnagyobb részükben, alapjukban már ki vannak irtva, még mindig hiányzik az egyetértés.

Tudom, hogy sok olyan pártmunkás van itt, akiket Ukrajnába abban az időszakban küldtek munkára, amikor e nézeteltéréseket már kiírtották, sok olyan pártmunkás van itt, akik egyáltalán nem vettek részt a pártnak sem az I., sem a II. Ukrajnai Kongresszusán

és akiknek a nézeteltérésekhez a legkisebb közük sincs. És meggyőződésem, hogy ők hiába akarják fenntartani jelenleg azt az elvi különbséget, amely az elvtársakat itt arra kényszerítette, hogy két táborra oszoljanak: jobboldaliakra és „baloldaliakra". Mi elég nyugodt magatartást tanúsítottunk ama nézeteltérések iránt, amelyek valamikor itt Ukrajnában megosztottak bennünket. Ha itt világosan és helyesen számot adtunk volna magunknak azokról a feladatokról, amelyek előttünk állanak, akkor kétségkívül nem mutatkozott volna az a szenvedélyesség, ha szabad ezt a kifejezést használni, amelyet itt oly sok elvtárs tanúsít.

Számomra úgy tűnik, hogy a párt Központi Bizottságának beszámolója után ténybeli kritikát kellett volna gyakorolni a beszámoló felett és egyidejűleg kijelölni azt az irányvonalat, melyhez ezen az új kongresszuson megválasztásra kerülő Központi Bizottságnak tartani kell magát. Íme, ez a főfeladata minden pártkongresszusnak.

A központi szerv beszámolójának megvitatásában itt sajnos ez nagyon kevéssé volt így. Számunkra, valamennyiünk számára, nem kétséges, hogy egész sor hiba, egész sor hiányosság, zűrzavar és kavarodás uralkodott szervezeteinkben, nemcsak itt, hanem Oroszországban is — ott, ahol a munka sokkal hosszabb időn keresztül folyt, ahol a munka sokkal nyugodtabb időszakban folyt, nem a vihar és elnyomás korszakában, nem a közvetlen forradalmi harc korszakában — azonban ott is a legkülönfélébb hibák óriási tömege mutatkozott a szervezés területén. És itt mindenekelőtt el kellett volna választani a politikai vonalat és a Központi Bizottság szervezési munkáját. E mellett, amikor az Ukrán Kommunista Párt Központi Bizottságának politikai vonaláról van szó, e politikai vonalat a lehető legszorosabban össze kell kapcsolni az Oroszországi

Kommunista Párt Központi Bizottságának munkájával.

Elvtársak, önök valamennyien nagyon jól tudják és önök közül sokan kiemelték itt, hogy az alapelvek és direktívák egész sorát nem az itteni, nem Ukrajna Pártjának Központi Bizottsága hajtja végre, hanem a párt közös Központi Bizottsága. És másként nem lehetett — nemcsak Ukrajnában, hanem Litvániában Lettországban, Esztországban, mindenütt, ahol független Szovjet Köztársaságokat létesítettünk, de meghagytuk egységesnek Kommunista Pártunkat. A párt egységét mindenütt fenntartották — az általános politikai vezetés a párt Központi Bizottsága kezében maradt. És itt, amikor abban a politikai vonalban felmerülő különböző hibákról kell beszélni, amelyek az Ukrán Kommunista Párt Központi Bizottságánál előfordultak, bizonyos mértékig el kell választani azt a munkát, amelyet a Központi Bizottság önállóan végzett és azt a munkát, amelyet az Oroszországi Kommunista Párt Központi Bizottságának utasításai és irányelvei szerint végzett. Rá kell itt mutatnom, hogy a Központi Bizottságban ismételten meg kellett jelölnünk nézeteltérésünket mind a jobboldaliakkal, mind a „baloldaliakkal". Mind az egyik, mind a másik csoporttal sok dologban nem értettünk egyet, és határozataink lépten-nyomon ellentétben haladtak a jobboldaliakkal és a „baloldaliakkal" . . . És itt nem kételkedem, hogy nem akad az elvtársak közül egyetlen sem, aki vitatná a párt Központi Bizottságának jogát az általános vezetésre. És meggyőződésem, hogy ebben a kérdésben . . . minden elvtárs teljesen egy véleményen van. Csak azt nem értem, hogy elvtársak, akik itt, a pártkongresszuson felszólalnak, hogyan vethetnek egymásra ilyen súlyos és meggondolatlan vádakat. És ha valamennyien egy egységes párt tagjai vagyunk,

úgy valamennyiünk számára vitathatatlan a párt Központi Bizottságának vezetése. Ha pedig e főkérdésben nincs nézeteltérés, úgy kétségtelen, hogy mindenekelőtt olyan magatartást kell egymás iránt tanúsítanunk, mint régi párttagoknak. Elvtársak, itt a kongresszuson semmiféle egymás iránti elvtársi magatartás nincs . . . és azt kell mondanom, hogy ebben az egymás iránti viszonyban mind az egyik, mind a másik oldal egyformán bűnös. *(Taps.)* Sem az egyik, sem a másik elvtársnak nincs joga elfelejteni, hogy egységes párt tagjai, és bármilyen többség alakuljon ki itt ma e kongresszuson, bármilyen Központi Bizottságot is válasszanak, annak egyesítenie kell majd minden Ukrajnában dolgozó elvtársat, általános utasításokat kell majd kapnia az Oroszországi Kommunista Párt Bizottságától és azokat itt meg kell valósítania. És keserűen kell itt megállapítanom, hogy ez az egység, amelyre jelenleg oly nagy szükségünk van, az az egység, amely nélkül képtelenek vagyunk valamennyire is helyesen felállítani egyetlen szovjet és állami intézményt — ez az egység itt hiányzik. És rá kell mutatnom, hogyha az elvtársak a jövőben is úgy folytatják a munkát, ahogy ma, vagy ha még néhány napon keresztül csak kölcsönös veszekedéssel foglalkozunk, aminek semmiféle gyakorlati eredménye nincs, akkor azt kell mondani, hogy a küldött elvtársak eljöttek a kongresszusra és nem teljesítették azoknak az akaratát, akik elküldték őket, mivel a nagy párttömegek kétségkívül egységes és erős szervezetet akarnak. A széles párttömegek világosan számot vetnek azzal, hogy csak erős pártszervezettel birkózhatunk meg azzal az óriási zűrzavarral, amellyel mindenütt és mindenhol találkozunk. Számot vetnek-e önök, elvtársak, azokkal az óriási feladatokkal, amelyek önök előtt állanak? Tudják-e, hogy az egész forradalom, nemcsak az orosz, de a nemzetközi forradalom meg-

mentése is Ukrajna kezében van? Tudniok kell, hogy az orosz forradalom jelenleg nagyon válságos időszakot él át a szállítás ziláltsága miatt egyfelől és az élelmezési zavarok miatt — másfelől. Itt Ukrajnában van élelmiszer és tüzelőanyag is, mind az egyiket, mind a másikat csak olyan körülmények között kaphatjuk meg Ukrajnától, ha erős állami intézményeket teremtünk. De ezeket az erős állami intézményeket csak akkor teremthetjük meg, ha erős pártszervezeteket hozunk létre. Ott, Oroszországban minden egyes elvtárs felismeri, hogy csak erős, tömör szervezet fennállása mellett, azzal a feltétellel, hogy pártunk egyöntetűvé válik, olyan párttá, amelyet egy törekvés, egy akarat kovácsol össze, csupán ilyen körülmények között tarthatjuk meg a hatalmat és tarthattuk meg idáig, másfél esztendőn keresztül. Világosan számot kell vetniök az önök előtt álló gyakorlati feladatokkal, és félre kell tenniök a soraikat gyengítő kicsinyes civódásokat, hogy az általános kérdéseknél maradjanak, hogy nagyobb figyelmet fordítsanak azokra és megjelöljék a gyakorlati munka irányvonalát, mely lehetővé teszi önöknek, hogy az éhező, tönkretett északi vidékek segítségére siessenek, hogy segítségére siessenek az orosz forradalom tűzhelyének. És ha átlátják ezeket az óriási feladatokat, akkor elég bátorságot találnak, hogy egyszerre a fontos ügyhöz lássanak hozzá, hogy félredobva mindennemű jelentéktelen dolgot, e főmunkával foglalkozzanak. *(Hosszas taps.)*

Az UK(b)P Központi Bizottsága levéltárában őrzött gyorsírói jegyzet után.

TÁVIRAT

MOSZKVA, KREML, ÖKVB, AVANYESZOVNAK

HARKOV
1919 március 2.

Itt maradok a Szovjetek Kongresszusán, 6-án utazom el. Sok a munka. A szükséges táviratokat küldje Harkovba, a vonatomra. A KVB ülését tűzze ki hétfőn 10 órára, tárgyalják meg az ellenőrzés napirendre tűzését, célszerű előzetesen a Népbiztosok Tanácsában keresztülvinni. Rendeljen azonnal plakátokat és feliratokat a kongresszus üléstermének díszítésére. Szerezze meg Marx, Engels, Lenin mellszobrát és nagyméretű arcképét. Véglegesen el kell dönteni a helyiség kérdését, állapodjék meg a Kreml kerektermében. ellenőrizze saját maga a terem előkészítését. Üdvözlet.

Szverdlov
az ÖKVB elnöke

J. M. SZVERDLOV BESZÉDE A MUNKÁS-, PARASZT- ÉS VÖRÖSKATONAKÜLDÖTTEK SZOVJETJEINEK III. ÖSSZUKRAJNAI KONGRESSZUSÁN

1919 március 6.

Elvtársak! Üdvözlöm önöket az Oroszországi Kommunista Párt Központi Bizottsága nevében. Az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság nevében az önök személyében üdvözlöm Ukrajna munkásainak és parasztjainak tíz- és százezreit, akik vérükkel fizettek meg azért a lehetőségért, hogy itt e nagy kongresszuson összegyűlhessenek a Szovjethatalom egész Ukrajnában való megszilárdítására. Örök emlék és örök dicsőség azoknak az elvtársaknak, akik a kommunizmus győzelméért vívott harcban pusztultak el. *(Mindenki feláll. A zenekar gyászindulót játszik.)*

Elvtársak, a régi orosz birodalom egyetlen részével sincs olyan szoros kapcsolatban a jelenlegi Oroszországi Szovjet Köztársaság, mint Ukrajnával. Minden fronton, ahol csak a Szovjethatalomnak harcolnia kellett a ránktörő imperialista hordákkal, Oroszország munkásai és parasztjai egy sorban ontották vérüket Ukrajna munkásaival és parasztjaival. Közös vér, mely közös harcban ömlött, forrasztotta össze e két Szovjet Köztársaságot egyetlen hatalmas törekvésben. Eddig így harcoltak az imperializmus ellen és reméljük, hogy a harcot a jövőben is vállvetve folytatjuk.

Oroszországban valamennyien emlékszünk azokra a súlyos napokra, amikor egész Oroszország Szovjetjeinek IV. Kongresszusán aláírni kényszerültünk a breszti szerződést. Valamennyien emlékszünk arra a súlyos percre, amikor Ukrajna képviselője az egész ukrán küldöttség nevében elbúcsúzott tőlünk. Emlékszünk arra a súlyos percre, amikor a német imperializmus által kényszerítve, aláírtuk azt, hogy Ukrajnát, Litvániát, Lettországot, Belorussziát elszakítják tőlünk... Akkoriban gyöngék voltunk, de tudtuk, hogy bekövetkezik a nagy diadal napja és a régi orosz birodalom minden része elég erős lesz majd ahhoz, hogy lerázza az imperializmus igáját és ismét egységes testvéri szövetségbe forrjon össze azokkal a munkásokkal és parasztokkal, akiknek sikerült Oroszországban fenntartaniok a kommunista forradalom hatalmát és zászlaját. És amikor aláírtuk a breszti szerződést, esküt tettünk, hogy mindenfajta támogatást megadunk hogy valamennyi tőlünk elszakított helyen a legerőteljesebb harcot vívhassák a munkások és parasztok hatalmának helyreállításáért, az imperializmus igájának lerázásáért. Csupán néhány hónap telt el, hat-hét hónap, és láttuk, hogy az Oroszországtól elszakított részek egymás után lázadtak fel az imperializmus igája ellen és e helységek munkásainak és parasztjainak sikerült ismét saját kezükbe venni a hatalmat... Tudjuk, hogy Ukrajnában ismét megerősödik a munkások és parasztok hatalma. Mi tudjuk ezt, örültünk ennek, és jelenleg mindannyiunkat eltölt az öröm, mert értesüléseket kaptunk, hogy az egész világ visszhangot ád erre és ott, a többi országokban a munkásosztály éppen így a maga kezébe veszi a hatalmat. Mi tudtuk ezt, amikor aláírtuk a breszti szerződést, mi tudjuk ezt most is és e hitből merítünk erőt arra a hatalmas, titáni harcra, amelyet magános pontokon önökkel együtt kezdtünk

meg elvtársak, amikor magasra emeltük az Októberi Forradalom zászlaját és amelyet most a munkások és parasztok milliói és tízmilliói támogatnak nemcsak Oroszországban, nemcsak Ukrajnában és Lettországban, de a munkások és parasztok milliói és tízmilliói Németországban, Ausztriában, Magyarországon, Csehországban és amelyet holnap támogatni fognak a francia, angol, amerikai munkások és parasztok milliói is. Tudjuk, hogy az a Szovjethatalom, melyet Oroszországban létesítettünk, messze kilépett Oroszország határain túlra, nemzetközivé lett, nemzetközivé válik és más országok munkásai és parasztjai lelkesedéssel és reménynyel tekintenek arra, ahogy mi itt munkánkat folytatjuk. Annak a felismerésnek kell áthatnia bennünket, hogy munkánk nemcsak a mi hasznunkat szolgálja, hanem az egész világ munkásmozgalmának hasznát is és biztonságot ad számunkra, hogy a munkásosztály mindenütt és mindenhol, bátrabban mint máskor, követ minket. Éljen az egységes munkásosztály, éljen a Kommunista Internacionále. *(Zajos taps, „Hurrá" kiáltások. Mindenki feláll. A zenekar az Internacionálét játsza.)*

A Munkás-, Paraszt- és Vöröskatonaküldöttek Szovjetjeinek III. Összukrajnai Kongresszusa. Gyorsírói jegyzet 7—8. old.

J. M. SZVERDLOV UTOLSÓ TÁVIRATAI

Távirat, 1968. sz.

HARKOV
Feladva III/6.

SZERPUHOV, A KÖZTÁRSASÁG FORRADALMI KATONAI TANÁCSA

6-án 21 órakor utazom el Harkovból, 7-én 21 órakor leszek Szerpuhovban.

Szverdlov
az ÖKVB elnöke

1919 március 5.

Távirat, 1969. sz.

HARKOV
Feladva III/6.

TULA, KORMÁNYZÓSÁGI PÁRTBIZOTTSÁG VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁGA

Tulán átutazóban hasznosnak tartom, hogy találkozzam az elvtársakkal. Csupán egy órát tölthetek Tulában. Kérem az elnökségeket, keressenek fel a vonaton. Tulában 7-én 17 órakor leszek.

Szverdlov
az ÖKVB elnöke

1919 március 5.

Távirat, 1970. sz.

HARKOV
Feladva III/6.

KURSZK, KORMÁNYZÓSÁGI PÁRTBIZOTTSÁG

Kurszkon átutazóban célszerűnek tartom a párt- és szovjet vezetőkkel egyes kérdések megbeszélését. Kérem, keressenek fel fülkémben a Városi Végrehajtó Bizottság elnökségével együtt. Kurszkban 7-én reggel 5 órakor leszek.

Szverdlov
az ÖKVB elnöke

1919 március 5.

Távirat, 1971. sz.

HARKOV
Feladva III/6.

BELGOROD, KOMMUNISTA PÁRTBIZOTTSÁG

Harkovból március 6-án 21 órakor utazom el. 23 órakor leszek Belgorodban. Kérem, keressenek fel fülkémben, a Végrehajtó Bizottság elnökségével együtt.

Szverdlov
az ÖKVB elnöke

1919 március 5.

Távirat, 1972. sz.

HARKOV
Feladva III/6.

OREL, KORMÁNYZÓSÁGI PÁRTBIZOTTSÁG VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁGA

Orelen átutazóban célszerűnek tartom, hogy találkozzam az elvtársakkal. Nem időzhetek tovább 2 óránál. Kérem az elnökséget, keressenek fel fülkémben. 7-én reggel 10 órakor leszek Orelben.

Szverdlov
az ÖKVB elnöke

1919 március 5.

J. M. SZVERDLOV ÉLETÉNEK ÉS TEVÉKENYSÉGÉNEK FŐBB ESEMÉNYEI

1885

Május 22 (június 3). E napon született J. M. Szverdlov Nyizsnyij-Novgorodban.

1895

Augusztus. Szverdlov megkezdi gimnázium tanulmányait Nyizsnyij-Novgorodban.

1900

Szverdlov kimarad a gimnázium V. osztályából. Gyógyszertárban kezd dolgozni.

1901

Szverdlov forradalmi tevékenységének kezdete Nyizsnyij-Novgorodban. Agitációs-propagandamunka, az OSzDMP nyizsegorodi bizottsága megbízásából titkos nyomda szervezése.

December. Szverdlov első, kétnapos börtönbüntetése Nyizsnyij-Novgorodban, Gorkij búcsúztatására rendezett tüntetésben való részvétel miatt.

1902

Május 5 (18). 14 napos börtönbüntetés, Rjurikov temetésén rendezett tüntetésben való részvétel miatt. Rjurikov a kazáni egyetem hallgatója volt, akit szociáldemokrata

	tüntetésben való részvételért megbüntettek és aki Nyizsnyij-Novgorodban rendőri felügyelet alatt élt.
Tavasz.	Pártszervezési és agitációs-propagandamunka az OSzDMP szormovói bizottságában.
November 13 (26).	Szverdlov részvétele abban a tüntetésben, amelyet a Szormovóban és Nyizsnyij-Novgorodban 1902. évi májusi tüntetés ügyében letartóztatottak és számüzetésre ítéltek búcsúztatására rendeztek.
	1903
Január 5 (18).	Szverdlov résztvesz a szociáldemokraták gyűlésén, melyet a május 1-i tüntetés kitoloncolt részvevőinek nyujtandó segély kérdésében tartottak.
Január (második fele).	Illegális irodalom terjesztése a diákság között.
Január 30 (február 12).	Résztvesz a szociáldemokrata kiadványok utánnyomásának kérdésében rendezett gyűlésen.
Április 14 (27).	Szverdlov letartóztatása és bebörtönzése. A házkutatásnál megtalálták az OSzDMP nyizsegorodi bizottságának röpiratait.
Augusztus 11 (24).	Szverdlov kiszabadulása a börtönből, felügyelet alá helyezik Nyizsnyij-Novgorodban.
Szeptember 18 (október 1).	Szverdlov letartóztatása a provokátor Pjatnyickij meggyilkolásának gyanújával kapcsolatban.
November 12 (25).	Az igazságügyminiszter indítványa, hogy Szverdlovot helyezzék nyilvános rendőri felügyelet alá két évre, szülei lakóhelyén.

1903 vége. Szverdlov letartóztatása az OSzDMP-hoz tartozásáért, valamint illegális irodalom rejtegetéséért és terjesztéséért.

1904

Február 11 (24). A rendőrség határozata, mely szerint Szverdlovot kétévi nyilvános rendőri felügyelet alá helyezik Nyizsnyij-Novgorodban.

Február 26 (március 10). Házkutatás Szverdlovnál a nyizsnyij-novgorodi forradalmi szervezetek vezetőinél tartott tömeges házkutatásokkal és letartóztatásokkal kapcsolatban.

Március 10 (23). Szverdlovval közlik a rendőrség 1904 február 11 (24)-i határozatát a nyilvános felügyeletről.

Augusztus 11 (24). Szverdlov szabadulása a nyilvános rendőri felügyelet alól az 1904 augusztus 11-i manifesztum alapján.

November. Szverdlov, mint „hivatásos forradalmár" elutazik Moszkvába, Jaroszlávlba és Kosztromába, a párt északi bizottsága megbízásából. Kosztromában végez munkát az OSzDMP Északi Bizottságának megbízásából.

1905

Február 15 (28). Szverdlov Kosztromából Kazánba utazik.

Február 18 (március 3). Szverdlov visszatér Nyizsnyij-Novgorodba.

Április 22 (május 5). Részvétele a május 1-i tüntetés előkészítésében, Jaroszlávlban.

Június 17 (30). Szverdlov felszólalása a kereskedelmi alkalmazottak egyesületének gyűlésén

Nyizsnyij-Novgorodban, azzal a felhívással, hogy a követelések teljesítését „erővel és fegyverrel" vívják ki.

Július 9 (22). Résztvesz a nyizsnyij-novgorodi tüntetésben.

Július 17—18 (30—31). Szverdlov meglátogatja Permj városát.

Augusztus-szeptember. Szverdlov szervező-propagandamunkája Kazánban.

Október. Szverdlov a bolsevikok Központi Bizottsága megbízásából Uralba, Jekatyerinburgba utazik, ahol „Andrej" álnév alatt dolgozik. Vezeti az OSzDMP jekatyerinburgi bizottságát. A „szabadnapokat" felhasználva, Szverdlov propagandista iskolát szervez. Megszervezi és vezeti a Munkásküldöttek Szovjetjét.

November. Szverdlov felszólal a gyűléseken, hirdeti a fegyveres felkelés eszméit.

December. Szverdlovot küldöttnek választják meg a tammerforsi konferenciára, de a konferenciáról lekésik. Tammerforsból visszatérőben megáll Moszkvában, felszólal az „Aquarium"-ban tartott gyűlésen.

1906

Január. Szverdlov Permjbe érkezik. A permji bizottság megszervezése az 1906 január 11-i letartóztatások után.

Február. Szverdlov megszervezi az Urali Területi Konferenciát, irányítja annak munkáit, a Területi Bizottság tagjává választják.

Március. A permji szevezet J. M. Szverdlovot küldöttnek választja a párt IV. Kongresszusára, azonban a kongresszusra nem utazhat el.

Június 10 (23). Szverdlov letartóztatása Permjben.

Ősz. Szverdlovot átviszik a nyizsnyij-turai Nyikolajevszkij büntetőszázadba.

1907

Szeptember 23 (okt. 6). Szverdlovot kétévi várfogságra ítélik.

1909

Szeptember 23. (október 6). Szverdlov szabadulása a jekatyerinburgi börtönből.

Október. Szverdlov a börtönből való szabadulása után Pétervárra utazik, majd néhány nap mulva Finnországba megy, ahol együtt lakik Sz. I. Guszev elvtárssal, tanulmányozza a pártirodalmat, amely külföldön azalatt jelent meg, míg ő börtönben volt.

November. Szverdlov Moszkvába érkezik. A moszkvai szervezet helyreállításán dolgozik.

December 13 (26). Szverdlov letartóztatása a moszkvai pártbizottság ülésén.

1910

Január 13 (26). Szverdlov megtagadja, hogy megjelenjék a moszkvai kormányzósági csendőrigazgatóságnál kihallgatáson.

Március 11 (24). Határozat Szverdlov háromévi száműzetéséről, és hogy nyilvános rendőri felügyelet alatt, a narimi vidékre toloncolják.

Március 31 (április 13). Szverdlov kitoloncolása Moszkvából a narimi vidékre, három évre.

Július 27 (augusztus 9). Szverdlov szökése Narim vidékéről.

Szeptember.	Szverdlov földalatti munkája Pétervárott. Erőteljes harca a menseviklikvidátorokkal.
November 9 (22).	Szverdlov felszólalása a „Világosság és tudás forrása" szociáldemokrata társaság ülésén, 100 ember jelenlétében.
November.	Szverdlov levele a bolsevikok külföldi központjához, a bolsevik legális hetilap Pétervárott tervezett kiadásával kapcsolatban.
November 14 (27).	Szverdlov letartóztatása Pétervárott.

1911

Április 14 (27).	A pétervári kormányzósági tanácskozás határozata a vizsgálat megszüntetéséről Szverdlov ügyében a bizonyítékok hiányában.
Április 30 (május 13).	A különleges tanács határozata Szverdlov száműzetéséről a narimi vidékre négy évre.
Június 18 (július 1).	Szverdlov szökése a száműzetésből és letartóztatása a gőzhajón.
Július 3 (16).	Szverdlov átszállítása Makszimkin-Jar telepre.

1912

Január.	A Prágában tartott VI. Összoroszországi Pártkonferencia Szverdlovot távollétében beválasztja a párt Központi Bizottságába.
Május 29 (június 11).	Szverdlov letartóztatása a politikai száműzöttek Narimban tartott május 1-i tüntetésével kapcsolatban.
Május 31 (június 13).	Házkutatás Szverdlov lakásán, Kolpasevszk faluban (narimi határvidék).

Ősz	Szverdlov kísérlete a politikai száműzöttek kolpasevszki szervezetének heyreállítására.
Szeptember eleje.	Szökési kísérlet a száműzetésből.
Szeptember 12 (25).	Szverdlov letartóztatása és átszállítása Parabelj faluba (narimi határvidék).
December 5 (18).	Szverdlov szökése Parabelj faluból.
December.	Szverdlovot beválasztják a Központi Bizottság orosz irodájába.

1913

Január 22 (február 4).	A Központi Bizottság tagjainak ülésén Szverdlovot beválasztják a Právda szerkesztőségébe.
Január 23 (február 5).	Szverdlov résztvesz a Központi Bizottság orosz irodája tagjainak gyűlésén. Határozat az urali földalatti nyomda megszervezéséről. A Központi Bizottság e nyomda megszervezésével Sztálin, Szverdlov és Petrovszkij elvtársakat bízta meg.
Február 10 (23).	Szverdlovot Péterváról G. I. Petrovszkij lakásán, a provokátor Malinovszkij feljelentésére letartóztatják.
Február 18 (március 3).	Szverdlov megtagadja, hogy megjelenjék a csendőrigazgatóságon kihallgatásra.
Április 4 (17).	A különleges tanács határozata Szverdlov száműzetéséről 5 évre, a turuhánszki határvidékre.
Május 6 (19).	Szverdlov kitoloncolása a turuhánszki határvidéken lévő állomásra.
Június 23 (július 6).	Szverdlov megérkezik a turuhánszki határvidékre, Szelivanovszkij állomásra, száműzetése letöltésére.

Augusztus 25 (szeptember 7).	A rendőrhatóság jelentése a Jenyiszejszk kormányzósági csendőrparancsnokság főnökének, hogy rendszabályokat kell hozni, nehogy Sztálin és Szverdlov megszökjenek a száműzetésből.
Szeptember 3 (16).	Szverdlov levele V. Sz. Mickjevicshez a politikai elítéltek életével foglalkozó gyüjtemény kiadásával kapcsolatban.
December 2 (15).	A rendőrhatóság jelentése a Jenyiszejszk kormányzósági csendőrparancsnokság főnökének, hogy az OSzDMP lenini Központi Bizottságának tekintélyes tagjai Szverdlov szökését meg akarják szervezni.
December 18 (31).	A rendőrhatóság távirata Jenyiszejszk kormányzójának, hogy elejét kell venni Sztálin és Szverdlov szökésének.

1914

Január 29 (február 11).	A rendőrhatóság távirati jelentése Jenyiszejszk kormányzósági csendőrparancsnokság főnökének, hogy Szverdlov és Sztálin részére pénzt küldtek a szökés megszervezéséhez. „Intézkedjen ennek megelőzésére."
Február 9 (22).	Szverdlov levele a száműzetésből nővéréhez, Szverdlovához, melyben közli, hogy Sztálin elvtárssal együtt Kurejka faluba vitték át, „nyolcvan versztnyivel északra a sarkkörtől."

1915

Február 24 (március 9).	Szverdlov levele nővéréhez a számüzetésből, melyben kifejti az imperialista háborúra vonatkozó nézeteit.
Június.	Szverdlov cikke: „A turuhánszki lázadás."

Július. Az állami duma elítélt küldöttjeinek megérkezése a turuhanszki határvidékre. A politikai száműzöttek (bolsevikok) gyűlése a turuhánszki határvidék Monasztürszk nevű falujában, a bolsevikok Központi Bizottsága tagjai: Sztálin, Szverdlov, Szpandarjan részvételével. A IV. állami duma bolsevik frakciójának beszámolója a frakció tevékenységéről. Sztálint és Szverdlovot megbízzák, hogy szövegezzék meg a határozatot.

Ősz. Szverdlov cikkei: „Elbeszélések a turuhánszki határvidékről."

1916

Szverdlov brosúrája: „Tízévi cári száműzetés". Szverdlov cikkei: „A nemzetközi munkásmozgalom történetének rövid leírása".

1917

Március. Szverdlov elutazása a turuhánszki száműzetésből. Megáll Krasznojarszkban, ahol felszólal a párt- és a szovjet gyűléseken, leleplezi a mensevik-eszer megalkuvókat.
Megérkezik Petrográdra, ahonnan a Központi Bizottság az Uralba küldi.

Április 15—17 (28—30). Szverdlov összehívja az urali pártkonferenciát és irányító szerepet tölt be azon. Szverdlovot küldöttnek választják meg a párt VII. (áprilisi) Összoroszországi Konferenciájára.

Április 25 (május 8). Szverdlov beszámolója az OSzDMP VII. (áprilisi) Összoroszországi Konferenciáján. („Vidéki beszámolók" kérdésében.)

Április 29 (május 12).	Szverdlovot a párt Központi Bizottságának tagjává és a Központi Bizottság titkárává választják.
Július.	Szverdlov cikke: „A július 3—6-i események Petrográdon". Felhívás az 1917. évi júliusi napokkal kapcsolatban, melyet Szverdlov szövegezett meg.
Július 26 (augusztus 8).	Szverdlov a párt VI. Kongresszusán megtartja a Központi Bizottság szervezeti beszámolóját.
Szeptember 6 (19).	Szverdlov „Pártélet" című cikke a „Rabocsij Puty" című újságban.
Október 10 (23).	Szverdlov elnököl a párt Központi Bizottságának azon az ülésén, mely határozatot hozott a fegyveres felkelésről és a hatalom megragadásáról.
Október 16 (29).	Szverdlov elnököl a párt Központi Bizottságának azon az ülésén, ahol Kamenyev és Zinovjev áruló vonala ellen szólal fel, akik megkísérelték, hogy aláássák a felkelés előkészítését. Szverdlovot a felkelés vezetésére alakult Pártközpont tagjává választják.
Október 20 (november 2).	A párt Központi Bizottságának ülésén Szverdlov nyilvánosságra hozza Lenin levelét Kamenyev és Zinovjev árulásáról.
November 8 (21).	Szverdlovot a Szovjetek Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottságának elnökévé választják.
December.	Szverdlov levele a Szovjetek III. Összoroszországi Kongresszusának összehívásáról 1918 január 8 (21)-ra.

1918

Január 5 (18). Szverdlov megnyitja az Alkotmányozó Gyűlést amelyet még aznap feloszlattak.

Január 11 (24). Szverdlov megtartja az ÖKVB beszámoló jelentését a Szovjetek III. Összoroszországi Kongresszusán.

Január. Szverdlov a Szovjetek III. Összoroszországi Kongresszusának nevében üdvözli a nemzetközi szervezeteket.

Szverdlov a Szovjetek III. Összoroszországi Kongresszusa nevében üdvözli az Ukrán Rada börtöneiben sínylődőket.

Március 4. Szverdlov beszédei a moszkvai városi pártkonferencián és a moszkvai pártbizottság nyilvános ülésén.

Március 6. Szverdlov a Központi Bizottság szervezeti beszámolóját tartja, az OK(b)P VII. Kongresszusán.

Március 7. Szverdlov beszéde a párt VII. Kongresszusán a breszti szerződés ratifikálásáról.

Március 8. Szverdlov zárszava a párt VII. Kongresszusának berekesztésekor.

Március 15. Szverdlov beszéde, a Szovjetek IV. Rendkívüli Kongresszusának megnyitásán.

Március 16. Szverdlov zárszava a Szovjetek IV. Rendkívüli Kongresszusának berekesztésekor.

Március 23. Szverdlov beszámolója, a nyizsegorodi szervezet pártmunkásainak gyűlésén, a párt VII. Kongresszusáról, a pártmunka és a szovjet építés feladatairól.

Április 1.	Szverdlov beszámolója az ÖKVB IV. ülésszakának ülésén, a Szovjet Köztársaság alkotmányának kidolgozásával foglalkozó bizottság megválasztásáról.
Április 28.	A Szovjet Alkotmány kidolgozására alakult bizottság elnökének, Szverdlovnak jelentése az ÖKVB IV. ülésszakának ülésén. Szverdlov beszéde az OSzFSzK nemzeti lobogójáról.
Május 14.	Szverdlov zárszava Leninnek az adott helyzetről tartott beszámolójával kapcsolatban, az ÖKVB és a moszkvai Szovjet együttes ülésén.
Május 20.	Szverdlov beszámolója és zárszava a falusi Szovjetek feladatairól az ÖKVB IV. ülésszakának ülésén.
Június 10.	Távirat-váltás Lenin és Szverdlov között a falusi szegényparasztság megszervezéséről és ellátásáról szóló rendelettel kapcsolatban.
Június 11.	Az ÖKVB rendelete a falusi szegényparasztság megszervezéséről.
Július 4.	Szverdlov beszéde a Szovjetek V. Összoroszországi Kongresszusának megnyitásán. Szverdlov a Szovjetek V. Összoroszországi Kongresszusának nevében üdvözli a fogságban sínylődő orosz katonákat.
Július 6.	Szverdlov beszámolója a Központi Végrehajtó Bizottság tevékenységéről a Szovjetek Összoroszországi Kongresszusán.
Július 10.	Szverdlov beszéde a Szovjetek V. Összoroszországi Kongresszusának záróülésén.

Július 15.	Szverdlov beszéde az ÖKVB V. ülésszakának ülésén a „baloldali" eszerek frakciójának az ÖKVB-ban való megtűrése ellen.
Augusztus 1.	Szverdlov beszéde a mozgósított petrográdi munkások és a vöröskatonaküldöttek együttes ülésén.
Augusztus 30.	Az ÖKVB Szverdlov által aláírt felhívása, a Lenin elleni orgyilkos merénylettel kapcsolatban.
Szeptember 2.	Az ÖKVB válasza a fehérterrorra.
Szeptember 12.	Az ÖKVB Szverdlov által aláírt üdvözlete a Vörös Hadsereghez Kazán elfoglalásakor.
Szeptember.	A párt Központi Bizottságának Szverdlov által aláírt körlevele a falusi munkáról.
Október 14.	Szverdlov beszéde a hatóságközi bizottságban a szegényparaszt-bizottságok kérdéséről.
Október 23.	Lenin, Sztálin és Szverdlov üdvözlete Karl Liebknechtnek.
November 6.	Szverdlov beszéde a Szovjetek VI. Rendkívüli Összoroszországi Kongresszusának megnyitásán. A kongresszus elfogadta Szverdlov indítványát, hogy küldjenek üdvözletet minden dolgozónak, a szocializmus harcosainak.
November 6.	A kongresszus Szverdlov indítványára felhívást fogadott el „Az Északamerikai Egyesült Államok, Anglia, Franciaország, Olaszország és Japán kormányaihoz, melyek háborút viselnek Oroszország ellen". A vérontás megszüntetésének céljából a kongresszus javasolja a békekötéssel kapcsolatos tárgyalások megindítását.

November 6 és 8. A kongresszus elfogadta Szverdlov javaslatát, hogy üdvözöljék a Vörös Hadsereget, valamint az Izsevszket elfoglaló II. hadsereget.

November 8. Szverdlov jelentése a kongresszuson a németországi eseményekről.

November 9. Szverdlov beszéde a Szovjetek VI. Rendkívüli Összoroszországi Kongresszusának berekesztésekor.

November 16. Szverdlov üdvözlő beszéde a Munkásnők és Parasztasszonyok I. Összoroszországi Kongresszusán.

November 25. Szverdlov válasza a hindu delegáció üdvözletére. (Az ÖKVB ülésén.)

November 27. Szverdlov feljegyzése N. K. Krupszkájához az Ifjúsági Szövetség által szervezett iskola anyagi támogatásáról.

November. Az OK(b)P Központi Bizottságának Szverdlov által aláírt körlevele a Kommunista Ifjúsági Szövetség megszervezéséről.
A párt Központi Bizottságának Szverdlov által aláírt körlevele a munkásnők közötti propagandát és agitációt szolgáló bizottság megszervezéséről.

December 23. Szverdlov beszámolója az ÖKVB ülésén a területi egyesülésekről.

1919

Január 13. Szverdlov beszéde a Munkás-, Földnélküli Paraszt és Lövészkatonaküldöttek Szovjetjeinek I. Litvániai Kongresszusán.

Január 19. Az ÖKVB Szverdlov által aláírt felhívása „Németország valamennyi Munkás- és Katonatanácsához, az egész munkásosztályhoz", Karl Lieb-

knecht és Rosa Luxemburg bestiális meggyilkolásával kapcsolatban.

Január 25. Szverdlov beszámolója a pártmunkáról a Szakszervezetek II. Összoroszországi Kongresszusának kommunista frakciójában.

Február 2. Szverdlov beszéde a Munkás-Paraszt Belorussz Szovjet Köztársaság Munkás-, Paraszt- és Vöröskatonaküldöttei Szovjetjeinek I. Kongresszusán.
Az OK(b)P Központi Bizottságának Szverdlov által aláírt levele az Oroszországi Kommunista Párt bizottságaihoz, szervezeteihez, a párt minden tagjához.

Március 2. Szverdlov üdvözlőbeszéde az Ukrán Kommunista (bolsevik) Párt III. Kongresszusán.
Szverdlov felszólalása az UK(b)P Központi Bizottságának beszámolójával kapcsolatos vitában, az Ukrán Kommunista (bolsevik) Párt III. Kongresszusán.

Március 4. Szverdlov felszólalása az Ukrán alkotmány kérdésével kapcsolatos vitában, az Ukrán Kommunista (bolsevik) Párt III. Kongresszusán.

Március 5. Szverdlov második felszólalása az ukrán alkotmány kérdésével kapcsolatos vitában.

Március 6. Szverdlov beszéde a Szovjetek III. Összukrán Kongresszusán.

Március 7. Szverdlov utolsó felszólalása Moszkvába utaztában, az oreli állomáson rendezett népgyűlésen.

Március 11. Szverdlov visszaérkezik Moszkvába.

Március 16. Szverdlov Moszkvában szövődményes influenza következtében elhúnyt.

JEGYZETEK

1. „. . . . Az Alkotmányozó Gyűlést, amelyet nagyobbrészt még az Októberi Forradalom előtt választottak meg, s amely megtagadta a II. Szovjet Kongresszusnak a békéről, a földről s a hatalomnak a Szovjetek kezébe adásáról szóló dekrétumai jóváhagyását — feloszlatták."*

2. „Az összes ellenforradalmárok, kezdve a mensevikektől és eszerektől egészen a legmegátalkodottabb fehérgárdistákig, dühös agitációt folytattak a béke megkötése ellen. Szándékuk világos volt: meg akarták hiúsítani a béketárgyalásokat, kiprovokálni a németek támadását, kitenni az ellenség csapásának a még nem elég erős Szovjethatalmat, fenyegető veszedelemnek kitenni a munkások és parasztok vívmányait.

Az ellenforradalmárok ebben a sötét ügyben szövetségesekre találtak Trockij és segítőtársa, Buhárin személyében, aki Radekkel és Pjatakovval együtt egy, a párttal szemben ellenséges csoport élén állt, mely a „baloldali kommunista" elnevezés álarca mögé rejtőzött. Trockij és a „baloldali kommunisták" csoportja a háború folytatását követelte, a párton belül elkeseredett harcot folytatott Lenin ellen. Nyilvánvaló, hogy ez a népség a német imperialisták és az országon belüli ellenforradalmárok kezére játszott, mert igyekezete arra irányult, hogy a fiatal Szovjet Köztársaságot, amelynek hadserege még nem volt, kitegye a német imperializmus csapásainak.

Ez provokátor-politika volt, amelyet művészien álcáztak baloldali frázisokkal. "**

---

* A SzK(b)P története. Szikra 1949. 226. old.

** U. o. 227—228. old.

3. „A párt Moszkva-területi irodája, amelyet egy időre a «baloldali kommunisták»... ragadtak magukhoz, a Központi Bizottság iránti bizalmatlanságról szóló pártszakadást célzó határozatot fogadott el és kijelentette, hogy véleménye szerint «a pártszakadás a legközelebbi időben aligha kerülhető el». A «baloldali kommunisták» ebben a határozatban annyira mentek, hogy egyenesen szovjetellenes álláspontot foglaltak el: «A nemzetközi forradalom érdekében — mondták a „baloldali kommunisták" ebben a határozatukban — célszerűnek tartjuk megkockáztatni még azt a lehetőséget is, hogy elveszítjük a Szovjethatalmat, amely most tisztán formálissá válik.»

Lenin ezt a határozatot «különösnek és hajmeresztőnek» nevezte.

Abban az időben a párt előtt még nem volt világos Trockij és a «baloldali kommunisták» ilyen pártellenes viselkedésének valódi oka. Azonban, amint nemrég a szovjetellenes «jobboldaliak és trockisták blokkja» elleni bűnperben (1938 elején) megállapítást nyert, Buhárin és a «baloldali kommunisták» csoportja, amelynek ő volt a feje, Trockijjal és a «baloldali» eszerekkel együtt már abban az időben titkos összeesküvést szerveztek a Szovjetkormány ellen. Buhárin, Trockij és összeesküvő cinkosaik, mint kiderült, céljukul a breszti békeszerződés meghiúsítását, Lenin, Sztálin és Szverdlov letartóztatását és meggyilkolását s buhárinistákból, trockistákból és «baloldali eszerekből» álló új kormány alakítását tűzték ki."*

4. „Ami a «baloldali» eszereket illeti, azok, hogy megtarthassák befolyásukat a parasztttömegekben, amelyek határozottan szimpatizáltak a bolsevikokkal, jobbnak látták nem ujjat húzni a bolsevikokkal és egyelőre tartani velük az egységfrontot. A Paraszt-szovjetek 1917 novemberében megtartott kongresszusa az Októberi Szocialista Forradalom összes vívmányait és a Szovjethatalom összes dekrétumait elismerte. Megegyezés jött létre a «baloldali» eszerekkel s néhány «baloldali» eszer tagja lett a Népbiztosok Tanácsának... Ez a megegyezés azonban csak a breszti béke aláírásáig és a szegényparasztság bizottságainak megalakulásáig tartott, amikor a parasztságban mély rétegeződés ment végbe s amikor a «balolali» eszerek, akik egyre jobban a kulákság érdekeit tükrözték vissza, lázadást szerveztek a bolsevikok ellen és a Szovjethatalom letörte őket."**

---

* A SzK(b)P története. Szikra 1949. 229—230. old.

** U. o. 223. old.

5. 1918 április 1-én az ÖKVB IV. ülésszakának harmadik ülésén bizottságot létesítettek az alkotmánytervezet kidolgozására. Az ÖKVB bolsevik frakciójából e bizottságba a következők kerültek be: I. V. Sztálin, J. M. Szverdlov és N. N. Pokrovszkij. A bizottságban a vezető szerepet Sztálin elvtárs töltötte be.

Az ÖKVB alkotmánybizottsága egész sor alkotmánytervezetet vizsgált át. 1918 április 12-én Sztálin elvtárs a bizottságnak „Az Oroszországi Szovjet Föderatív Köztársaság típusáról" című téziseit indítványozta, amelyeket a bizottság el is fogadott. E tézisek kifejtésében Sztálin elvtárs kidolgozta „Az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság Alkotmánya általános tételei"-nek tervezetét, amelyet az alkotmánybizottság 1918 április 19-én elfogadott.

6. V. I. Lenin az ÖKVB és a Moszkvai Szovjet egyesített ülésén (1918 május 14) beszámolót tartott a külpolitikáról, azonban halaszthatatlan ügyek következtében el kellett hagynia az ülést és beleegyezésével a zárszó jogát J. M. Szverdlov kapta meg.

J. M. Szverdlov zárszavában megvédte a pártnak a breszti tárgyalásokban elfoglalt irányvonalát. Határozatot hoztak, mely helyeselte a Szovjethatalom politikáját és rámutatott annak szükségességére, hogy fokozni kell a Vörös Hadsereg szervezésével és a proletariátus diktatúrájának megszilárdításával kapcsolatos munkát.

7. „Valamennyi forradalmi mozgalom összeolvasztásának" feladatairól, illetve mint az alant elmondott gondolatmenetben, „a forradalmi mozgalom összes oldalai összeolvasztásának" feladatairól szólva Szverdlov a proletariátus és a dolgozó parasztság forradalmi mozgalma egyesítésének feladatait veszi figyelembe.

8. A bolsevikokra gyakorolt megalkuvó nyomás alatt Szverdlov Zinovjev, Kamenyev és mások áruló álláspontját érti, melyet azok az új hatalom megalkotásáról már a megalkuvó pártokkal folytatott megbeszélésekben elfoglaltak.

9. „1918 június 4-én nyílt meg a Szovjetek V. Kongresszusa. A kongresszuson a «baloldali» eszerek elkeseredett harcot indítottak Lenin ellen, a kulákok érdekében. Követelték a kulákság elleni harc megszüntetését és azt, hogy többé ne küldjenek munkáséleimezési osztagokat a faluba. Mikor a «baloldali» eszerek meggyőződtek róla, hogy irányvonaluk a kongresszus többsége részéről határozott visszautasításra talál, lázadást

szerveztek Moszkvában, elfoglalták a Háromszentek-utcát és onnan ágyúkból kezdték lőni a Kremlt. De a «baloldali» eszereknek ezt a kalandorvállalkozását a bolsevikok néhány óra alatt elfojtották. Az ország néhány más részében a «baloldali» eszerek helyi szervezetei szintén megpróbáltak felkeléseket rendezni, de a bolsevikok valamennyi ilyen kísérletnek gyorsan véget vetettek.

A «baloldali» eszerek lázadása, mint ahogy azt most a szovjetellenes «jobboldaliak és trockisták blokkjának» bűnpere megmutatta, Buhárinnak és Trockijnak tudtával és beleegyezésével történt és egy része volt a buhárinisták, trockisták és «baloldali» eszerek közös ellenforradalmi összeesküvésének, amelyet a Szovjethatalom ellen szőttek.

Ugyanakkor egy «baloldali» eszer, Bljumkin, aki később Trockij ügynöke lett, besurrant a német követségre és a Németországgal való háború kiprovokálása céljából megölte a moszkvai német követet, Mirbachot. A Szovjetkormánynak azonban sikerült a háborút elhárítania és az ellenforradalmároknak ezt a provokációját meghiúsítania."*

10. „... Már 1918 első felében két meghatározott erő alakult ki, amelyek készen álltak arra, hogy megdöntsék a Szovjethatalmat: az antant imperialistái külföldön és az ellenforradalmárok Oroszországon belül.

A két erő egyikének sem volt meg minden kelléke ahhoz, hogy önállóan vállalkozzék a Szovjethatalom megdöntésére...

A Szovjethatalommal való harc körülményei megkövetelték mindkét szovjetellenes erő, a külső és a belső, egyesülését...

Így alakult ki a külföldi katonai intervenció a Szovjethatalom ellen, melyet Oroszországon belül, a Szovjethatalom ellenségei felkelésekkel támogattak.

Így végződött Oroszországban a lélekzési szünet szakasza és megkezdődött a polgárháború, vagyis Oroszország népeinek, munkásainak és parasztjainak háborúja a Szovjethatalom külső és belső ellenségei ellen.

...A párt az országot haditerületnek nyilvánította és ennek megfelelően szervezte át az ország egész gazdasági, kulturális és politikai életét. A Szovjetkormány kihirdette, hogy «veszélyben a szocialista haza» és ellenállásra hívta fel a népet. Lenin kiadta a jelszót «mindent a frontnak!» és a munkások és parasztok százezrei önkéntesen beálltak a Vörös Hadseregbe és a frontra mentek."**

---

* A SzK(b)P története. Szikra 1949. 235. old.

** U. o. 238. és 240. old.

11. A Munkásnők és Parasztasszonyok I. Összoroszországi Kongresszusát Moszkvában 1918 november 16—21-én tartották. A kongresszus összehívásának főterhe Szverdlov vállán nyugodott, ő vezette a kongresszus megszervezését és munkálatait.

12. Az OK(b)P Központi Bizottságának körlevelét az ifjúsági szövetség megszervezéséről Szverdlov szövegezte meg (1918 novemberében, Lenin közvetlen vezetésével) a Munkás- és Parasztifjúság Szövetségeinek I. Összoroszországi Kongresszusa után (1918 október 29—november 4). Vlagyimir Iljics az ifjúsági kongresszus elnökségének küldöttségét, amely meglátogatta őt, Szverdlovhoz irányította, hogy vele beszéljék meg az ifjúsági szervezet együttműködésének kérdését.

13. Az ifjúsági szövetség által szervezett iskola jelentősen később kezdett működni, mint Szverdlov N. K. Krupszkájához fordult, éspedig 1919 márciusában. Ez az Oroszországi Kommunista Ifjúsági Szövetség Központi Bizottságának agitációs iskolája volt, melyet a szovjet munka központi iskolája mellett (az ÖKVB-hoz beosztott agitátorok és instruktorok korábbi tanfolyamai) az Oroszországi Kommunista Ifjúsági Szövetség osztályaként szerveztek meg.

14. A Munkásnők és Parasztasszonyok I. Összoroszországi Kongresszusa (1918 november 16—21) után, amikor felmerült annak állandó szükségessége, hogy a dolgozó nők körében megszervezzék a nevelőmunkát, és a párton belül a nők körében végzendő munkára külön apparátust hozzanak létre, az OK(b)P Központi Bizottsága a helyi pártszervezeteknek azt javasolta, hogy szervezzenek külön bizottságokat a munkásnők között végzendő propagandára és agitációra. E bizottságokat később a nők között végzendő munkát irányító osztályokká alakították át.

15. A Szakszervezetek II. Összoroszországi Kongresszusán (1919 január 16—24) 648 küldött vett részt, közülük 449 bolsevik. Lenin beszámolója a szakszervezetek feladatairól élénk vitát váltott ki. A bolsevikok határozata, amelyet a kongresszus elfogadott és amely rámutatott a mensevikek és követőik követeléseinek ellenforradalmi jellegére, meghatározta a szakszervezeti mozgalom feladatait a proletárforradalom korszakában. Szverdlov a szakszervezeti mozgalomban végzett pártmunkáról és fegyelemről tartott beszámolójában Lenin beszámolójának alapvető tételeit konkretizálta.

TARTALOM

LENIN ÉS SZTÁLIN SZVERDLOVRÓL

Lenin: Emlékbeszéd J. M. Szverdlovról az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság rendkívüli ülésén, 1919 március 18 7
Beszéd J. M. Szverdlov temetésén, 1919 március 18.... 15
A VIII. Pártkongresszus megnyitó beszédéből, 1919 március 18 15
A Központi Bizottságnak a VIII. Pártkongresszuson tartott beszámolójából, 1919 március 18 16
Az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság elnökének, J. M. Szverdlov elvtársnak emlékére, 1919 március vége 18
Az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság XII. ülésén elhangzott beszédből, 1919 március 30..... 19
J. M. Szverdlov emlékére tartott ülésen elhangzott beszéd, 1920 március 16 19
A Központi Bizottságnak a IX. Pártkongresszuson tartott beszámolójából, 1920 március 29 21

Sztálin: A bolsevik szervező mintaképe 22

VÁLOGATOTT CIKKEK ÉS BESZÉDEK

1917

Beszámoló az OSzDMP VII. (áprilisi) Összoroszországi Konferenciáján, 1917 május 8 (április 25)..... 27
A július 3—6-i események Petrográdon 31
Az 1917 júliusi napokkal kapcsolatos proklamáció..... 37

A Központi Bizottság szervezeti beszámolója a Párt VI. Kongresszusán, augusztus 9 (július 27) 41

1918

Beszéd az Alkotmányozó Gyűlés megnyitásán, 1918 január 5 46
A Központi Végrehajtó Bizottság beszámolója a Munkás-, Katona- és Parasztküldöttek Szovjetjeinek III. Összoroszországi Kongresszusán, 1918 január 11 51
Üdvözlet az Ukrán Rada börtöneiben sínylődő foglyokhoz, 1918 január 55
A Központi Bizottság szervezeti beszámolója az OK(b)P VII. Kongresszusán, 1918 március 6 56
A breszti szerződés ratifikálásáról, 1918 március 7..... 61
Az OK(b)P VII. Kongresszusának zárszava, 1918 március 8 66
Beszéd a Munkás-, Katona-, Paraszt- és Kozákküldöttek Szovjetjei IV. Rendkívüli Kongresszusának megnyitásán, 1918 március 15 69
A Munkás-, Katona-, Paraszt- és Kozákküldöttek Szovjetjei IV. Rendkívüli Kongresszusának zárszava, 1918 március 17 71
A Szovjet Köztársaság Alkotmányát Kidolgozó Bizottság választásairól, 1918 április 1 74
Az 1918 május 1-i jelszavak (Távirat) 82
J. M. Szverdlov zárszava Leninnek az adott helyzetről szóló beszámolójával kapcsolatban, 1918 május 14..... 84
A Szovjetek feladatai falun, 1918 május 20 92
„A Szovjetek feladatai falun" című beszámoló zárszava.. 100
Távirat a Szovjeteknek, 1918 június 11-én 105
A Központi Végrehajtó Bizottság beszámolója a Munkás-, Paraszt-, Katona- és Kozákküldöttek V. Összoroszországi Kongresszusán, 1918 július 6 106
A Szovjetek V. Összoroszországi Kongresszusának zárszava 1918 július 10. 117
A „baloldali" eszerek frakciójának megtűrése ellen az ÖKVB-ban, 1918 július 5 122
Távirat a Bakui Szovjetnek és Saumjan elvtársnak 126
Beszéd a mozgósított petrográdi munkások és a vöröskatonák küldötteinek együttes ülésén, 1918 augusztus 1..... 127
Felhívás a Lenin elleni merénylettel kapcsolatban, 1918 augusztus 30 134

Az ÖKVB válasza a fehérterrorra, 1918 szeptember 2.... 136
Üdvözlet a Vörös Hadseregnek, 1918 szeptember 16..... 139
Körlevél a falusi munkáról, 1918 szeptember 21..... 141
J. M. Szverdlov beszédei a hatóságközi bizottságban a szegényparaszt-bizottságok kérdéséről, 1918 október 14 143
Üdvözlet Karl Liebknechtnek, 1918 október 23..... 148
J. M. Szverdlov beszéde a Munkás-, Paraszt-, Kozák- és Vöröskatonaküldöttek Szovjetjei VI. Összoroszországi Rendkívüli Kongresszusának megnyitásán, 1918 november 6. 149
J. M. Szverdlov javaslata: küldjenek üdvözletet minden dolgozónak, a szocializmus minden harcosának..... 151
J. M. Szverdlov zárszava a Szovjetek VI. Összoroszországi Rendkívüli Kongresszusán, 1918 november 9 152
J. M. Szverdlovnak a Munkásnők és Parasztasszonyok I. Összoroszországi Kongresszusán tartott üdvözlő beszédéből, 1918 november 16 157
Az ÖKVB 1918 novemberi 13-i ülésén egyhangúlag elfogadott rendelete a bresztlitovszki béke érvénytelenítéséről... 159
Az OK(b)P Központi Bizottságának körlevele a Kommunista Ifjúsági Szövetség megszervezéséről, 1918 november 163
Levél N. K. Krupszkájához, az Ifjusági Szövetség által szervezett iskola anyagi támogatásáról, 1918 november 7 165
Körlevél a munkásnők közötti propagandát és agitációt irányító bizottságok szervezéséről, 1918 november .. 166

1919

J. M. Szverdlov beszámolója a pártmunkáról a Szakszervezetek II. Összoroszországi Kongresszusának Kommunista Frakciójában, 1919 január 16—25..... 168
J. M. Szverdlov felszólalása, a Munkás-Paraszt Belorussz Szovjet Köztársaság Munkás-, Paraszt- és Vöröskatonaküldöttei Szovjetjeinek I. Kongresszusán, 1919 február 2 173
Az OK(b)P Központi Bizottságának levele az Összoroszországi Kommunista Párt pártbizottságaihoz, pártszervezeteihez, a párt minden tagjához 175
Beszédek az Ukrajnai Kommunista (bolsevik) Párt III. Kongresszusán, 1919 március 2..... 184
J. M. Szverdlov felszólalása az UK(b)P Központi Bizottsága beszámolójával kapcsolatos vitában, 1919 március 2. 186

Távirat Avanyeszovnak Harkovból, 1919 március 2..... 191
J. M. Szverdlov beszéde a Munkás-, Paraszt- és Vöröskatonaküldöttek Szovjetjeinek III. Összukrajnai Kongresszusán, 1919 március 6 192
J. M. Szverdlov utolsó táviratai 195
Távirat. 1968. sz. Szerpuhov, a Köztársaság Forradalmi Katonai Tanácsa, 1919 március 5 195
Távirat. 1969. sz. Tula, Kormányzósági Pártbizottság, Végrehajtó Bizottsága, 1919 március 5 195
Távirat. 1970. sz. Kurszk, Kormányzósági Pártbizottság, 1919 március 5 196
Távirat. 1971. sz. Belgorod, Kommunista Pártbizottság, 1919 március 5 196
Távirat. 1972. sz. Kormányzósági Pártbizottság Végrehajtó Bizottsága, 1919 március 5 197
J. M. Szverdlov életének és tevékenységének főbb eseményei 199
Jegyzetek 215

Szerkesztő: Lovass Pál. — Műszaki vezető: Gortvai Tivadar.

(172) — 2268. Franklin-nyomda N. V. Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.
Felelős: Janka Gyula igazgató.

7.— Ft